

Autori:

Daniel ARPINTE
Manuela ARPINTE
Sorin CACE
Iuliana PRECUPETU
Ana Maria PREOTEASA

Coordonator

Marinela ALEXEANU-BUTTU

Ghid de dezvoltare comunitară integrată

Ghid de dezvoltare comunitară integrată

Autori:

Daniel ARPINTE

Manuela ARPINTE

Sorin CACE

Iuliana PRECUPETU

Ana Maria PREOTEASA

Coordonator

Marinela ALEXEANU-BUTTU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Ghid de dezvoltare comunitară integrată / Daniel Arpinte,
Sorin Cace, Iuliana Precupețu, Ana Maria Preoteasa. -
București: Vanemonde, 2008
ISBN 978-973-1733-05-0

I. Arpinte, Daniel
II. Cace, Sorin
III. Precupețu, Iuliana
IV. Preoteasa, Ana Maria

316.334.56
316.334.55

Fotografii: Asociația „Hrăniți Copiii“
Tehnoredactare: Victoria Dumitrescu

Editura: VANEMONDE
Tel/Fax: 021-331.02.00

SUMAR

1. Introducere	5
Metodologie și instrumente utilizate în procesul evaluării	7
2. Scurt istoric al dezvoltării comunitare	9
2.1. Programe ale organizațiilor internaționale	9
2.2. Prezentarea conceptelor	11
2.2.1. Ce este dezvoltarea comunitară?	11
2.2.2. La ce contribuie dezvoltarea comunitară?	12
2.2.3. Resursele dezvoltării comunitare	13
2.2.4. Ce este construirea capacității comunitare?	14
3. Descrierea proiectelor Asociației	17
3.1. Contextul implementării proiectelor	20
3.2. Caracteristici ale intervenției	23
3.2.1. Implicarea comunității și a autorităților locale	23
3.2.2. Adecvarea intervenției la nevoile comunității	27
4. Forme de impact	29
5. Direcții viitoare de acțiune	31
6. Condiții care facilitează dezvoltarea comunitară	35
6.1. Condiții care țin de comunitate	35
6.2. Condiții care țin de programele de DC	38
7. Atitudine, cunoștințe și abilități necesare în dezvoltarea comunitară	41
7.1. Atitudine	41
7.2. Cunoștințe	42
7.3. Abilități	42
7.4. Construirea dezvoltării comunitare în funcție de abilități	44

8. Procesul dezvoltării comunitare	47
8.1. Construirea sprijinului	47
Crearea unui proces local valorizat	48
Dezvoltarea activității de achiziție	49
8.2. Elaborarea planului	50
8.3. Implementarea și ajustarea planului	52
8.4. Menținerea tendinței	53
8.4.1. Conducere	54
8.4.2. Parteneriat	55
8.4.3. Construirea capacității comunitare	56
8.4.4. Finanțarea dezvoltării comunitare	56
8.4.5. Analiza și adaptarea planului de dezvoltare comunitară	58
8.4.6. Comunicarea	59
8.4.7. Utilizarea expertizei și sprijinului tehnic	60
9. Răspunsuri la problemele comunitare	63
9.1. Neînțelegerea propriei comunități	63
9.2. Transformarea planului în acțiune	64
9.3. Eșuarea în evaluarea rezultatelor	65
9.4. Diminuarea resurselor financiare	66
9.5. Roluri confuze	67
9.6. Conflicte nerezolvate	67
9.7. Aplicare inadecvată a instrumentelor și tehnicilor	68
GLOSAR	69

1. Introducere

Dezvoltarea comunitară este un proces ce are scopuri multiple: educarea și motivarea oamenilor în a se ajuta pe ei înșiși; dezvoltarea leadership-ului; crearea printre membrii comunității a conștiinței cetățeniei, a unei conștiințe civice; întărirea democrației la nivel local prin crearea și revitalizarea unor instituții care pot servi ca instrumente pentru participare locală; inițierea unor procese de dezvoltare de durată; stimularea oamenilor astfel încât aceștia să stabilească și să mențină relații armonioase de cooperare; inițierea de schimbări în viața comunității cu un minim de stres și dezagregare. (Khinduka, 1987).

Realizarea acestor scopuri presupune ca acea comunitate care este ținta programelor de dezvoltare să dețină anumite caracteristici care fac posibilă dezvoltarea. Experiența în domeniul DC demonstrează că astfel de programe își ating obiectivele sau dimpotrivă, eșuează în îndeplinirea chiar a celor mai simple scopuri pe care și le-au propus. Cum se poate explica acest lucru? Pe de o parte, există elemente care definesc comunitatea și care contribuie la succesul programelor, pe de altă parte există o serie de caracteristici care țin de design-ul programelor (proiectelor) care fac posibilă realizarea lor.

Ghidul de față, ca produs al Proiectului de Dezvoltare Comunitară Integrată, își propune să identifice condiții care facilitează dezvoltarea comunitară având ca punct de pornire atât experiența implementării proiectelor Asociației Hrăniți Copiii în Comuna Chiojdeni, județul Vrancea, cât și raportul de evaluare al impactului intervenției asupra comunității. Rezultatele evaluării urmează a fi utilizate atât pentru ajustarea altor intervenții în comunitate cât și să ofere un set de recomandări pentru viitoare proiecte de dezvoltare destinate comunităților de romi.

Comuna Chiojdeni este așezată pe valea râului Râmnicu - Sărat, la o distanță de 50 km față de municipiul Focșani, într-o zonă de deal spre munte. Comuna se compune din opt sate: Chiojdeni, Mărăcini, Poduri, Cătăuți, Seciu, Tulburea, Lojnița și Luncile.

Suprafața localității este de 7144 ha, din care: 4275 ha fond forestier, 1067 ha pășuni și fânețe, arabil 274 ha și alte suprafețe 78 ha.

Populația comunei este de 2525 locuitori, din care 1023 sunt de etnie romă.

Ocupația locuitorilor este în general agricultura.

La nivelul localității funcționează un număr de 4 școli cu o populație școlară de 407 elevi, patru grădinițe cu un număr de 66 preșcolari și un număr de 37 cadre didactice.

În comuna Chiojdeni funcționează un dispensar medical uman, un dispensar veterinar, cămin cultural, bibliotecă publică (6049 volume) și un post de poliție.

Tot la nivelul localității există un număr de două biserici, dintre care una este declarată monument istoric, datând din anul 1837.

Cel mai vechi document (registru de înscriere a elevilor) găsit în arhiva școlii datează din anul 1867.

Structura populației rome pe grupe de vârstă:

0 - 14 ani - 420

15 - 30 ani - 194

31 - 45 ani - 126

46 - 60 ani - 174

peste 61 ani - 109

Traicul și-l asigură din ajutorul social (930 beneficiari de venitul minim garantat) și diferite munci ocazionale. Aceste venituri le asigură în mică măsură necesarul pentru un trai decent. În comunitate trăiesc multe familii cu un grad ridicat de sărăcie.

Cea mai mare problemă cu care se confruntă comunitatea de rome este legată de lipsa spațiilor de locuit, precum și a terenurilor pentru construcții de locuințe.

Drumurile de acces spre locuințele romilor sunt drumuri de pământ, care în perioadele ploioase devin aproape impracticabile.

Educația copiilor rome se face în cele două școli, Luncile și Chiojdeni, întâlnindu-se puține cazuri de abandon școlar, dar multe cazuri de frecvență redusă și repetenție.

Menținerea stării de sănătate se realizează prin punctul sanitar Luncile, punctul sanitar Cătăuți și Dispensarul uman Chiojdeni. Se întâlnesc cazuri de scabie și pediculoză, în special în rândul copiilor.

Datorită lipsei locuințelor, foarte multe familii locuiesc în case insalubre, unele chiar în bordeie, cu un număr mare de persoane în aceeași cameră (chiar 12).

Primăria Chiojdeni nu deține suprafețe de teren care să se preteze la construirea de locuințe, fapt ce generează nemulțumiri în rândul comunității de rome, iar de la bugetul local nu se pot asigura fonduri pentru repararea sau construirea de noi locuințe.

Ținând cont de toate aceste probleme, autoritățile locale s-au preocupat de implementarea unor proiecte în comunitatea de rome, cum ar fi: construirea unui local de școală nouă în anul 2004, realizarea proiectului „Minte sănătoasă în corp sănătos“ - (construirea Punctului sanitar Luncile, amenajarea de fântâni și bazine, instruirea unui număr de 12 mediatore sanitare de etnie romă și încadrarea în muncă a două din ele), înființarea a două centre de zi pentru o parte din elevii rome. S-au făcut

intervenții la S.C. Electrica S.A. Focșani pentru conectarea la rețeaua electrică din zonă a mai multor locuințe, plata contractelor de executare a lucrărilor realizându-se în rate lunare.

De menționat este faptul că la nivelul comunei Chiojdeni există un număr de 17 copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate (12 familii), copii care au rămas în îngrijirea rudelor apropiate și sunt monitorizați permanent de autoritatea tutelară.

Primăria locală s-a preocupat de asigurarea fondurilor necesare plății ajutorului social integral, iar de la bugetul local au fost repartizate sume pentru acordarea unor ajutoare de urgență în cazul unor situații de necesitate.

„Nu se întrevăd posibilități de dezvoltare și de îmbunătățire a situației comunității de romi, pe plan local, întrucât comuna este slab dezvoltată din punct de vedere economic.

Considerăm că singurul mijloc care ar putea duce la îmbunătățirea condițiilor de trai în rândul populației de etnie romă, ar fi implementarea unor proiecte cu fonduri de la Guvernul României sau U.E“ (câteva puncte de vedere ale reprezentanților autorității locale).

Metodologie și instrumente utilizate în procesul evaluării

Evaluarea proiectelor a fost mai puțin centrată pe evaluarea separată și a urmărit succesiunea și modul în care acestea au fost integrate într-o intervenție coerentă și sustenabilă. Astfel, evaluarea a urmărit mai puțin performanța proiectelor și gradul în care obiectivele au fost atinse, fiind mai degrabă orientată către estimarea formelor de impact pe termen mediu și lung și sustenabilitatea acestora. De asemenea, relevanța proiectelor și modul în care au fost implementate au fost elementele care asigură utilitatea evaluării.

Evaluarea a avut la bază o metodologie de tip calitativ și cantitativ avându-se în vedere, la elaborarea acesteia, complexitatea interdependenței proiectelor derulate în comunitate. Demersul evaluării a ținut seama de constrângerile legate de perioada mare de timp scursă de la finalizarea primelor proiecte implementate, abordarea oferind un accent sporit relevanței și impactului proiectelor.

Pentru **componenta cantitativă** a fost utilizat ca instrument un chestionar adresat unui membru adult al gospodăriilor beneficiare de suport, în cadrul proiectelor derulate, urmărindu-se o serie de indicatori relevanți în raport cu scopul evaluării:

- situația serviciilor în comunitate;
- activități asociative;
- probleme ale comunității și soluții de rezolvare a acestora.

Persoanele intervievate au fost selectate aleatoriu iar mărimea eșantionului a fost de 130 gospodării. Respondenții, 72% femei, au o vârstă medie de 37,3 ani și provin din gospodării cu un număr mediu de 5,7 persoane dintre care 3 sunt copii. Selecția a cuprins cu preponderență subiecții de etnie romă care au beneficiat în mod direct de serviciile organizației (mediere sanitară, acces la infrastructură, servicii medicale, suport material sau financiar, ajutor pentru reconstrucția sau dotarea locuinței sau servicii de suport în centrele de zi pentru copii).

Componenta cantitativă a constat în culegerea de date prin metoda interviului în profunzime și a interviului de grup cu decidenți și persoane cheie în cadrul proiectului, fiind abordate teme referitoare la:

- proiecte derulate (obiective, parteneri, beneficiari, implicarea acestora, rezultate, metode de evaluare utilizate);
- beneficiari (criterii de selecție, profilul acestora, forme de suport);
- nevoia de servicii la nivel local;
- rețele inter-instituționale (atribuții, funcționalitate, nivel de coordonare);
- activitatea cu beneficiarii;
- sustenabilitate și continuitate (evoluția viitoare a serviciilor înființate, parteneriate, atragere de noi resurse);
- modalități de îmbunătățire a viitoarelor intervenții (domenii deficitare, instituții responsabile, tipuri de proiecte necesare).

Culegerea de date în teren a avut loc în perioada octombrie 2007 și a fost realizată cu suportul profesorilor care au fost implicați în proiectele derulate.

2. Scurt istoric al dezvoltării comunitare

Originile ideilor de dezvoltare comunitară, participare, acțiune comunitară sunt oarecum neclare și cu greu se poate identifica un moment anume în timp care să marcheze cu precizie începuturile programelor de dezvoltare comunitară.

Forme de întraajutorare umană menite să rezolve probleme la nivelul diferitelor comunități și care să implice efortul comun al membrilor respectivelor comunități au existat din cele mai vechi timpuri. Comunitățile tradiționale creau mecanisme prin care puteau ține sub control și rezolva eventualele crize. În România, în mod tradițional, problemele legate de familie erau rezolvate în familia extinsă. Rudele erau cele care preluau copiii orfani, îngrijeau copiii ai căror părinți se aflau într-o incapacitate temporară de a-i îngriji etc. Industrializarea, urbanizarea, creșterea complexității comunităților au fost procese care au făcut imposibilă rezolvarea de tip tradițional a problemelor. Instituțiile statului au fost cele care au preluat funcțiile comunităților însă rezolvarea impersonală de acest tip a dat naștere situației în care copiii nu au primit îngrijirea care să le asigure o dezvoltare adecvată, integrarea în societate, asigurarea unui statut egal cu cel al copiilor îngrijiți în familii.

Pe plan internațional, situația a fost relativ similară în sensul că diferite forme de ajutorare în interiorul comunităților pot fi identificate în timpuri foarte vechi însă programe coerente de dezvoltare comunitară pot fi cu siguranță considerate cele care au fost create mai ales în anii 60 în Statele Unite ca și cele implementate la nivel internațional de către Națiunile Unite.

2.1. Programe ale organizațiilor internaționale

Termenul de Dezvoltare Comunitară (DC) a fost în mod oficial adoptat la o conferință a administratorilor de politici sociale coloniale care a avut loc în Cambridge în 1948 pentru a înlocui pe cel de educație de masă. Definiția dată DC a pus accent pe noțiunile de auto-ajutorare, auto-determinare ca și concepte de bază ale DC.

În 1955, DC era definită în documentele Națiunilor Unite ca un proces care are ca scop crearea condițiilor de progres economic și social pentru toată comunitatea cu participarea sa activă și prin utilizarea deplină a inițiativei comunitare (Națiunile Unite, 1955, Social Progress through community development, NY)

DC s-a extins prin eforturile organizațiilor internaționale în multe părți ale Africii și India. Și Franța a introdus programe similare în teritoriile sale sub forma animation rurale. În spațiul american, DC a inclus idei cum sunt participarea, auto-determinarea, self reliance. În timp, organizația Națiunilor Unite a fost cea care a promovat mai ales ideea de dezvoltare socială care era de natură să integreze abordările serviciilor sociale cu cele de dezvoltare economică.

Organizațiile internaționale (Organizația Mondială a Sănătății, UNICEF, Banca Mondială și Organizația Internațională a Muncii) au contribuit la conturarea a noi strategii de dezvoltare socială. Una dintre cele mai importante astfel de strategii a fost cea a nevoilor de bază adoptată în mod formal în 1976 de către ILO. De asemenea, UNICEF și OMS au adoptat în 1981 în Declarația de la Alma Ata conceptele

strategiei ce se concentra pe satisfacerea nevoilor de bază. Aceasta considera că planificarea economică și socială, redistribuția și satisfacerea nevoilor de bază erau atribuții ale guvernelor în promovarea dezvoltării sociale. Criticile acestei abordări au evidențiat idea că cea mai bună modalitate de dezvoltare socială ar fi eforturile oamenilor obișnuiți. Această critică a rezultat în formularea unei abordări a participării comunitare (Midgely, 60). Susținătorii acestei abordări considerau că guvernele au creat birocrății ineficiente, au risipit resurse, au favorizat corupția și, în general, au neglijat oamenii obișnuiți. Obiectivele dezvoltării pot fi atinse prin implicarea oamenilor la nivel local în realizarea unor proiecte menite să rezolve problemele. Participarea, împuternicirea au devenit foarte populare și multe organizații neguvernamentale le-au adoptat și inclus în propriile programe.

Unii dintre susținătorii acestei abordări au propus strategii care să îmbine eforturile guvernamentale cu cele ale oamenilor la nivel local în timp ce alții au considerat că ONG-urile ar trebui să aibă responsabilități exclusive în promovarea dezvoltării sociale.

Organizația Națiunilor Unite a publicat rapoarte în anii '70 asupra participării care au reflectat (Națiunile Unite, 1971b, 1975) implicarea sa în promovarea abordărilor de DC. UNICEF, OMS și Banca Mondială au accentuat mai ales proiectele locale bazate pe participarea oamenilor din comunitățile respective (Newell, 1975, BM 1975, UNICEF, 1982). În anii '80 atenția s-a concentrat mai ales pe conceptul de dezvoltare durabilă care încerca să ia în considerare protecția mediului în procesul de dezvoltare economică.

Anii '80 au marcat o scădere a interesului față de DC, criticii programelor de DC au arătat că ele glorifică virtuțile participării și auto-ajutorării fără a oferi resurse financiare pentru proiecte.

Astăzi, la nivel internațional se înregistrează o creștere puternică a interesului pentru programele de DC. Acest lucru este explicat în spațiul occidental (Craig, Mayo 1995), prin faptul că economia de piață a eșuat în încercarea de a oferi beneficii semnificative majorității populației. „Abordările economiei libere“ au fost o modalitate de a crește sărăcia și excluderea socială și strategiile asociate de ajustare structurală au exacerbat problema nevoilor nerezolvate în cele mai sărace țări. Tocmai de aceea, dezvoltarea comunitară poate fi o soluție într-un context confruntat cu globalizarea puterii economice, extinderea sărăciei, hegemonia pieței libere, creșterea conflictelor rezultate din combinații de rasă, frontiere, cultură, religie, globalizarea și realinierea puterii politice, dezvoltarea rapidă a comunicării globale.

În ceea ce privește serviciile sociale, inițiatorul mișcării comunitariste, Amitai Etzioni constată că „există încă o mare nevoie de studiu și experimentare a utilizării creative a structurilor societății civile și cooperării public-privat, mai ales în ceea ce privește serviciile sociale“¹. Dezvoltarea comunitară este văzută ca o metodă de a lucra cu oamenii care pornește de la nevoile și aspirațiile acestora, o provocare la formele existente ale organizării politice care se bazează pe organizarea centralizată, o provocare într-o lume postmodernă în care valorile dreptății, solidarității, cetățeniei și societății fără clase sunt amenințate ca urmare a restructurării economice și a fragmentării statului bunăstării, insecurității și competiției în numele libertății individuale² (Williams, Hewitt, 1994, apud Gaebler, Osborne).

În același timp, DC este văzută ca o alternativă la serviciile profesionale care privesc oamenii ca pe simpli clienți, serviciile comunitare având o serie de avantaje:

¹Etzioni, op cit, p 26

²Williams, Hewitt, Community Development Journal, 3/1998

sunt mai devotate membrilor lor decât serviciile clienților lor, înțeleg mai bine problemele locale, rezolvă problemele în timp ce organizațiile guvernamentale distribuie servicii, oferă îngrijire, nu servicii, sunt mai flexibile, mai creative, sunt mai ieftine, creează standarde de comportament, se concentrează pe capacități, nu pe deficiențe.

2.2. Prezentarea conceptelor

Dezvoltarea comunitară și construirea capacității comunitare sunt strâns legate dar nu reprezintă același lucru. În principiu, nu se poate concepe una fără cealaltă deoarece dezvoltarea comunitară pe termen lung este rezultatul construirii capacității comunitare.

Accentul în acest ghid cade asupra dezvoltării comunitare. Acesta va pune în evidență procesul de dezvoltare comunitară care se construiește și rezidă din capacitatea comunitară. Atât dezvoltarea comunitară cât și construirea capacității comunitare sunt elemente fundamentale pentru o comunitate.

Cele mai multe comunități experimentează o relație sănătoasă între dezvoltarea comunitară și capacitatea comunitară și, ca un rezultat, este util și practic să fie abordate împreună ca un proces complementar.

2.2.1. Ce este dezvoltarea comunitară?

Dezvoltarea comunitară este o evoluție planificată a aspectelor bunăstării comunității (economice, sociale culturale și de mediu). Este un proces prin care membrii comunității se unesc pentru a demara o acțiune colectivă și a genera soluții pentru probleme comune. Scopul dezvoltării comunitare poate varia de la mici inițiative în cadrul unui grup mic la inițiative majore ce implică întreaga comunitate.

Indiferent de scopul activității, dezvoltarea comunitară eficientă este:

- Un efort pe termen lung cu rezultate vizibile în timp;
- Bine planificată;
- Cuprinzătoare și echitabilă;
- Holistică și integrată într-o imagine comprehensivă;
- Inițiată și sprijinită de membrii comunității;
- În beneficiul comunității;
- Bazată pe experiențele care au condus la cele mai bune practici.

Rezultatul principal al dezvoltării comunitare este îmbunătățirea calității vieții. Dezvoltarea comunitară eficientă derivă din beneficiul mutual și responsabilitatea împărțită printre membrii comunității, fiind recunoscută prin:

- Conectarea problemelor sociale, culturale, economice și de mediu;
- Diversitatea intereselor într-o comunitate;
- Relația în construirea capacității.

Dezvoltarea comunitară necesită și ajută la construirea capacității comunitare pentru a identifica problemele și preluarea avantajelor și oportunităților, prin găsirea unei baze comune și echilibrarea intereselor concurente. Dacă nu s-a realizat, este necesar un efort conștient și conștiincios în a face ceva (sau mai multe lucruri) pentru a îmbunătăți comunitatea.

2.2.2. La ce contribuie dezvoltarea comunitară?

Este un proces bazat pe cauze prin care comunitățile:

- Devin mai responsabile;
- Organizează și planifică împreună;
- Dezvoltă opțional stiluri de viață sănătoase;
- Se împuternicește ea singură;
- Reduce sărăcia și suferința;
- Creează oportunități economice și de angajare;
- Realizează obiective sociale, economice, culturale și de mediu.

Comunitatea

De câte ori ne gândim la termenul de comunitate folosim termeni geografici. Comunitatea este localitatea (ex. Oraș, comună, sat). Când comunitatea este definită prin localizare fizică, ea poate fi delimitată prin granițe precise care sunt deja înțelese și acceptate de ceilalți.

Definirea comunităților în termeni de geografie este numai o modalitate de a le aborda. Comunitățile pot fi definite prin moștenire culturală comună, limbaj și credințe și interese împărtășite. De foarte multe ori sunt denumite „comunități de interese“.

Chiar și atunci când comunitățile se referă la localizare geografică, ele nu includ întotdeauna pe oricine din zonă. În centrele umane mari, comunitățile sunt definite cel mai adesea în termenii cartierelor.

Majoritatea dintre noi aparțin mai mult decât unei comunități, chiar dacă suntem conștienți sau nu de acest fapt. De exemplu, un individ poate fi, în același timp, parte a unei comunități reprezentate de cartier, o comunitatea religioasă și o comunitate ce împarte interese comune.

Dezvoltare

Termenul dezvoltare se referă cel mai adesea la ipoteza creșterii și expansiunii. De-a lungul perioadei industriale, dezvoltarea a fost strâns legată de creșterea vitezei, volumului și mărimii. Mulți se îndreaptă în prezent asupra conceptului creșterii din mai multe motive. Este demonstrat faptul că mult nu înseamnă întotdeauna bun. Suplimentar, se manifestă atenție pe reducerea dependențelor exterioare și scăderea

nivelurilor de consum. Termenul dezvoltare, totuși, nu înseamnă întotdeauna creștere, dar implică întotdeauna schimbare.

Procesul dezvoltării comunitare ia în calcul și factorii ce influențează o comunitate și schimbă calitatea vieții membrilor săi. Dezvoltarea comunitară este un instrument pentru a organiza schimbarea și, totuși, nu este:

- Un remediu sau un răspuns pe termen lung la o problemă specifică în cadrul comunității;
- Un proces ce caută să excludă membrii comunității de la participare;
- O inițiativă care se înregistrează prin izolare de la alte activități conexe.

Similar construirii comunității, dezvoltarea comunitară este importantă prin analiza rezultatelor procesului. O provocare primordială pentru dezvoltarea comunitară este echilibrarea nevoii pentru soluții pe termen lung cu realitățile cotidiene, ceea ce necesită decizie imediată și acțiune pe termen scurt.

2.2.3. Resursele dezvoltării comunitare

Termenul resurse este utilizat în multe contexte. Cel mai adesea înseamnă bani, dar în contextul dezvoltării comunitare ea poate însemna mult mai mult decât atât. Dezvoltarea comunitară include resurse umane, financiare și de infrastructură.

Resursele naturale sunt toate lucrurile pe care le furnizează natura. Cel mai adesea, dezvoltarea comunitară se focalizează pe industria resurselor naturale ce extrag resurse naturale, creează joburi și bogăție, dar dacă nu sunt organizate corespunzător pot să nu fie sustenabile. Pentru a se asigura dezvoltarea comunitară eficientă este necesar să existe un bun administrator al pământului și să se mențină un echilibru sănătos între activitățile economice, sociale și ecologice din comunitate.

Resursele naturale includ resurse cum ar fi:

- Pământ, apă și aer;
- Minerale și metale de suprafață/subteran;
- Petrol și gaze naturale;
- Păduri și alte plante;
- Viața sălbatică;
- Standarde, legislație și politici care se referă la cele de mai sus.

Resursele umane se referă la oameni. Oamenii sunt inima tuturor problemelor comunității și, de aceea, sunt critice pentru succes. Dar nu este suficient numai să avem oameni implicați. În cadrul dezvoltării comunitare este important să avem persoana potrivită pentru job-ul potrivit cu cele mai bune capacități și cunoștințe. Aceasta nu este o problemă ușoară cu atât mai mult cu cât nu știm ceea ce ar trebui făcut, ce capacități sunt necesare sau ce trebuie făcut dacă ele lipsesc. Plasarea oamenilor în cele mai potrivite roluri și construirea capacităților sau a capacității umane este denumită dezvoltarea resurselor umane. Ocazional se referă la construirea sau creșterea capitalului social. Indiferent de abordare, se recunoaște valoarea oamenilor și a talentului lor, acceptându-se că acest tip de dezvoltare este important în dezvoltarea resurselor naturale.

În ciuda multor resurse naturale de pe planetă, oamenii au capacitatea de a se reface și ar trebui tratați ca fiind cea mai valoroasă resursă într-o comunitate. Resursele umane includ lucruri cum ar fi:

- Familii și stiluri de viață sănătoase;
- Capacitatea de a construi, educa și pregăti;

- Planificarea carierei;
- Practici de închiriere eficiente și legale;
- Pensii și compensații de muncă;
- Legislație în domeniile drepturilor omului și dreptului muncii.

Termenul resurse financiare este foarte bine definit. Știm că înseamnă bani și cel mai adesea implică abilitatea de a-i dobândi. Ceea ce complică lucrurile este modalitatea de a localiza și atrage cu succes tipul și cantitatea de resurse financiare pentru a dezvolta inițiative comunitare. Similar sintagmei „omul potrivit la locul potrivit“, este important să avem banii potriviți la timpul potrivit. Tradițional, dezvoltarea comunitară este bazată (în parte sau în totalitate) pe dezvoltarea canalelor economice, corelarea taxelor și subvențiilor guvernamentale. Aceste metode lasă o mică putere sau control pe agenda guvernului sau sectorului privat. Strângerea de fonduri și identificarea grant-urilor au devenit slujbe stabile pentru multe organizații și grupuri implicate în dezvoltarea și servirea comunității.

Resursele financiare includ lucruri cum ar fi:

- Strângerea de fonduri și identificarea grant-urilor;
- Băncile și alte instituții financiare;
- Fonduri comunitare de împrumut și cercuri de ajutorare;
- Acces la fondurile de capital și investiții;
- Împrumuturi guvernamentale și programe finanțate;
- Cooperative și alte forme de investire;
- Politici și principii privind finanțarea împrumutului.

Infrastructura este o parte a resurselor necesare pentru o dezvoltare comunitară eficientă și include lucruri cum ar fi:

- Structuri și construcții fizice;
- Transport;
- Sisteme de comunicații;
- Sisteme electrice, hidrotehnice, canalizare, încălzire și curățenie.

Totuși, infrastructura se referă atât la sistemele politice și de conducere necesare pentru a sprijini o comunitate, cât și la politicile, standardele și legile din comunitate. Fără infrastructură nu putem vorbi de comunitate în sens fizic.

Când se evaluează resursele necesare pentru o inițiativă a dezvoltării comunitare este important să se analizeze ce infrastructură este necesară, ce relații există, dacă sunt politici sau sisteme de sprijin în atingerea obiectivelor propuse.

O activitatea de dezvoltare comunitară are cel mai adesea propria infrastructură, cum ar fi o conducere sau un imobil, dar este necesar să coexiste într-o relație echilibrată cu ceea ce există.

2.2.4. Ce este construirea capacității comunitare?

Toți oamenii și toate comunitățile sunt definite printr-o dimensiune specifică a capacității. Nimeni nu poate spune că are o capacitate împlinită, dar cel mai adesea dorim să o dezvoltăm. Ceea ce este important de sesizat este faptul că inima capacității comunitare sunt oamenii. Comunitățile sănătoase sunt realizate cu familii sănătoase. Crearea unor medii sănătoase va încuraja crearea unor economii sănătoase și o dezvoltare sustenabilă. Capacitatea de a realiza aceste lucruri este dată de o conducere bună, un plan viabil, motivație și sprijin din partea comunității. Fundamental, capacitatea se construiește și se realizează printr-un proces amplu care se inițiază atât prin construirea capacității cât și printr-o dezvoltare comunitară eficientă.

Capacitatea reprezintă modalitățile și mijloacele necesare pentru a face ceea ce trebuie făcut. Este mai mult decât reducerea la simple îndemânări, planuri sau oameni. Ea include angajament, resurse și tot ceea ce este necesar pentru ca procesul să fie încununat de succes. Cel mai adesea, capacitatea se referă la următoarele componente:

- Oameni care doresc să fie implicați;
- Îndemânări, cunoștințe și abilități;
- Comunitate sănătoasă și înstărită;
- Abilitatea de a identifica și valorifica oportunitățile;
- Motivația și finanțarea pentru a împlini inițiativele;
- Infrastructură, instituții de sprijin și resurse fizice;
- Conducere și structurile necesare pentru participare;
- Resurse economice și financiare;
- Sisteme și politici de adecvate.

Construirea capacității comunitare este bazată pe premisa că sustenabilitatea comunitară poate fi îmbunătățită după un timp. Capacitatea sau lipsa ei este reflectată în oameni, economie, mediu, cultură, atitudine și aspectul comunității.

Bunurile comunității și evaluarea comunității

Se consideră bunuri într-o comunitate și ar trebui evaluate atunci când se au în vedere bunurile și capacitatea comunitară:

- Bunurile și obligațiile umane;
- Resursele de mediu;
- Oportunități și limitări economice;
- Imobile, programe și servicii culturale sau de recreare;
- Sisteme financiare, politice și de securitate;
- Infrastructura existentă și dorită;
- Procese de comunicare.

Impactul construirii comunitare

Când comunitățile își construiesc capacitatea, există un impact semnificativ asupra multor aspecte ale vieții în comunitate. Construirea capacității subliniază capacitățile și forțele pozitive existente, fără a se concentra pe probleme sau sentimentele de neputință. Un indicator ce ne arată că se dezvoltă capacitatea comunitară este faptul că oamenii sunt activi, interesați și participă în continuare la program. Ei pot fi chestionați, provocați și invitați la dezbateri - dar ar trebui să dezbată ce trebuie făcut și mai puțin să se plângă de ceea ce nu se schimbă niciodată. Mult mai mulți oameni devin implicați, identifică problemele cheie și iau parte la acțiuni. Rezultatele devin evidente și capacitățile, energiile și resursele multor comunități se îmbunătățesc pe măsură ce capacitatea crește.

Construirea capacității comunitară consumă timp, efort și necesită conducere. De asemenea este necesar sprijinul indivizilor cu expertiză și/sau bani pentru pregătire. Creșterea capacității comunitare este un rezultat direct al unui proces eficient de dezvoltare comunitară și devine critic ca oricine, indiferent că este conștient de procesul de dezvoltare comunitară să se implice în activități.

3. Descrierea proiectelor Asociației

Primele intervenții ale asociației în comuna Chiojdeni au avut un caracter puțin structurat, sub forma suportului individual ca urmare a identificării unor situații de dificultate. În 1996, în urma unor alunecări de teren, 7 familii primesc suport din partea asociației constând în alimente sau obiecte de mobilier.

Ajutorul a fost oferit acelor familii care au suferit pagube importante în urma alunecărilor de teren și care nu ar fi avut posibilitatea de a primi suport, într-o perioadă foarte scurtă de timp, astfel încât să poată depăși situația de criză. Ajutorul a fost acordat în special familiilor cu mulți copii, avându-se în vedere faptul că aceștia sunt primii care resimt cel mai grav criza.

Tabel 1: Proiecte implementate de Asociație în comuna Chiojdeni

<i>Perioada</i>	<i>Finanțare</i>	<i>Parteneri</i>	<i>Activități principale</i>
„Carte și Parte“ - proiect de dezvoltare comunitară			
2000 - 2001	DFID	- CL Chiojdeni, (coordonator) - Asociația „Hrăniți Copiii“ - Asociația Umanitară EquiLibre - 9 luni	- Crearea și dotarea unui mini-serviciu social; - Realizarea unui curs de mediator social comunitar; - Introducerea profesiei de mediator social comunitar în COR; - Inițierea femeilor rom pentru medierea socială; - Angajarea mediatorilor sociali comunitari romi; - Reuniuni informativ-explicative cu adulții romi din satul Lunci; - Campanii de informare pe diferite teme în Comuna Chiojdeni; - Dezbateri cu reprezentanții comunității din Lunci, instit. județene și locale.
Serviciu social pentru comunitatea de romi			
2002 - 2003	Unicef România	- Asociația „Hrăniți Copiii“ (coordonator) - Primăria Chiojdeni - Școala Generală, com. Chiojdeni - 12 luni	- Susținerea materială și psihologică a familiilor de romi cu copii, aflate în criză socio-economică, beneficiari ai ajutorului social prin crearea a două Centre de zi în Chiojdeni și Lunci; aici 80 copii beneficiază de asistență psiho-educativă, în aprofundarea cunoștințelor dobândite în clasă, dotare cu calculatoare și profesor IT, o gustare, rechizite școlare, îmbrăcăminte, încălțăminte, etc.; - Suport de specialitate, consiliere și acompaniere în vederea depășirii situațiilor de dificultate și creșterea gradului de implicare personală; - Acțiuni în parteneriat cu autoritățile locale în vederea identificării oportunităților de asistență pentru reducerea riscului marginalizării sociale a familiilor de romi; - Dezvoltarea capacităților parentale privind îngrijirea copiilor și accesarea serviciilor comunitare; - Formarea principalelor deprinderi igienico-sanitare.
„Școala părinților“			
2002 - 2005	Unicef România	- Asociația „Hrăniți Copiii“ (coordonator) - Primăria Chiojdeni - Școala Generală, com. Chiojdeni - 12 luni	1. Lectorate pentru părinți în domeniile: - educație pentru sănătate (îngrijirea și dezvoltarea copilului, accesul la serviciile de sănătate, etc.); - educație moral-civică (drepturile copilului, legislație, relațiile comunitare); - mediul familial și dezvoltarea copilului. 2. Activități de consiliere psihologică și socială pentru menținerea unității familiei, creșterea copilului în familie și integrarea familiei în comunitate.

			<p>3. Acompanierea familiilor în vederea integrării sociale și profesionale (loc de muncă, înregistrare tardivă a nașterii, acte de identitate și stare civilă etc.).</p> <p>4. Intervenție directă (ajutor material și financiar) pentru situații de criză.</p>
Servicii comunitare pentru copil și familie - Prevenirea abandonului școlar			
2003 - 2006	Unicef România	<ul style="list-style-type: none"> - Asociația „Hrăniți Copiii” (coordonator) - Primăria Chiojdeni - Școala Generală - 12 luni 	<ul style="list-style-type: none"> - continuarea activității în Centrele de Zi Chiojdeni și Lunci (80 copii) pentru prevenirea abandonului școlar pentru copiii de etnie romă care trăiesc în situații precare; - crearea unei clase pregătitoare pentru copii de etnie romă în vârstă de 6 ani la grădinița din satul Lunci; - diversificarea programelor comunitare; - facilitarea accesului la serviciile sociale.
„Minte sănătoasă în corp sănătos”			
2005 - 2006	Uniunea Europeană (Phare)	<ul style="list-style-type: none"> - Consiliul Local Chiojdeni, coordonator - Asociația „Hrăniți Copiii” - 12 luni 	<ul style="list-style-type: none"> - crearea și dotarea unui punct sanitar (apă curentă, aparatura necesară, calculator, imprimantă, medicamente); - formarea a 12 mediatore sanitare; - realizarea de parteneriate cu Direcția de sănătate publică Vrancea; - angajarea a 2 mediatore cu carte de muncă; - construcția de facilități pentru alimentarea cu apă potabilă (construirea a 3 fântâni și 10 bazine colectoare de apă, aducțiunea de apă în comunitatea de romi); - informarea comunității cu privire la normele minimale de igienă; - informarea comunității cu privire la accesarea serviciilor sociale și medicale; - construirea a 2 camere în dispensarul medical din comuna Chiojdeni; - organizarea de campanii pe probleme de sănătate.
„Back to school”			
2006 - 2007	Unicef România	<ul style="list-style-type: none"> - Asociația „Hrăniți Copiii” (coordonator) - Primăria Chiojdeni - 12 luni 	<ul style="list-style-type: none"> - soluționarea punctuală a problemelor, urmare a pagubelor produse de inundațiile din 2005, prin implicarea resurselor comunității (alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite școlare); - prevenirea abandonului școlar pentru copiii de etnie romă din satul Lunci precum și a copiilor din comuna Chiojdeni prin continuarea activității celor 2 centre de zi; - facilitarea accesului la servicii sociale pentru familiile aflate în dificultate, cu sprijinul mediatorilor sanitare; - sprijin pentru reabilitarea școlii, gardului, școlii, amenajarea grupului sanitar.

Colaborarea noastră cu comunitatea din Chiojdeni a început o dată cu alunecările de teren, asta în 1996, și au fost ajutoare punctuale pentru 7 familii care au rămas fără case. Cu ajutorul unor sponsorizări am oferit ajutoare materiale: mâncare, mobilier, îmbrăcăminte. A fost o intervenție rapidă pe nevoile oamenilor. (reprezentant ONG)

Și în anii următori, asociația întreprinde activități periodice de sprijin pentru familii în dificultate, iar în 2001 este implementat primul proiect cu finanțare UNICEF pentru crearea a două centre de zi în satele Chiojdeni și Luncile. Ulterior, sunt implementate alte cinci proiecte cu finanțare din diverse surse.

Acești oameni pe care i-am ajutat veneau și-mi băteau la poartă cu diferite probleme, nevoi și atunci am solicitat sprijin de la UNICEF pentru sprijinirea acestei comunități de romi care au multe nevoi și lipsuri. Și atunci s-a născut ideea centrelor de zi - unul în Chiojdeni și unul în Lunci. Am încercat să facem servicii comunitare pentru copil și familie pornind cu centru de zi ca nucleu. (reprezentant ONG)

Un element comun pentru o parte dintre proiectele asociației, dar și acțiunile anterioare intervenției structurate, îl reprezintă suportul acordat familiilor aflate în situație de criză, cel mai adesea din cauza alunecărilor de teren sau al inundațiilor care afectează frecvent zona. În cazul comunității de romi din comuna Chiojdeni, rețelele sociale nu pot asigura suportul necesar unei familii care se confruntă cu dificultăți majore (ex. pierderea locuinței sau a bunurilor din cauza calamităților naturale) având în vedere lipsa resurselor care afectează întreaga comunitate. Cea mai mare parte a comunității de romi este sever afectată de sărăcie, fapt confirmat și de ponderea mare a familiilor beneficiare de ajutor social. Locuințele acestora sunt lipsite de cele mai elementare condiții de igienă și, adesea, sunt situate în zone expuse riscurilor de calamitate (zone inundabile sau afectate de alunecări de teren). Accesul la infrastructură este precar din cauza amplasamentului locuințelor (în pantă abruptă) și, în cele mai multe cazuri, lipsesc și cele mai elementare utilități. În acest context, suportul inițial a vizat familiile afectate de calamități sau cele în situație de criză însă suportul a fost limitat la ajutoare punctuale al căror volum a fost în mare măsură dependent de generozitatea sponsorilor.

În anul 2000, este implementat primul proiect în care asociația este partener și care marchează începutul intervenției formale și structurate. Cele mai importante activități ale proiectului au vizat înființarea unui serviciu social și formarea de mediatori sociali în cadrul comunității rome. O componentă importantă a proiectului o reprezintă efortul de a stabili punți de comunicare între reprezentanții comunității și autoritățile locale, pe de o parte, și autoritățile județene, pe de altă parte.

A fost un proiect de dezvoltare comunitară, finanțat de DIFD cu sprijinul Ministerului Muncii și a vizat dezvoltarea serviciului social în cadrul Primăriei. Aceștia au doar un om care este lucrător social, și care a fost pregătit prin diverse cursuri, deci nu are pregătire de specialitate în domeniu. (reprezentant ONG)

În perioada 2002 - 2003, prin proiectul „Serviciul social pentru comunitatea de romi“, sunt diversificate formele de suport pentru comunitate, cea mai semnificativă constând în înființarea a două centre de zi în cele două sate, Chiojdeni și Luncile. Ajutoarele punctuale sunt înlocuite cu intervenții care vizează impactul pe termen mediu și lung, regăsite în special în serviciile educaționale pentru copii (în cadrul centrelor de zi), dar și pentru părinți prin serviciile de dezvoltare a capacităților parentale. Un rol semnificativ revine instituțiilor locale (școala, primăria) care sunt implicate în activități ca parteneri.

Centrele de zi au funcționat din 2001 până în 2006. Am mers pe copii clasele I-IV ca să putem observa ce se întâmplă la clasa a V-a, dacă diferă de ce s-a întâmplat până acum, dacă au interes pentru școală sau vor să abandoneze. Pe lângă masa pe care o primeau, și a fost unul din punctele cheie care îi atrăgeau pe copii (am mers pe hrană rece - mezeluri de toate felurile, brânzeturi, fructe, s.a.), mai aveau calculator, profesor pentru calculator care i-a învățat să se joace, să scrie. Îi mai ajutam cu rechizite, îmbrăcăminte, încălțăminte, de două ori pe an. (reprezentant ONG)

Începând cu 2003, pentru o perioadă de trei ani, activitățile proiectului „Serviciu social pentru comunitatea de romi“ vor viza consolidarea serviciilor create în proiecte anterioare și diversificarea acestora. În aceeași perioadă se derulează concomitent proiectul „școala părinților“ care susține, prin activități care privesc întreaga familie, măsuri de reintegrare socială și profesională. Ponderea ajutoarelor directe scade în totalul suportului furnizat și rămâne doar o formă de intervenție pentru situațiile de criză.

În perioada 2005 - 2006 sunt realizate investiții semnificative în infrastructură și utilități pentru comunitatea de romi. Sunt realizate facilități pentru a îmbunătăți accesul la apă potabilă și sunt create condiții pentru a crește accesul la servicii medicale de calitate. În acest scop este creată rețeaua de medieri sanitari și este înființat un cabinet medical cu dotările corespunzătoare.

Pentru 2006 - 2007 se acordă atenție reintegrării școlare a copiilor din comunitatea de romi și atenuării efectelor inundațiilor care au afectat zona și în special zona în care locuiesc romii.

3.1. Contextul implementării proiectelor

Un element esențial care a influențat semnificativ implementarea proiectelor l-a reprezentat situația comunității de romi din Chiojdeni care se confruntă cu un cumul de factori de excluziune, cei mai afectați fiind copiii. Majoritatea familiilor sunt lipsite de venituri permanente, cu excepția transferurilor sociale. Adulții obțin, cel mai adesea, venituri din activități cu caracter sezonier din agricultură sau realizarea unor produse de uz casnic din lemn.

Ocupația tradițională a rudarilor, confecționarea unor obiecte de uz casnic din lemn, puternic descurajată înainte de 1989, nu întrunește condițiile minimale pentru a deveni o ocupație permanentă. Lipsa materiilor prime, volumul scăzut al comenzilor, lipsa piețelor de desfacere sunt doar câțiva din factorii care au determinat renunțarea la ocupațiile tradiționale.

VMG-ul și alocația copiilor sunt veniturile lor. Mai strângeau ghebe, cătină - pe vremea când colecta Ocolul Silvic, și în rest mai pleacă la câmp. Pleacă primăvara și se întorc toamna. Se duc în zona Brăilei, pe la Ianca, muncesc cu ziua pe acolo. (reprezentant ONG)

Migrația pentru muncă este frecventă în cazul familiilor de romi, având în vedere lipsa oportunităților locale. Lipsiți de terenuri în proprietate pentru a obține produse necesare autoconsumului, romii obișnuiesc să plece, în perioadele în care se efectuează lucrări agricole, către zone deficitare în ceea ce privește forța de muncă.

Nu avem angajatori aici. Sunt niște asociații familiale dar care nu au angajați, de obicei oamenii muncesc cu ziua plus ajutorul social. Oamenii nu au unde să muncească. (reprezentant autoritate locală)

Data fiind sezonabilitatea activităților, dar și volumul mare de muncă necesar, copiii sunt antrenați în mod direct în obținerea veniturilor sau prin preluarea unor îndatoriri în cadrul gospodăriei (îngrijirea fraților mai mici, prepararea hranei). Condițiile de locuit sunt improprie în cazul majorității romilor. Casele acestora sunt supraaglomerate, lipsite de utilitățile minime iar dotări sunt sărăcicioase. Există și familii de romi care trăiesc în locuințe improvizate (bordeie) aflate în zone expuse riscului calamităților.

Casele au fost ridicate pe coastă, unde sunt dese alunecările de teren. Aici, în sat, sunt vreo 300 de case însă atunci când plouă este foarte greu, nu sunt drumuri pietruite... Și zona este specifică, cu multe pante și când plouă mai mult apar alunecările de teren. (reprezentant autoritate locală)

O parte a familiilor din comunitatea de romi și-au construit case fără a obține avizele necesare, fie din cauza lipsei banilor pentru plata taxelor, fie pentru că nu îndeplineau condițiile minime impuse pentru ridicarea unei construcții. De asemenea, lipsa terenului necesar construcției unor noi case a determinat supraaglomerarea comunității. Părinții oferă copiilor care se căsătoresc un loc de casă în propria curte deși spațiul deținut este foarte restrâns.

Și-au făcut și ei case unde au avut loc, lângă părinți, frați - dacă ar fi avut un loc mai bun poate că nu și-ar fi făcut acolo casa. (reprezentant autoritate locală)

Alimentarea cu apă a fost o problemă critică pentru comunitatea de romi până la momentul implementării proiectului prin care au fost create facilități de acces (bazine, rețea de apă, fântâni). Sursele de apă potabilă se aflau la mare distanță de locuințele din comunitatea de romi iar transportul acesteia până în comunitate era posibil prin înțelegeri între vecini, rude sau cunoscuți.

Problema cu apa era foarte importantă, pentru că se duceau la 3-4 km să aducă o găleată cu apă, câtă apă puteau aduce - se mai înțelegeau unii cu alții să mai aducă cu căruța în bidoane, dar cât putea să-i ajungă pentru că trebuiau să facă și mâncare, să se și spele, să spele și rufe și de aici povestea aia „nu-mi spăl rufe, mai bine le arunc și văd eu de unde mai capăt altele“. (reprezentant ONG)

În comunitatea de romi există și familii ale căror locuințe nu sunt racordate la rețeaua de alimentare cu curent electric. Situația este justificată de autoritățile locale prin faptul că aceste familii nu au acte de proprietate pe locuințe motiv pentru care rețeaua de curent electric nu poate fi extinsă. Ca urmare familiile racordate în mod legal la rețea permit și celorlalte să aibă acces la curent electric prin racordări improvizate.

Mai este lumina, pentru că mulți nu sunt bransați la curentul electric, sunt mulți care și-au tras ilegal curent. (reprezentant ONG)

Starea de sănătate a populației de romi, deși îmbunătățită în ultimii ani, rămâne precară din cauza condițiilor de locuit și a particularității zonei. Prezența mediatorilor sanitari a asigurat creșterea accesului la servicii medicale și, în special, la serviciile oferite prin programele naționale de sănătate. Cazurile copiilor care nu participă la vaccinări sunt mai degrabă excepții, iar incidența unor boli grave cauzate de alimentație sau lipsa de igienă a scăzut semnificativ.

A mai fost problema dispensarului, înainte veneau 7 km până în Chiojdeni. Mai este problema transportului, autobuzele circulă dimineața la 5 și după-amiaza la ora 2 spre Râmnic și Focșani. Atunci, cum să vii la dispensar? Problemele și bolile erau de toate felurile. Se ducea o dată pe săptămână doctorul într-o sală de clasă la școala în care-i vedea pe copii, le făcea consultații. (reprezentant ONG)

Una din cele mai importante atribuții ale mediatorului sanitar privește creșterea gradului de conștientizare a importanței accesării serviciilor de sănătate de tip preventiv. Spre exemplu, în cazul femeilor gravide, activitățile cuprind identificarea, luarea în evidență și informarea acestora. De altfel, mediatoarele sanitare intervin ca o interfață între cadrele medicale și comunitate, având ca principal rol identificarea problemelor de sănătate la nivelul comunității, informarea și evidența tratamentelor sau a accesului la programele naționale de sănătate, în special pentru copii. În situațiile speciale, așa cum este cea din satul Lunici unde medicul este prezent doar o dată pe săptămână, mediatoarele facilitează accesul membrilor comunității la serviciile medicale.

Eu am propus ca toate mediatoarele să rămână aici, în Lunci, ca să adune toate datele și dacă sunt urgențe, atunci să vină doctorul. Și mă bucur că se întâmplă chestia asta. Dar, o dată pe săptămână, este prea puțin ca doctorul să fie acolo și să mai vină și cu toată echipa. Ar trebui măcar să lase o asistentă aici permanentă. Deci, mai e problema doctorului care nu mai are contract cu Casa de Asigurări, pentru că nu și-a făcut nici un fel de documentație, și astfel a pierdut toate beneficiile pe care putea să le aibă. Totuși vine și face muncă voluntară pentru că el nu este plătit pentru ceea ce face. (reprezentant ONG)

Cumulul de condiții descrise în secțiunea de față afectează în primul rând copiii. Aceștia se confruntă cu lipsuri majore iar abandonul școlar în comunitate atinge rate îngrijorătoare. Educația nu mai este o prioritate pentru părinții romi preocupați să asigure familiei condiții decente pe termen scurt. Copiii devin sursă de venit pentru familie îndată ce pot participa la activitățile din gospodărie sau pot munci alături de părinți. Chiar și în condițiile în care au fost create servicii și facilități pentru a încuraja participarea școlară, au fost necesare măsuri adaptative pentru a elimina potențialul conflict între măsurile de suport și stilul de viață al familiilor rome.

Frecvența la școală în perioada centrelor de zi a fost de 100%, dar de prin mai-iunie copiii școlari pleacă cu părinții la câmp. Am discutat cu Inspectoratul școlar și se ajunsese la o concluzie să le încheie mediile mai devreme sau să-și continue școala acolo unde mergeau, ca să nu piardă anul școlar. În 15 septembrie, când începea școala, iar lipsesc pentru că nu se întorc de la câmp și vin pe la sfârșitul lunii octombrie, începutul lui noiembrie. (reprezentant ONG)

Nivelul redus de trai care determină familii de romi să fie preponderent orientate către soluții pe termen scurt se reflectă în rata ridicată a abandonului școlar și a neparticipării școlare. Măsurile de suport pentru copii au rolul de a reduce riscul îndepărtării copilului de școală prin compensarea efortului pe care familia ar trebui să-l facă pentru a asigura cele necesare. Cel mai frecvent, familiile nu dispun de resursele minime pentru copii (îmbrăcăminte, încălțăminte, hrană) necesare menținerii acestuia în sistemul de educație. Nivelul de școlaritate relativ scăzut atins de copii nu reflectă o lipsă de valorizare a școlii, ci mai degrabă nivelul de școlaritate pe care și-l pot permite să-l achiziționeze în condițiile constrângerilor materiale și ale priorităților familiale orientate spre supraviețuire.

A existat abandon, și încă mai există această problemă pentru o parte dintre ei. În fiecare toamnă profesorii merg în comunitate și se roagă de părinți să-și trimită copiii la școală. Nu-și trimeau copiii la școală, pentru că unii nu aveau cu ce să-i încălze pe copii, să-i îmbrace, și erau și sunt copii foarte buni dar pentru că nu sunt susținuți de părinți s-au pierdut. Eu am încercat să-i ajut - le-am adus cizme, îmbrăcăminte, rechizite. (reprezentant ONG)

În timp ce munca le asigură copiilor dobândirea unor abilități necesare pentru supraviețuire în viitorul imediat, având în acest sens valențe educative pentru adaptarea copiilor la statutul de membri ai unei comunități sărace, școala reprezintă perspectiva pe termen lung, soluția ieșirii din sărăcie, o soluție dorită, dar dificil de atins. Școala, ca și munca, aduce cu sine o serie de gratificații, dar în timp ce gratificația muncii este una imediată și palpabilă, cea oferită de școală este doar una presupusă, îndepărtată, mai ales în condițiile în care părinții sau alți membri ai familiei nu au dobândit nivele de școlaritate ridicată. Orientarea spre perspectiva de scurtă durată în detrimentul investiției pe termen lung semnifică în fapt adaptarea membrilor comunităților sărace la condițiile de deprivare relativă la care sunt supuși.

Antrenarea copiilor în diferite forme de câștig este încurajată de către familie datorită faptului că aduce o ameliorare a situației economice a familiei pe termen

scurt. Sunt ignorate însă consecințele pe termen mediu și lung: îngustarea perspectivelor copiilor (întreruperea cursurilor școlare, urmată eventual de imposibilitatea reînscrierii), privarea copilului de potențialele oportunități, diminuarea șanselor de viață“, maturizarea precoce a copiilor, afectarea stării de sănătate.

Pe de altă parte, lipsa accesului la alte servicii necesare pentru a acoperi diversitatea nevoilor acestor familii - servicii care sunt furnizate în zone în care furnizorii publici intervin constant sau autoritățile locale au capacitatea de a finanța măsuri adecvate de suport - au determinat adaptarea serviciilor la nevoile familiilor beneficiare.

Mai vin cei de la Consiliul Județean, se mai uită, mai întreabă dar nimic concret. Mie mi se pare că autoritățile locale nu dau în foc să-și remedieze problema, însă nu poți să te iei cu ei de piept că nu se implică pentru că ar însemna să nu mai ai deschidere sau intrare să rezolvi ceea ce poți, și atunci încerci măcar să te strecuri un pic să faci câte ceva pentru oamenii aceștia. (reprezentant ONG)

3.2. Caracteristici ale intervenției

Fără a face obiectul unei planificări inițiale pe termen lung, proiectele implementate se disting ca răspuns la nevoile reale ale comunității prin integrarea rezultatelor anterior obținute și prin efortul de a asigura sustenabilitatea acestora. Procesul de dezvoltare comunitară astfel inițiat a fost susținut și de implicarea comunității și crearea rețelelor între instituțiile locale.

În cazul programului de dezvoltare comunitară de la Chiojdeni, cele mai importante caracteristici constau în implicarea graduală a comunității și a autorităților locale, diversitatea resurselor atrase, transferul de expertiză și crearea de condiții pentru asigurarea sustenabilității proiectelor.

3.2.1. Implicarea comunității și a autorităților locale

Dacă inițial comunitatea a fost un recipient al suportului oferit de asociație, începând cu primul proiect au fost aplicate măsuri consistente pentru creșterea gradului de participare și implicare a comunității. Fiecare proiect a avut o componentă adresată creșterii gradului de implicare a comunității fiind create inclusiv grupuri comunitare consultative cu scopul de a identifica problemele din comunitate și de a media relația beneficiar - instituții.

Proiectul Phare practic l-am făcut cu oamenii. Când finanțatorii au venit la precontractare am creat grupul de inițiativă al comunității de romi. Ei au făcut alegerile, au votat, și i-au ales pe cei pe care îi credeau mai deosebiți, mai capabili să deschidă ușa. Femeile s-au implicat mai puțin în acest comitet, pentru că bărbații nu au fost de acord încet-încet, am început să ne înțelegem cu ei, la întâlniri ne spuneau ce probleme au. (reprezentant ONG)

Încercările de creștere a participării comunității nu au fost lipsite de dificultăți având în vedere lipsa exercițiului membrilor dar și lipsa de perspectivă caracteristică a comunităților afectate de sărăcie extremă pe perioade mari de timp. Deprivarea generează distorsiuni comportamentale dificil de modificat prin intervenții pe termen scurt. Sunt relatate situații în care romii nu au reușit să se mobilizeze pentru a participa la reconstrucția propriilor case distruse în urma alunecărilor de teren.

Le-au adus de la Guvern materialele necesare pentru construcția caselor și le-au dat și bani. Au stat materialele ale pe câmp toată vara, banii i-au terminat foarte repede și apoi veneau la primar să le aducă el materialele. Le-a dus primarul și materialele dar iar le-au lăsat până toamna târziu într-o zonă, aproape de construcții în loc să se adune 2-3 să înceapă să sape fundația ca să-și facă locuința, pentru că aveau materiale, le-a plăcut să stea în niște containere cu lumină... dar apoi nu mai aveau cu ce să plătească lumina, pentru că se încălzeau cu curent; le-am adus și aragazuri cu butelie... tot la bordei e mai bine, nu au vrut să salte o casă. Au pus BCA-ul unul lângă altul cu ciment și au făcut așa o chestie... tot un bordei. Deci nu vor să-și depășească situația asta... nu contează ce se întâmplă cu copilul. Unii au televizor și văd că se poate și altfel, că se poate mai bine. (reprezentant ONG)

Lipsa coordonării și a prezenței unui lider formal sau informal care să asigure mobilizarea membrilor comunității și monitorizarea lucrărilor a determinat întâzieri în utilizarea materialelor de construcție. De asemenea, în cele mai multe cazuri, cei afectați de calamitate, sunt lipsiți de cunoștințele și aptitudinile necesare ridicării unei construcții. Într-o altă situație, cea a construcției dispensarului, romii au dovedit că pot fi implicați în astfel de activități însă sub coordonarea unor muncitori calificați.

Dispensarul a fost ridicat tot cu ei. Forța brută a fost asigurată de ei dar am avut și niște muncitori calificați. Putem spune că 60% din lucrări s-a făcut cu ei - au ajutat la căratul lemnelor, la tăiatul lor, la lipit, la turnat fundații, deci munci necalificate. (primar)

De asemenea, la cele două centre de zi, părinții copiilor romi au fost implicați în activități voluntare pentru asigurarea curățeniei în centre și prepararea hranei.

Ne ajutau să așezăm masa, la curățenie. (reprezentant școală)

Un rol important în implementarea proiectelor l-a avut școala. Aici au fost organizate centrele de zi pentru copiii iar personalul a fost asigurat, în parte de cadrele didactice din școală sau părinți ai copiilor beneficiari ai serviciilor. În școală au fost organizate și activitățile cu părinții, iar cadrele didactice au asigurat legătura cu părinții și organizația. În proiect au fost implicate și mediatoarele sociale (pregătite în cadrul primului proiect implementat în comunitate) pentru evaluarea nevoilor familiei și acordarea de suport direct acestora. În mare măsură, școala a preluat semnificativ din atribuțiile unui serviciu primar de asistență socială, iar implementarea proiectelor a facilitat asumarea unui mod de a lucra cu familia care depășește domeniul furnizării de servicii educaționale. Astfel, familiile sunt sprijinite pentru a depăși situații care blochează participarea copilului la educație și i se oferă ajutor pentru a înțelege importanța participării școlare.

La consiliile profesionale mă întâlneam cu ei și discutam în legătură cu problemele care le întâmpinau, mulți au făcut și voluntariat la centrele de zi. Doamna de la care cumpăram alimente le ducea ea cu mașina la școală și mai sponsoriza și ea cu ceva; două doamne de la școală au fost extraordinar de serioase, au lucrat cu drag cu copii și au inițiat tot felul de acțiuni implicându-le și pe mediatoarele sociale. Cu acest primar colaboram foarte bine, era director de școală, este o persoană care s-a implicat foarte mult. (reprezentant ONG)

Mediatoarele comunitare au avut de asemenea un rol semnificativ în implementarea proiectelor. Pentru calificarea acestora au fost respectate procedurile și standardele cerute de lege, fiind obținute și documentele necesare care atestau că pot desfășura activitatea de mediere comunitară. Pregătite în primul proiect implementat de organizație, mediatoarele au fost implicate în proiectele ulterioare însă din cauza resurselor insuficiente dar și a lipsei de implicare a autorității locale, nu a mai fost posibilă menținerea cadrului formal în care acestea să-și desfășoare activitatea.

Am pregătit fetele, le-am dat diplome recunoscute de Ministerul Muncii însă nu au ieșit cum am fi vrut noi, ar fi fost bine ca Primăria să folosească aceste femei, tot pe VMG, în munca socială. Dacă 9 zile pe lună fiecare din această femeie ar fi fost implicată în munca socială, plus lucrătorul social de la Primărie, puteau să facă toată munca în comunitate: anunțau lumea că se dau ajutoare, ce acte mai au nevoie; învățaseră să facă studii de caz. (reprezentant ONG)

Biserica, ca instituție cu o accentuată implicare socială, a avut un rol ne-semnificativ în implementarea proiectelor. Cauza principală este determinată de distanța impusă de preot față de comunitatea de romi, accentuată de prezența unor reprezentanți ai cultului penticostal în comunitate.

Biserica se implică puțin de tot. Anul acesta au venit niște penticostali la romi. Preotul a fost foarte revoltat că au venit în comună încât i-a incitat pe oamenii din comună să se ducă să se bată cu ei, este de necrezut. Rostul preotului este să păstreze un echilibru, să facă bine. În fond, acei oameni i-au învățat pe romi că nu este bine să furi, să se ducă la școală..., atunci dacă preotul nu este în stare să-și țină enoriașii atunci lasă-l pe altul să se ocupe. Acest spirit comunitar ar trebui, mai ales la țară, să fie mai puternic. Faptul că în comună sunt 5 sate, se cunosc mai greu... poate fi o cauză. (reprezentant ONG)

În ansamblu, implicarea comunității poate fi apreciată ca bună în condițiile în care au existat resurse din partea organizației pentru coordonarea și monitorizarea activității celor implicați. Cazurile în care beneficiarii au fost tratați ca simpli recipienți ai unei forme de suport s-au dovedit a fi lipsite de impact în zona participării comunității. Gestionarea măsurilor guvernamentale de ajutor pentru sinistrați de către autoritatea locală este un astfel de exemplu. De asemenea, instituțiile care au participat în proiect ca parteneri au beneficiat de expertiza organizației în domeniul social.

Cea mai importantă formă de impact în domeniul relației cu comunitatea o reprezintă însă creșterea participării, dovadă rezultatele obținute în urma creării comitetului de inițiativă. Dintre cei 130 de respondenți la chestionarul administrat în cadrul evaluării, 70% au declarat că au auzit de comitetul de inițiativă, fapt care atestă o bună notorietate a acestuia.

Tabel 2: Ați auzit de comitetul de inițiativă din comunitatea dvs.?

	Frequency	Percent
Da	91	70,0
Nu	27	20,8
NS/NR	12	9,2
Total	130	100,0

Peste jumătate dintre respondenți afirmă că au apelat sub o formă sau alta la comitetul de inițiativă. Acesta a funcționat și ca o alternativă la mediatorii comunitari și cei sanitari sau lucrătorul social din primăriei. Astfel, o parte dintre probleme pot fi preluate de rețelele de suport din cadrul comunității, avându-se în vedere și tradiția și cutumele acesteia.

Tabel 3: Dvs. sau un alt membru al gospodăriei ați apelat la comitetul de inițiativă?

	Frequency	Percent
Da	66	50,8
Nu	23	17,7
NS/NR	41	31,5
Total	130	100,0

De altfel, modul în care respondenții susțin că au fost ajutați, confirmă funcția de mediere beneficiar - instituții sau beneficiar - comunitate preluată de comitetul de inițiativă. Două treimi dintre cei care susțin că au fost ajutați de comitetul de inițiativă au răspuns că au fost informați, iar peste 25% afirmă că au fost sprijiniți în relația cu instituțiile.

Tabel 4: Puteți menționa cum v-a ajutat comitetul de inițiativă? (răspuns multiplu)

	Frequency	Percent
Informare	43	65,2%
Îmbunătățirea condițiilor de viață în general	47	71,2%
Medierea relațiilor cu instituțiile	17	25,8%
Total	107	162, 2%

Aproape toți respondenții care au afirmat că au apelat la comitetul de inițiativă (66 respondenți) spun că acesta i-a ajutat (65 respondenți). Succesul comitetului de inițiativă arată că membrii reprezentativi ai comunității pot avea un rol esențial în implementarea de proiecte. Facilitarea comunicării dintre comunitate și instituții creează premisele identificării corecte a nevoilor reale. De asemenea, comitetul de inițiativă are un contact permanent cu comunitatea și pot fi identificate timpuriu situațiile de risc, în special cele care afectează în mod direct copiii. În acest context, comitetul de inițiativă substituie rolul serviciului de asistență socială primară care ar fi trebuit să funcționeze la nivelul primăriei.

Tabel 5: Puteți aprecia cât de mult v-a ajutat comitetul de inițiativă?

	Frequency	Percent
A fost folositor, ne-a ajutat	65	50,0
NS/NR	65	50,0
Total	130	100,0

Abordarea utilizată în implementarea proiectelor ne arată că dezvoltarea comunitară este un proces comprehensiv. Membrii comunității cu o viziune largă și sentimentul apartenenței la comunitate vor iniția, de obicei, un proces de dezvoltare comunitară. Este important ca procesul să se extindă și să includă o paletă largă de interese (economice, sociale, de mediu) și organizații (guvernamentale, productive, de afaceri, servicii sociale) ce sunt parte ale comunității. Este recomandabil să nu se facă presupuneri asupra rolurilor și responsabilităților tradiționale sau nivelurilor de interes. De exemplu, mulți oameni de afaceri din sectorul privat pot deveni interesați într-o mare măsură de problemele dezvoltării sociale și anumite structuri guvernamentale încheie parteneriate cu organizațiile comunitare pentru a furniza programe și servicii eficiente care să acopere o paletă largă de interese.

Coagularea influențelor individuale ale celor implicați și tipul de activități vizate trebuie să fie privite ca legitime, cu menționarea faptului că este importantă asigurarea că diferite culturi și interese sunt respectate și implicate. De exemplu, respectarea tradițiilor culturale și a sărbătorilor religioase, conștientizarea diferitelor tipuri de comunicare și asigurarea că persoanele cu handicap participă la proces, sunt modalitățile ce ajută la construirea credibilității și sprijinului.

Următoarele dimensiuni sunt greșeli comune atunci când o paletă largă de interese se intersectează:

- Înțelegerea greșită a tăcerii și a tonului vocii atât în cadrul prezentărilor cât și al discuțiilor;
- Prezentarea și impunerea ideilor în schimbul cererii de a interveni;
- Presupunerea posibilelor nevoi în schimbul investigării și/sau clarificării lor;
- Promovarea interacțiunii ca și a competiției în schimbul învățării din oportunități;
- Dezvoltarea abordărilor care nu includ exemple adecvate sau modele de gândire;
- Judecarea sau perceperea oamenilor după gen, aparență sau trecut;
- Oferirea de credibilitate și atenție liderilor recunoscuți oficial.

În timp ce diversitatea comunitară este prezentă în spațiul de activitate, interesele politice, formulele organizaționale și structurile existente devin factori ce trebuie recunoscuți și incluși în procesul de dezvoltare comunitară.

3.2.2. Adecvarea intervenției la nevoile comunității

Pentru a măsura satisfacția beneficiarilor referitoare la domeniile în care au fost implementate proiectele organizației, au fost selectate 6 domenii (alimentarea cu apă, școli, drumuri, asistență socială furnizată de autoritatea locală și organizație, centrele de zi și serviciile medicale). Satisfacția este măsurată în raport cu două momente de referință, 2003 și 2007.

Pentru 2003, domeniile pentru care gradul de nemulțumire al membrilor comunității au manifestat cel mai înalt grad de nemulțumire (peste două treimi) sunt alimentarea cu apă, drumurile. De asemenea, serviciile de asistență socială furnizate de autoritatea locală erau percepute ca nesatisfăcătoare de către peste 40% dintre respondenți. Pentru centrele de zi, aproape 15% dintre respondenți indică pentru 2003 insatisfacție fapt datorat scurtei perioade de funcționare până la acel moment. De asemenea, în perioada inițială a funcționării acestora, utilitatea centrelor de zi nu a fost deplin înțeleasă de către părinți. În raport cu școala, 11,6% dintre respondenți au apreciat serviciile ca fiind absolut nesatisfăcătoare.

Tabel 6: Cât de satisfăcut(ă) erați în 2003 de serviciile de alimentare cu apă din comunitatea dvs?

	Alimentarea cu apă		Școli		Drumuri		As. socială APL		As. socială ONG-uri		Centrele de zi		Serviciile medicale	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Absolut nesatisfăcut	28	21,5	4	3,1	22	16,9	11	8,5	14	10,8	7	5,4	3	2,3
Nesatisfăcut	60	46,2	11	8,5	61	46,9	17	13,1	38	29,2	12	9,2	29	22,3
Așa și așa	31	23,8	32	24,6	35	26,9	33	25,4	52	40,0	41	31,5	54	41,5
Satisfăcut	10	7,7	51	39,2	11	8,5	53	40,8	11	8,5	47	36,2	33	25,4
Foarte satisfăcut	1	0,8	29	22,3	1	0,8	7	5,4	15	11,5	23	17,7	7	5,4
NS/NR			3	2,3			9	6,9					4	3,1
Total	130	100,0	130	100,0	130	100,0	130	100,0	130	100,0	130	100,0	130	100,0

În 2007, pentru alimentarea cu apă se înregistrează 17,7% nemulțumiți în condițiile în care instalațiile au funcționat cu intermitențe din cauza secetei din acest an. Pentru drumuri, ponderea celor nemulțumiți rămâne relativ ridicată (26,9%) din cauza investițiilor timide în acest domeniu. Pe de altă parte, zona în care sunt situate

casele romilor face dificilă refacerea drumurilor din cauza alunecărilor de teren frecvente. Un domeniu care înregistrează o evoluție pozitivă semnificativă în planul satisfacției beneficiarilor este școala unde în 2007 se înregistrează numai 1,6% nemulțumiți și foarte nemulțumiți comparativ cu 11,6% în 2003. Și serviciile medicale sunt percepute ca fiind mai bune decât în anii anteriori, cei nemulțumiți și foarte nemulțumiți având o pondere de 7,7% în 2007 față de 24,6% în 2003. Și pentru serviciile de asistență socială oferite de autoritățile locale sau organizație se manifestă un grad de satisfacție mai înalt decât în 2003.

Tabel 7: Cât de satisfăcut(ă) sunteți în prezent (2007) de:

	Alimentarea cu apă		Școli		Drumuri		As. socială APL		As. socială ONG-uri		Centrele de zi		Serviciile medicale	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Absolut nesatisfăcut	6	4,6	1	0,8	6	4,6	2	1,5	1	0,8	1	0,8	2	1,5
Nesatisfăcut	17	13,1	1	0,8	29	22,3	12	9,2	21	16,2	7	5,4	8	6,2
Așa și așa	30	23,1	10	7,7	36	27,7	23	17,7	75	57,7	55	42,3	41	31,5
Satisfăcut	53	40,8	69	53,1	30	23,1	63	48,5	24	18,5	57	43,8	64	49,2
Foarte satisfăcut	24	18,5	48	36,9	29	22,3	24	18,5	9	6,9	10	7,7	15	11,5
NS/NR	-	-	1	0,8	-	-	6	4,6	-	-	-	-	-	-
Total	130	100	130	100	130	100	130	100	130	100	130	100	130	100

4. Forme de impact

Cele mai importante efecte ale proiectelor implementate au fost identificate în domeniile: dezvoltarea serviciilor sociale, promovarea profesionalizării serviciilor, creșterea capacității comunității, dezvoltarea instituțională, creșterea participării școlare, îmbunătățirea stării de sănătate.

Promovarea unor noi forme de a aborda nevoile comunității a contribuit la dezvoltarea serviciilor furnizate în comunitate. Dacă până în 2000 singurele forme de suport disponibile erau transferurile sociale, odată cu înființarea centrelor de zi și mai apoi cu proiecte în domeniul creșterii accesului la utilități, servicii medicale etc. au fost create noi modele de intervenție în comunitate. Deși autoritatea locală nu a instituționalizat toate formele de sprijin promovate de proiect, au fost create premisele pentru viitoare intervenții prin transfer de expertiză și prin puterea exemplului oferit de succesul intervențiilor.

Profesionalizarea serviciilor a fost posibilă prin pregătirea mediatorilor sociali. Ulterior, profesia a fost înscrisă în COR. În plan local, mediatorii formați au facilitat ulterior implementarea componentei de mediere sanitară în cadrul proiectului Phare.

Comunitatea, ca principal beneficiar al proiectului, a fost înțeleasă nu ca un recipient al serviciilor ci ca un partener în dezvoltarea acestora. Fiecare proiect a avut o componentă de creștere a capacității și participării acesteia iar activitățile au fost implementate avându-se în vedere relevanța acestora în raport cu nevoile.

Dezvoltarea instituțională la nivelul autorităților locale și creșterea capacității acesteia de a susține și dezvolta servicii sociale sunt regăsite ca forme de impact în modul în care autoritatea locală utilizează în acest moment rezultatele proiectelor implementate. Spre exemplu, mediatoarele sanitare colaborează frecvent cu serviciul social din cadrul primăriei pentru a identifica nevoile potențialilor beneficiari. Autoritatea locală este mai degrabă concentrată pe soluționarea problemelor și mai puțin tentată să trateze serviciile sociale doar din punct de vedere administrativ.

Creșterea participării școlare se datorează în primul rând suportului direct primit de familii în cadrul proiectelor dar și a modificării strategiei școlilor din comunitate. Problemele de natură socio-economică ale familiilor conduc adeseori la imposibilitatea asigurării hranei zilnice și a pachetului pentru școală, a îmbrăcăminte și încălțăminte adecvate, a cărților și rechizitelor necesare sau a transportului. Copiii merg la școală din când în când, atunci când resursele materiale ale familiei le permit, sau pur și simplu abandonează școala. Majoritatea copiilor din familii sărace nu au condițiile necesare studiului, condițiile locative sunt precare, nu beneficiază de sprijinul părinților în pregătirea școlară astfel încât au un randament școlar scăzut. Ajutorul social, alocațiile pentru copii sau celelalte beneficii sociale pe care le primesc aceste familii nu asigură decât o mică parte din nevoi, familiile fiind în mare măsură dependente de prestarea unor activități ocazionale, sprijinul în pregătirea școlară având de suferit din această cauză. Mai mult, numărul de copii în familie a devenit cel mai important predictor al riscului de sărăcie. Fiecare copil în plus față de al doilea sporește considerabil șansele familiei de a intra în sărăcie și mai mult chiar, într-o situație de sărăcie severă. Față de copiii din familiile restrânse, copiii din familiile numeroase prezintă un risc de peste trei ori mai mare de a fi săraci. Prin urmare, o problemă cu consecințe importante în viitor o constituie antrenarea acestor copii în învățământul profesional.

Ce s-a mai întâmplat bun este faptul că la nivelul școlii s-a înființat școala de Arte și Meserii, pe profil confecții. (reprezentant ONG)

Problema sănătății copiilor este considerată una de o importanță primordială. Lipsa resurselor nu este însă întotdeauna singura cauză pentru starea de sănătate precară. Majoritatea sunt lipsiți de cele mai elementare cunoștințe privind igiena și sănătatea. Stilul de viață reprezintă de asemenea un factor explicativ important în privința stării de sănătate. Apartenența la comunități marginalizate / sărace - înseamnă, pe de o parte lipsa oportunităților și pe de altă parte, însușirea unui mod de viață adaptat sărăciei și excluziunii sociale. Reducerea marginalizării acestui tip de comunitate presupune mai mult decât eliminarea / estomparea factorilor de risc individuali. Problemele sociale își dezvoltă mecanisme de perpetuare care necesită intervenții la nivel comunitar prin implicarea nu doar a furnizorilor de servicii sociale ci și a beneficiarilor. Investiția în serviciile medicale s-a dovedit, în acest context, un răspuns la nevoile comunității cu impact pe termen mediu și lung.

5. Direcții viitoare de acțiune

În opinia specialiștilor, domeniul în care au fost implicați direct în implementarea proiectelor, prioritar pentru comunitate este **înființarea unui serviciu social care să aibă un rol esențial în prevenirea și tratarea problemelor sociale**. În definirea atribuțiilor acestui serviciu ar trebui să se țină seama de principiul abordării integrate a intervenției sociale. În acest caz, unitatea de intervenție nu va mai fi individul (copilul în dificultate, persoana cu handicap, persoana vârstnică) ci familia sau grupul social din care acesta face parte. Acesta presupune, în primul rând mijloace de intervenție disponibile astfel încât planul de intervenție să permită abordarea holistică a celor în dificultate.

Cred că lipsește un birou permanent de asistență socială, pentru că la Primărie nu s-a angajat nici o persoană pe social. Sunt 300 de familii la ajutorul social, numai în comunitatea de romi, dar mai sunt și dincoace în comunitatea de români... deci problemele sociale sunt mari, pe ei nu i-au interesat aceste probleme cu toate că de aici se câștigă capital electoral foarte mult. Faptul că oamenii din Primărie nu prea au fost ei pe la cursurile de formare în acest domeniu... iar faptul că cel care a fost, acum a plecat nu am rezolvat nimic cu informația care a primit-o. (reprezentant ONG)

Un astfel de model de intervenție a fost abordat în perioada implementării proiectelor iar în perioada imediat următoare este necesară dezvoltarea acestor activități la nivelul autorității locale. De asemenea, este necesar ca serviciile pentru copii să se dezvolte având ca scop creșterea participării școlare.

Lipsește un internat sau o cantină. Datorită faptului că ei provin din familii dezavantajate și cu situații materiale precare, acasă părinții îi exploatează, ei nu au timp de teme, de lectură suplimentară. Părinții pleacă să muncească cu ziua și îi lasă pe aceștia cu frații mai mici, și atunci știind că copilul vine la școală și are ceva organizat - să mănânce, să se odihnească, să-și facă temele cred că ar fi mult mai bine pentru ei. (reprezentant școală)

Din perspectiva beneficiarilor, serviciile sociale sunt echivalente cu beneficiile non-contributorii în opinia acestora, cele mai importante propuneri privesc facilitarea accesului la VMG, creșterea cuantumului acestuia sau reducerea numărului de zile în folosul comunității.

Tabel 8: Servicii sociale

	Consiliul local	
	Nr.	%
Construirea de case noi	2	1,5
Creșterea cuantumului de ajutor social	5	3,8
Facilitarea accesului la VMG	2	1,5
Reducerea numărului de zile pentru munca în folosul comunității	3	2,3

În domeniul educație, opiniile beneficiarilor sunt contrastante cu cele exprimate pentru serviciile sociale în sensul în care sugestiile privesc investițiile pe termen lung. Acest fapt se datorează bunei implicări în activitățile centrelor de zi.

Tabel 9: Educație

	Consiliul local		Școala		CJ		ONG-uri	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Asigurarea de dotări materiale pentru școală	4	3,1	3	2,3				
Înființarea de centre de zi	5	3,8	3	2,3	1	0,8	4	3,1
Înființarea unei săli de sport			2	1,5				

Infrastructura necesită investiții importante astfel încât familiile din comunitatea de romi să aibă acces la utilitățile minime. Legalizarea locuirii este un alt domeniu important având în vedere faptul că în lipsa documentelor este imposibilă racordarea la utilități.

Care este cea mai mare nemulțumire a lor?

Este cea legată de apă, nu avem apă curentă. Sperăm ca de la anul să avem bani să băgăm apă curentă. O altă nemulțumire este legată de locurile de casă, deci nu au loc unde să-și ridice case. După revoluție toate pământurile s-au dat oamenilor, proprietarilor de drept, înainte aici era CAP-ul și puteau să-și facă mai ușor. (primar)

Și în opinia respondenților la chestionar este cel mai important, iar ca instituție care ar trebui să se ocupe de crearea de investiții este Consiliul Local. Numai 0,7%, respectiv 1,5% cred că Guvernul României sau Consiliul Județean ar trebui să realizeze investițiile fapt care demonstrează încrederea comunității în autoritatea locală și în capacitatea acesteia de a îmbunătăți condițiile de viață.

Tabel 10: Alimentarea cu apă

	Consiliul local		Consiliul Județean		Guvernul României	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Fântâni cu apă potabilă	11	8,5				
Implementarea de proiecte în domeniu	3	2,3				
Mai multe fântâni, puțuri'	11	8,5				
Realizarea unui sistem centralizat de alimentare cu apă	72	55,4	2	1,5	1	0,7

Investițiile în drumurile de acces și în infrastructura pentru protecția împotriva inundațiilor sunt cele mai frecvent menționate domenii pentru proiecte de viitor. Mai mult de jumătate dintre respondenți consideră că ar fi necesară asfaltarea drumurilor. De asemenea, o pătrime dintre sugestii privesc îmbunătățirea infrastructurii împotriva inundațiilor (inclusiv săparea de șanțuri de scurgere la drumurile principale și facilitarea accesului la asigurări pentru locuință și bunuri).

Tabel 11: Drumuri și protecție la inundații

	Drumuri		Protecție la inundații					
	Consiliul local		Consiliul local		Consiliul Județean		Guvernul României	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Asfaltarea drumurilor	72	55,4						
Construirea de case noi			2	1,5				
Facilitarea accesului la asigurări împotriva calamităților					5	3,8	2	1,5
Îmbunătățirea infrastructurii împotriva inundațiilor			22	16,9	1	0,8	4	3,1
Lărgirea drumurilor	3	2,3						
Săparea de șanțuri de scurgere a apei la drumul principal	6	4,6	5					

În opinia medicului, realizarea unor facilități comune pentru păstrarea igienei este prioritară având în vedere faptul că locuințele romilor nu sunt dotate pentru a asigura un minimum de confort. Astfel de facilități ar asigura adaptarea la nevoile romilor și la stilul de viață al acestora.

Ce anume îi mai trebuie acestui punct sanitar?

O investiție mai mare, o baie comunală, niște cabine de duș... pentru că de acum o să se întorcă de prin zonele de câmpie, unde au fost plecați toată vara, și se mai întorc cu păduchi, scabie... și asta n-ar strica. (medic, Chiojdeni)

Tabel 12: Servicii medicale

	Consiliul local		Dispensar		DSP		Guvernul României	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Asigurarea gratuității sau a unui nivel mai mare de compensare a medicamentelor			14	10,8	3	2,3	3	2,3
Asigurarea permanenței la dispensar	11	8,5	16	12,3	1	0,8		
Asigurarea unui serviciu de ambulanță							2	1,5
Finalizarea lucrărilor la dispensar			2	1,5	1	0,8		
Înființarea unei farmacii			1	0,8				
Înființarea unui spital în comună							3	2,3

Înființarea unui punct farmaceutic ar asigura accesul la produse farmaceutice pentru întreaga comunitate. În prezent, pentru obținerea unui medicament este necesară deplasarea într-o altă comună ceea ce presupune costuri importante, mai ales pentru familiile sărace.

Dacă ar fi posibil să se aducă medicamente gratuite și să li se distribuie aici, în Luncile, să nu mai facă atâția kilometri. Ei merg acum la Dumitrești. Acum se face o farmacie lângă dispensarul din Chiojdeni, este totuși un punct câștigat.

6. Condiții care facilitează dezvoltarea comunitară

Fără a face obiectul unei planificări inițiale pe termen lung, proiectele implementate de Asociația Hrăniți Copiii au răspuns la nevoile reale ale comunității prin integrarea rezultatelor anterior obținute și prin efortul de a asigura sustenabilitatea acestora. Procesul de dezvoltare comunitară astfel inițiat a fost susținut și de implicarea comunității și crearea rețelelor între instituțiile locale. Cele mai importante caracteristici constau în implicarea graduală a comunității și a autorităților locale, diversitatea resurselor atrase, transferul de expertiză și crearea de condiții pentru asigurarea sustenabilității proiectelor.

Începând cu primul proiect, având la bază experiența altor organizații din țară și străinătate, au fost aplicate măsuri consistente pentru creșterea gradului de participare și implicare a comunității. Fiecare proiect a avut o componentă adresată creșterii gradului de implicare a comunității fiind create inclusiv grupuri comunitare consultative cu scopul de a identifica problemele din comunitate și de a media relația beneficiar - instituții.

Promovarea unor noi forme de a aborda nevoile comunității a contribuit la dezvoltarea serviciilor furnizate în comunitate. Dacă până în 2000 singurele forme de suport disponibile erau transferurile sociale, odată cu înființarea centrelor de zi și mai apoi cu proiecte în domeniul creșterii accesului la utilități, servicii medicale etc. au fost create noi modele de intervenție în comunitate și au fost create premisele pentru viitoare intervenții prin transfer de expertiză și prin puterea exemplului oferit de succesul intervențiilor.

6.1. Condiții care țin de comunitate

Dezvoltarea Comunitară presupune un potențial inițial care să poată fi folosit în procesul de dezvoltare. „Mediul DC, comunitatea însăși: oamenii și structurile organizaționale reprezintă mediul schimbării care trebuie să aibă o anumită stabilitate: de exemplu, un grad suficient de coeziune socială și organizare internă, un nivel al leadership-ului, cunoștințelor și abilităților pentru a îndeplini sarcinile respective sunt condiții importante în reușita programelor de DC“ (J Rothman, JCP, VOL7, 2-2000).

Dacă am considera o comunitate ca pe o arenă („spațiu social“) care deține anumite resurse ce pot fi văzute ca un „capital“ de utilizat în procesul de dezvoltare. Formele de capital sunt multiple³ ele nu includ numai tipul de capital material la care ne gândim în mod obișnuit.

Astfel, fiecare comunitate deține un capital uman adică o serie de informații sub formă de cunoaștere, educație, pe de o parte și, pe de altă parte, o stare de sănătate a populației. Deși, de obicei, oamenii într-o comunitate sunt priviți ca și clienți, recipienți ai unor măsuri venite din exterior, o comunitate poate utiliza resursele umane pe care le deține în procesele de dezvoltare: cunoștințele despre problemele comunității, experiențele anterioare în elaborarea unor programe, talentele deosebite, cunoștințele referitoare la creșterea și îngrijirea copiilor în crearea serviciilor pentru familie și copil etc.). De asemenea, liderii, persoanele din interiorul comunității care își asumă responsabilitatea în cadrul programelor și care facilitează colaborarea și

³Sandu D (2001) a identificat șase tipuri de capital ce poate caracteriza comunitățile: vital, uman, simbolic, regional, social, de locuire. De asemenea, același autor a elaborat indici de dezvoltare pentru localitățile din România (1999) luând în considerare indicatori care descriu anumite tipuri de capital. Acești indici pot oferi o informație foarte utilă în luarea deciziei de implementare a programelor de DC.

acțiunile comune constituie unul dintre cele mai importante aspecte în implementarea acestor programe. Este demn de exemplificat că la Chiojdeni fără implicarea liderilor comunității (primar, viceprimar, consilieri locali) proiectele ar fi rămas doar simple ecouri ale unei intervenții centrată pe nevoile imediate ale comunității. Aceștia nu numai că s-au implicat direct la elaborarea proiectelor, în toate fazele de implementare a proiectelor, dar au și continuat și dezvoltat activitățile proiectelor, dând o înfățișare cu totul nouă comunei. (un nou punct sanitar, 2 grădinițe, încă 6 fântâni, 2 asistenți medicali comunitari, renovarea școlii, acoperiș nou, demersuri pentru repararea drumului, finalizarea acestui demers, 2 microbuze pentru școlari, cumpărarea de utilaje pentru repararea drumurilor comunale). Putem spune că proiectele Asociației au fost doar semnalul care a dat startul dezvoltării comunei și conștientizării necesității dezvoltării comunitare.

Capitalul vital (Sandu, 2001) se referă la populația comunității, la caracteristicile demografice ale acesteia (volumul populației, raportul populație tânără/populație în vârstă). Caracteristicile proiectelor de DC precum și șansele lor de succes depind de populația căreia ele se adresează și cu ajutorul căreia se implementează. Programele trebuie să țină cont de indicatorii demografici ai unei comunități încă de la elaborarea lor. O populație îmbătrânită poate fi mai greu implicată în strategii participative, iar tipul de program trebuie să aibă în vedere trăsăturile specifice oamenilor ale căror condiții își propun să le îmbunătățească.

Este de menționat că succesul programelor la Chiojdeni, a avut la bază participarea populației în toate fazele proiectelor (de la elaborare, implementare, la finalizare). Astfel, populația s-a implicat în construirea obiectivelor (punct sanitar, fântâni, bazine) având alături Grupul de inițiativă al populației române din satul Luncile, mediatoarele sanitare și comunitare. Proiectele au pus alături, tineri și vârstnici, experiența, forța și mai ales **dorința de mai bine**.

O altă formă de capital este cel *social* care se referă la interacțiunile existente între oameni, relațiile de colaborare, ajutorare dar și la organizațiile existente în respectiva comunitate care dau oamenilor posibilitatea de a participa la proiecte comune și de a se relaționa, ajuta. Proiectele de DC care iau în considerare rețeaua de relații interpersonale existente în comunitate și caracteristicile acesteia (bazată pe familie, vecinătate, colegialitate etc.) pot avea mai multe șanse de succes decât cele care omit tipul de relație preexistentă implementării proiectului. De asemenea, utilizarea relațiilor pe care comunitățile le au în afara lor se pot dovedi de maximă

importanță. De exemplu, pentru mediul rural, experiența arată că „fiii satului“ pot fi un important capital social (Sandu, 2001).

În proiectele Asociației din Chiojdeni, relațiile de colaborare și întraajutorare au jucat un rol important. Acestea au contribuit la mobilizarea tuturor resurselor și energiilor comunității, dar și la atragerea unor specialiști din alte zone, pentru schimb de experiență (o foarte bună mediatore sanitară din Sihlea jud. Vrancea a venit și locuit câteva zile în comunitatea de romi și a împărtășit din experiența sa viitoarelor mediatore sanitare, pentru a le ușura munca și a le da încredere în capacitatea lor de a ajuta oamenii cu probleme și de a schimba mentalități în comunitate).

Capitalul material are în vedere resursele materiale existente în interiorul comunității ce pot fi folosite în diferite programe. El include surse financiare dar și spații care pot găzdui aceste programe, mici contribuții în natură pentru organizarea de întâlniri și altele. Resursele financiare sunt esențiale și de modul lor de alocare depinde fundamental succesul unui proiect. Ele pot fi locale sau pot fi atrase din surse exterioare comunității sau pot proveni din ambele surse, această ultimă soluție este preferabilă pentru că implică în mai mare măsură responsabilitatea locală.

Parteneriatul cu autoritatea locală Chiojdeni a însemnat completarea resurselor financiare și umane ale asociației cu cele ale comunității. Astfel, primăria a pus la dispoziția proiectelor spațiul necesar, forță de muncă, voluntari. Aceste contribuții au fost esențiale în finalizarea cu succes a proiectelor.

Capitalul simbolic ține de valorile la care oamenii aderă, de credințele lor, de orientările pe care ei le au în viața socială. Este de așteptat să existe anumite variații ale orientărilor de valoare ale oamenilor în funcție de tipul de comunitate (oraș, sat) însă variațiile nu sunt foarte mari de la un sat la altul, de exemplu.

Capitalul regional are în vedere locul în care este situată comunitatea în care se dorește implementarea programelor de DC. Foarte importante sunt provincia istorică/aria de dezvoltare, distanța față de oraș în cazul satelor sau față de centrul comunei în cazul satelor care nu sunt reședințe de comună.

Identificarea tipurilor de capital (capacității comunitare) de care dispune o comunitate reprezintă un pas important în cunoașterea comunității în vederea construirii unor programe care să aibă șanse de succes. Aceasta nu înseamnă în mod automat că acele comunități care au o slabă capacitate comunitară nu pot constitui arena programelor de dezvoltare. Accentul în acest caz trebuie pus pe construirea acestei capacități prin realizarea unor programe care inițial să solicite în mai mică

măsură sau chiar deloc implicarea comunității, pentru ca, în timp, după acumularea unor experiențe pozitive de dezvoltare, să se treacă la proiecte care să implice forțe locale.

6.2. Condiții care țin de programele de DC

Ținând seama de dificultățile întâmpinate, de populația implicată, dar și de satisfacțiile în urma finalizării proiectelor în comuna Chiojdeni, putem să facem câteva recomandări:

1. Proiectele de DC ar trebui să conțină obiective clare însoțite de sarcini simple care pot fi îndeplinite relativ ușor:
 - sarcinile trebuie să fie specifice, comprehensive (au un start și un final care sunt clare astfel încât există înțelegerea a ceea ce se cere și a ceea ce se va realiza);
 - să presupună un grad scăzut de coordonare astfel încât oamenii să îndeplinească sarcinile relativ ușor și fără a se angaja în rețele interpersonale complicate (de ex, într-o organizație structurată pe verticală, cu nivele multiple de responsabilitate, birocratizată sarcinile se duc la îndeplinire greu și în timp îndelungat);
 - orizontul de timp să fie stabilit clar, termenele scurte sunt preferabile celor medii și lungi.
2. Proiectele la scară mică îndeplinesc mai ușor obiectivele; de asemenea, au mai multe șanse de a atrage finanțare și participare din partea oamenilor. Proiectele la scară mare care presupun centralizare administrativă au șanse mai mici de a atrage oamenii în implementarea lor.
3. Proiectele trebuie să aibă susținere. Implicarea din partea beneficiarilor este foarte importantă. Această susținere poate fi testată prin solicitarea din partea comunității a unei contribuții la implementarea proiectului (financiară dar și de altă natură). Această contribuție trebuie solicitată în funcție de condițiile comunitare concrete (este puțin indicată impunerea unei contribuții financiare din partea comunităților sărace, dar ele pot contribui cu resurse umane, oferirea de spații pentru desfășurarea proiectului etc.).

4. Să existe un interes comun. Armonizarea diferitelor interese în realizarea unui proiect de dezvoltare comunitară este dificil de realizat. Totuși se poate realiza. De ex., un proiect care și-a propus crearea a 2 centre de zi pentru copii a fost realizat în parteneriat cu autoritățile locale, un ONG - Asociația Hrăniți copiii, o organizație finanțatoare (UNICEF) dar a implicat și părinții ai căror copii au beneficiat de centrul de zi, și cadrele didactice care au făcut voluntariat în cadrul proiectului. Fiecare actor a avut un interes propriu în realizarea proiectului dar a existat și un interes comun, acela al rezolvării problemei copiilor în dificultate de care în final au beneficiat toți actorii implicați în proiect.
5. Beneficiile sunt vizibile. Oamenii parcurg un proces de învățare socială prin participarea în programele de dezvoltare comunitară. Atunci când eforturile lor sunt de succes, participarea inițială devine precedent pentru programe viitoare, pentru dezvoltare durabilă, coeziune socială.
6. Beneficiile așteptate sunt percepute ca fiind mai mari decât costurile.

Atunci când există capacitate comunitară, există și o probabilitate mare de a obține rezultate. Rezultatele se multiplică în timp. Când capacitatea comunitară este foarte slabă sau nu există, programele participative de dezvoltare comunitară au șanse scăzute de succes. În aceste cazuri, capacitatea trebuie construită prin crearea de servicii sociale oferite în mod direct celor în nevoie în interiorul comunităților. În astfel de comunități, probabilitatea ca oamenii să se organizeze pentru a-și rezolva problemele este destul de mică. Creând o astfel de bază pe termen lung se pot crea servicii care să includă în mai mare măsură strategii participative.

De obicei, programele de dezvoltare comunitară sunt implementate în comunități care au capacitatea de a se organiza, atrage fonduri etc. Aceasta și datorită nevoii celor care acordă finanțarea (guvernul, ONG-uri, autorități locale) de a obține rezultate pe care le pot raporta astfel încât să își mențină suportul de care beneficiază. Efectul ar fi acela al ignorării tocmai a comunităților care au mai multă nevoie de servicii.

7. Atitudine, cunoștințe și abilități necesare în dezvoltarea comunitară

Implementarea eficientă a procesului de dezvoltare comunitară necesită îmbinarea **unei atitudini pozitive alături de cunoștințe și abilități fundamentale**. Pentru a înțelege aceste concepte este recomandat să se analizeze ceea ce este necesar a se crede și simți (atitudine), ce se dorește să se știe (cunoștințe) și care este capacitatea de a realiza ceea ce s-a propus (abilități) pentru a desfășura cu succes inițiativa de dezvoltare comunitară.

În procesul de planificare, pentru construirea atât a capacității grupului cât și capacitatea individului, s-a constatat că este o idee bună evaluarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor membrilor comunității, identificarea disfuncțiilor și crearea unui plan de pregătire pentru a răspunde la obstacolele întâlnite.

Atitudinile, cunoștințele și abilitățile primare necesare pentru a pune în practică inițiativa dezvoltării comunitare sunt descrise mai jos.

7.1. Atitudine

Atitudinea este foarte dificil de definit cu precizie pentru că ea constă în calități și reprezentări care nu sunt tangibile în mod obișnuit, se discută despre atitudinea indivizilor, dar este important să recunoaștem că și organizațiile emană o atitudine.

În termeni generali, atitudinea reprezintă preferința unui individ sau a unei organizații față de lucruri, evenimente sau oameni. De asemenea, constituie energia și perspectiva prin care un individ, grup sau organizație abordează dezvoltarea comunitară. Atitudinea modelează toate deciziile și acțiunile. De obicei, când discutăm despre atitudinea unei organizații se utilizează termenul „cultură organizațională“.

Calitățile listate mai jos reprezintă elementele centrale ce indică dacă un individ, grup sau organizație dezvoltă atitudinea necesară pentru a conduce sau participa activ la o inițiativă de dezvoltare comunitară:

- respect pentru individ, grup sau comunitate;
- sentiment puternic al responsabilității și angajamentului;
- empatie;
- deschidere în căutarea unor soluții alternative, noi oportunități și căi de a îmbunătăți activitatea;
- răbdare, perseverență și rezistență;
- creativitate, inovație și intuiție;
- dorința de a participa fără a fi nevoie întotdeauna să fiți conduși;
- încredere în alții;
- încredere de sine.

De obicei, reacția actorilor implicați în procesele de dezvoltare comunitară exprimă încrederea în ceea ce privește posedarea caracteristicilor atitudinale optime implementării procesului de dezvoltare comunitară. În același timp, este important

atât pentru indivizi cât și pentru organizații să-și acorde timp în analizarea modului în care atitudinea lor este reflectată în acțiunile lor.

7.2. Cunoștințe

Succesul unui proces de dezvoltare comunitară necesită o bază largă de cunoștințe privind multe subiecte. Cunoștințele sunt informații sau date statistice, modele sau teorii ce pot fi utilizate pentru a se aplica informațiile sau datele statistice. Orice echipă de profesioniști implicată în dezvoltarea comunitară are nevoie de cunoștințe despre:

- comunitate;
- dezvoltare socială, economică și de mediu;
- parteneriat;
- procesele și dinamica grupului (interese largi, legături politice și sisteme de protecție);
- construirea echipei;
- procese de rezolvare a problemelor și luare a deciziilor;
- managementul proiectelor;
- management financiar și colectare de fonduri;
- metode și oportunități de dezvoltare a pregătirii și abilităților;
- proiectare și dezvoltare organizațională.

Teoretic un individ trebuie să aibă aceste cunoștințe fundamentale, dar este necesar ca echipa implicată în dezvoltarea comunitară să aibă aceste cunoștințe sau să știe să acopere decalajul ce ar putea exista. Datorită faptului că dezvoltarea comunitară este un proces dinamic și evolutiv, **recomandarea este să se manifeste deschidere la noi informații și abordări asupra comunității în procesul de dezvoltare comunitară.**

S-a recunoscut că, în cadrul acestui proces, cunoștințele în sine, nu sunt suficiente pentru a iniția și menține un efort de dezvoltare comunitară, de o importanță esențială fiind aplicarea acestor cunoștințe.

7.3. Abilități

Abilitățile reprezintă transformarea teoriilor și cunoștințelor în acțiune și implică îndeplinirea unor sarcini mentale sau fizice. Experiența acumulată a demonstrat că pentru a avea abilități trebuie să se manifeste capacitatea de îndeplinire completă a unei sarcini, fiind prea puțină încrederea acordată analizelor privind șansele de noroc sau timpul consumat în efort. Abilitățile sunt învățate și repetabile.

Sunt multe căi pentru a descrie abilitățile necesare pentru finalizarea procesului de dezvoltare comunitară solicită pe parcurs utilizarea a multor categorii de abilități. În general, se consideră că abilitățile sunt repartizate în cinci domenii primare:

- abilități de comunicare, facilitare și abilități de construire a echipei;
- abilități de cercetare, planificare și evaluare;
- abilități de rezolvare a problemelor și soluționare a conflictelor;
- abilități de management;
- abilități de proiectare și dezvoltare organizațională.

În descrierea de mai jos se prezintă o scurtă descriere a abilităților din fiecare categorie. S-a constatat că nu este o condiție necesară ca abilitățile să fie bine dezvoltate la începutul procesului de dezvoltare comunitară, dar pentru că efortul se deplasează de la planificare la implementare și acțiune sustenabilă, toate aceste capacități vor fi necesare.

a) abilități de comunicare, facilitare și construire a echipei

Dezvoltarea comunitară se bazează pe crearea unei relații puternice, încredere și identificarea unor baze comune. În acest sens, abilitățile de comunicare, construire a echipei și facilitare sunt necesare ca fundament al activității de dezvoltare comunitară. Există o paletă largă de tehnici disponibile asupra ceea ce se poate și ar trebui utilizat, dar este de dorit să se utilizeze abilitățile pentru a crea un proces corespunzător și eficient pentru o situație particulară.

Construirea echipei trebuie abordată într-o manieră deschisă pentru ca oamenii să se simtă confortabil. Cu cât există mai multă experiență în a lucra în aceste grupuri, cu atât vor exista mai multe abilități în acest domeniu. Capacitatea de a „citi“ un grup sau a ști ceea ce trebuie să se facă sau nu fără să se spună în mod explicit este o abilitate care vine din experiență și este esențială în construirea cu succes a unei inițiative comunitare.

Abilitățile de a organiza și desfășura eficient întâlniri sunt de asemenea esențiale, ajutând la asigurarea utilizării eficiente a timpului și la acțiunea productivă a membrilor echipei.

b) abilități de cercetare, planificare și evaluare

Abilitățile de cercetare și planificare sunt necesare pentru evaluarea comunității, dezvoltarea și implementarea unui plan. De asemenea, sprijină schimbarea managementului și direcției, precum și la deplasarea de la o intenție generală la o acțiune practică.

- abilitățile de cercetare sunt necesare la strângerea și adunarea informațiilor despre comunitate;
- în ceea ce privește capacitatea de planificare, se poate afirma că se înregistrează la multe niveluri ale procesului de dezvoltare comunitară, de la proiectarea viziunii la evaluarea succesului, existând tipuri diferite de planificare (de exemplu, planificarea pe termen lung este numită planificare strategică, iar transformarea scopurilor în acțiune și decidera a ceea ce este de făcut este o planificare operațională);

- evaluarea, ca aspect important al eforturilor de dezvoltare comunitară, arată ce succes se va înregistra, ce informație este necesar să fie măsurată, ce procese sunt necesare pentru a colecta și analiza informațiile și cum să se prezinte într-o manieră folositoare. Chiar dacă există o persoană responsabilă

pentru evaluarea formală, existența acestor abilități vor ajuta la formularea răspunsurilor la întrebări cheie privind progresul înregistrat și la participarea activă în structurarea evaluării ce se va produce.

c) abilități de rezolvare a problemelor și soluționare a conflictelor

Abilitățile de rezolvare a problemelor sunt esențiale atunci când grupuri și interese diverse se întâlnesc pentru a decide asupra unor procese comune și pentru a acționa împreună, în special când membrii comunității se percep ca marginalizați sau simt că nu au fost ascultați nu vor sprijini efortul de dezvoltare comunitară în timp. Eficiența în rezolvarea problemelor este asigurată de existența următoarelor categorii de abilități:

- identificarea problemelor;
- căutarea alternativelor sau opțiunilor;
- ajutarea indivizilor să înțeleagă opiniile celorlalți;
- depășirea impasului dacă discuțiile s-au împotmolit;
- medierea conflictului atunci când se întâmplă;
- găsirea unei abordări comune;
- sprijinirea membrilor în a recunoaște acordul ce se încheie;
- asigurarea că fiecare a înțeles acordul.

Toate aceste sarcini necesită abilitatea de a fi îndeplinite cu succes. Aceste abilități sunt necesare pentru procesul de dezvoltare comunitară. Conflictul se poate întâmpla pentru a construi sprijinul și elabora planul comunitar. Potențialul pentru conflict și nevoia de a rezolva problemele se înregistrează atunci când se implementează planul de dezvoltare comunitară. Impactul multor decizii de implementare asupra utilizării resurselor și relațiilor puternice existente poate amorsa potențialul de dezacord sau accelera diferențierea perspectivelor.

d) abilitățile de management

Inițierea și menținerea eficientă a unui proces de dezvoltare comunitară necesită abilități de planificare strategică, financiară, operațională și de resurse umane, iar în acest caz managementul eficient provine din buna conducere: înțelegerea abilităților grupului, abilitatea de a lucra cu diverse interese, luarea unor decizii colective, soluționarea conflictelor, anticiparea problemelor și oportunităților, plus abilitățile necesare pentru a construi sprijinul, motivației și coagularea energiilor. Abilitățile de management a proiectului, a resurselor umane și financiare devin critice atunci când se deplasează de la planificare la implementare în menținerea tendinței.

e) abilități de proiectare și dezvoltare organizațională

Toate inițiativele de dezvoltare comunitară necesită o structură organizațională, ceea ce poate conduce la crearea unei noi structuri sau realizarea unor schimbări într-o organizație existentă. Suplimentar, atunci când planul de dezvoltare comunitară este implementat și adaptat, se pot produce schimbări în modul în care activitățile și resursele sunt organizate. Astfel, abilitățile de proiectare și dezvoltare sunt importante în succesul pe termen lung al oricărui proces de dezvoltare comunitară.

7.4. Construirea dezvoltării comunitare în funcție de abilități

Pentru a construi în funcție de capacitatea de dezvoltare comunitară este necesar să existe o înțelegere clară a abilităților, cunoștințelor și atitudinilor care ghidează procesul și să se determine:

- domeniile sensibile;
- domeniile care necesită o redefinire, dar sunt practic aplicate;
- domeniile unde există disfuncții ce ar putea împiedica eforturile de dezvoltare comunitară.

Diferențele de cunoștințe, abilități și atitudine arată că lucrurile se pot face în mai multe modalități, în acest sens existând mai multe variante:

- Discutarea asupra acordului/dezacordului grupului privind valorile și credințele care modelează activitatea de dezvoltare comunitară;
- Pregătirea indivizilor din instituțiile de educație locale prin cursuri și ateliere de lucru;
- Identificarea resurselor scrise sau de Internet care pot ajuta suplimentarea nevoilor de cunoștințe;
- Ateliere de lucru și sesiuni de pregătire proiectate pentru a satisface nevoile de învățare ale echipei;
- Oferirea cunoștințelor de care au nevoie membrii comunității pentru a deveni implicați în echipa de conducere sau a sprijini o sarcină sau o inițiativă particulară;
- Împărtășirea cunoștințelor și abilităților prin învățarea și sprijinirea altor persoane.

Pentru a avea succes și dezvolta un plan de pregătire care să răspundă acestor nevoi, este recomandat, ca parte a procesului de planificare să se evalueze formal aceste cunoștințe, abilități și atitudini.

Planurile de pregătire, proiectate pentru a identifica nevoile de dezvoltare a capacității organizaționale sau individuale, sunt reprezentări cuprinzătoare ale cunoștințelor, abilităților și atitudinilor necesare pentru a atinge scopurile și obiectivele din planul dvs. de dezvoltare comunitară. Cu toate că este prioritară construirea capacității, în cele mai multe procese de dezvoltare comunitară se regăsește de foarte puține ori un plan de pregătire adecvat progreselor. Concentrarea pe elaborarea viziunii și planului de acțiune diminuează atenția pentru pregătire sau este privită ca fiind o piedică sau o întârziere.

Indiferent de dificultăți, un plan de pregătire ar trebui să fie dezvoltat cât mai curând posibil pentru a identifica dacă există capacitate în a rezolva problemele. Dacă nu este posibil ca grupul în sine să producă un plan de pregătire, un ajutor extern vă va ajuta să determinați ce roluri sunt necesare sau ce abilități vor trebui să completeze aceste roluri.

Dezvoltarea planului de pregătire ar trebui să se direcționeze pe următoarele coordonate:

- fundamentarea pregătirii pe abilitățile ce se cer, nu pe subiectele care se cer acoperite;
- furnizarea unor exemple a locurilor unde se pot aplica aceste calificări și utilizarea cât mai rapidă după ce au fost dobândite;
- folosirea unei varietăți de metode de pregătire. Înțelegeți că îndemânări speciale pot avea nevoie de pregătire specializată pe servicii.

Următoarele sfaturi vă pot ajuta pentru a vă dezvolta atitudinile, cunoștințele și abilitățile necesare pentru a desfășura un proces de dezvoltare comunitară:

- Dacă sunt noi cunoștințele/calificările pentru grup începeți prin a zâmbi;
- Primiți sfaturi de la alții și învățați din succese și greșeli;
- Fiți siguri că aveți abilitățile și calificările necesare pentru a organiza procesul de construcție a capacității comunitare fiți siguri că aveți persoanele potrivite la locul potrivit. Conduceți valorile, interesele și calificările oamenilor către sarcinile ce le doresc;
- Anumiți oameni pot învăța repede și glumind, dar alții se tem și au nevoie de sprijin și suport;
- Învățarea și dezvoltarea capacității nu funcționează ca un eveniment izolat;

trebuie conectate cu alte evenimente ce vor urma;

- Dacă aveți nevoie de ajutor extern, angajați-l;
- Cunoașteți prețurile, instrumentele, cursurile, conținutul și lectorii. Există o mulțime de „experti“ în jurul dvs.! Găsiți-l pe cel cu care vă simțiți confortabil;

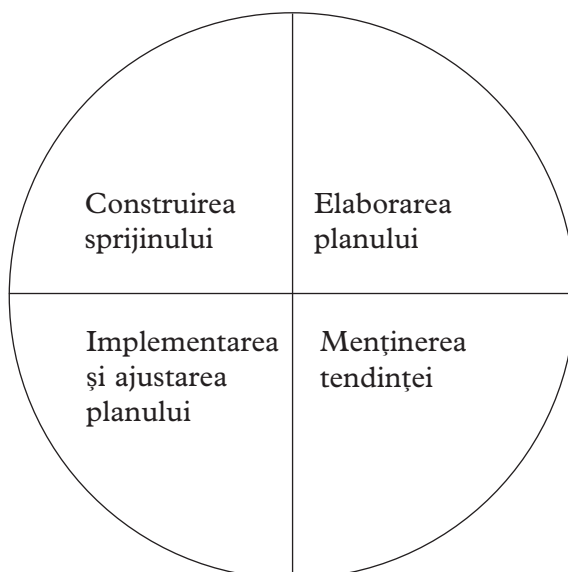
- Nu vă fie frică să răspundeți la întrebări și schimbați direcția atunci când lectorii, conținutul și metodele nu sunt cele așteptate;
- Construirea capacității este un proces pe termen lung. A învăța și a pune în aplicare necesită timp. Fiți siguri că recunoașteți progresele și succesele înregistrate;
- Toți membrii comunității au abilități și experiență valoroasă ce pot fi aplicate în procesul de dezvoltare comunitară. Provocarea se referă la identificarea căilor de modelare și dezvoltare a acestor calificări. Provocarea poate fi depășită numai dacă aveți capacitatea de a conduce abilitățile dorite pentru a avea succes în efortul de dezvoltare comunitară prin intermediul abilităților și învățării continue practicate de membrii comunității.

În urma evaluării proiectelor desfășurate în com. Chiojdeni se poate concluziona că a fost recrutată și formată o echipă care a dobândit abilitățile necesare pentru a desfășura un proces de dezvoltare comunitară.

8. Procesul dezvoltării comunitare

Un plan rigid proiectat pentru un proces perfect de dezvoltare comunitară s-a dovedit a nu fi o abordare realistă. De aceea este mai bine a se planifica o abordare care susține o direcție planificată și se adaptează situației în care se implementează. Principalele componente ale unui proces fundamentat pe experiența reală de viață a practicienilor dezvoltării comunitare și a comunităților însăși sunt prezentate mai jos:

1. construirea sprijinului;
2. elaborarea planului;
3. implementarea și ajustarea planului;
4. menținerea tendinței.

8.1. Construirea sprijinului

Fundamental pentru dezvoltarea comunitară sunt întărirea comunitară și construirea capacității. Amândouă sunt procese care implică învățarea și aplicarea cunoștințelor, ceea ce necesită ca pentru a începe această etapă să se recunoască faptul că toate comunitățile au o istorie și tradiție. Entuziasmul și emoția pentru dezvoltare comunitară se pot transforma în impulsivitate și conduce la urmărirea altor obiective decât cele propuse inițial. Din aceste motive, este mai bine să se realizeze inventarul asupra ceea ce s-a făcut, să se recunoască munca altor persoane, să se planifice următoarele succese comunitare și să se implice un câmp larg de membri și interese.

Primul pas este crearea conștientizării, înțelegerii și sprijinirii procesului de dezvoltare comunitară. În acest sens ar trebui să se caute răspunsurile la următoarele întrebări:

- De ce ar trebui inițiată abordarea dezvoltării comunitare?
- Care sunt beneficiile care vor rezulta din această abordare?
- Care sunt primii pași ce trebuie întreprinși?
- Cine sunt persoanele și organizațiile cheie care ar putea juca rolul de leadership?
- Care sunt implicațiile inițiativei pe termen lung?

De ce ar trebui inițiată o abordare de dezvoltare comunitară?

Comunitatea se confruntă cu multe probleme în ceea ce privește dezvoltarea economică, problemele sociale cum ar fi delincvența juvenilă, abandonul școlar, dar și nevoia de a moderniza infrastructura comunitară. Rezidenții, de regulă nu doresc de la altcineva soluții și răspunsuri apreciind că există capacitatea în cadrul comunității de a dezvolta și implementa răspunsuri pe termen lung. Există însă situații când aceștia așteaptă ca alții să le facă treaba, iar ei să fie doar beneficiari.

Care sunt beneficiile care vor rezulta din această abordare?

- Activități de dezvoltare economică bazate pe comunitate;
- Capacitatea de a dezvolta abilități și îndemânări specifice membrilor comunității;
- Îmbunătățirea calității vieții în cadrul comunității;
- Responsabilizarea comunității;
- Modalitate planificată și integratoare de lucru.

Care sunt primii pași care este necesar să fie întreprinși?

- Realizarea unui contact informal cu liderii și organizațiile cheie din comunitate pentru a le stimula interesul;
- Organizarea unui forum public pentru discutarea problemelor comunității;
- Determinarea gradului de pregătire a membrilor comunității;
- Crearea condițiilor necesare pentru succesul abordării comunitare;
- Formarea unei echipe pentru a iniția procesul.

Care sunt oamenii/organizațiile cheie care ar trebuie să-și asume rolul de conducere?

- Camera de Comerț;
- Personalul administrației locale (responsabil pentru infrastructura comunitară);
- Școlile;
- Autoritățile de dezvoltare locală;
- Agențiile pentru tineret;
- Tinerii din comunitate;
- Membrii comunității ce doresc să se implice;
- Liderii bisericii.

Care sunt problemele pe termen lung ce ar trebui considerate?

- Construirea sprijinului și implicarea de lungă durată;
- Capacitatea comunitară (cunoaștere, abilități și îndemânări ale membrilor comunității);
- Resurse financiare pentru a susține acțiunea;
- Angajare de durată pentru susținere;
- Nevoia posibilă pentru o structură organizațională.

Crearea unui proces local valorizat

Crearea unui proces de dezvoltare comunitară remarcabil și valorizat se realizează prin înțelegerea comunității, ceea ce va permite dezvoltarea unui proces care să răspundă circumstanțelor locale. **Nu se poate prelua un proces ce funcționează în altă comunitate și să se aplice în propria comunitate.** Este necesar să existe cunoștințele, experiențele și sfaturile necesare primite din partea celorlalți pentru a realiza ajustările și schimba coordonatele în funcție de nevoile specifice ale comunității la un moment dat.

Elaborarea unui proces de dezvoltare comunitară la nivel local implică:

- Înțelegerea comunității;
- Învățarea din alte rezultate de succes ale proceselor de dezvoltare comunitară;
- Învățarea din eforturile depuse în trecut și soldate cu rezultate nefuncționale;
- Recunoașterea eforturilor, cunoștințelor, abilităților și capacităților tuturor celor implicați;
- Manifestarea activă și flexibilă pentru ca procesul să evolueze.

Având în vedere că abordarea dezvoltării comunitare va funcționa numai dacă membrii comunității îl percep ca un proces legitim în cadrul activităților și priorităților existente, cadru de lucru trebuie să fie evaluat de comunitate, să implice membrii comunității, să dispună de o conducere credibilă și să producă rezultate care să fie urmate de comunitate. Când se construiește suportul comunitar, identificarea indivizilor și organizațiilor suportive și nesuportive asigură fundamentarea procesului de dezvoltare comunitară prin crearea unui miez de interes și formarea bazelor angajamentului în comunitate.

Dezvoltarea comunitară este un proces real de supraviețuire și continuitate, cu atât mai mult atunci când multe comunități debutează în forță dar eșuează în susținerea naturii participative a procesului. Menținerea interesului și sprijinului în timp, participarea locală și implicativă ar trebui să fie parte naturală a procesului și se poate realiza prin:

- elaborarea și planificarea inițială a procesului;
- evaluarea procesului, implementarea și realizarea adaptărilor necesare;
- schimbarea prin raportarea la spațiul real;
- dezvoltarea unei rețele informale prin transmiterea informațiilor privind planul de dezvoltare comunitară și a beneficiilor ce se vor realiza;
- organizarea de întâlniri de lucru la sediile administrațiilor locale pentru a informa comunitatea și a crea oportunitatea pentru dezbateri;
- solicitarea cetățenilor și organizațiilor implicate de a răspândi și promova inițiativa;
- identificarea cetățenilor și organizațiilor care nu sunt suporteri ai inițiativei, ascultarea opiniilor și invitarea la implementarea procesului;
- desemnarea sarcinilor și rolurilor concrete pentru indivizii și organizațiile implicate în proces;
- recunoașterea contribuțiilor cetățenilor și organizațiilor și sărbătorirea succesului.

Dezvoltarea activității de achiziție

Inițiativele dezvoltării comunitare pot eșua datorită lipsei sprijinului sau achizițiilor de la membrii și organizațiile comunității. Atunci când un proces participativ este dorit cu sinceritate, iar indivizii și organizațiile cred că sunt ascultați și luați în considerare, va fi un drum lung de parcurs pentru a se construi proprietatea, sprijinul și legitimitatea comunitară. Cu toate că dezvoltarea sprijinului sau achizițiilor este o etapă de muncă intensivă, dezvoltarea și menținerea interesului și implicării comunitare sunt părți integrale ale procesului.

Greșelile cele mai frecvent înregistrate sunt:

- eșecul în evaluarea timpului necesar în a se asigura sprijinul pentru dezvoltarea comunitară;
- impunerea unei viziuni asupra membrilor comunității;
- eșecul în implicarea tuturor intereselor și sectoarelor comunitare în procesul de elaborare;

- procesele de elaborare nu sunt deschise și inclusive;
- eșecul în analizarea oportunității;
- renunțarea la a informa și implica membrii și organizațiile comunității într-o manieră continuă și semnificativă;
- existența liderilor care preiau controlul și eșuează în a construi proprietatea comunitară;
- angajarea în activitate a voluntarilor și/sau personalului plătit cu rol activ, dar care percep acțiunea sau inițiativa ca mai degrabă aparținându-le lor decât comunității.

ZECE INDICATORI PENTRU REUȘITĂ

1. Comunicarea eficientă;
2. Obiective și viziuni comune;
3. Plan comprehensiv și clar;
4. Conducere corespunzătoare;
5. Sprijin comunitar și politic;
6. Resurse și informații adecvate;
7. Asistență tehnică și consultanță profesională;
8. Flexibilitate și capacitate în a face compromisuri;
9. Participarea la diferite grupuri;
10. Voința de a activa prin schimbare și diversitate.

8.2. Elaborarea planului

Dezvoltarea unui plan comunitar implică o evaluare sistematică a alternativelor și alegerea lor în contextul unei viziuni comunitare definite. Planificarea este un proces care sprijină membrii comunității în transferarea cunoștințelor, intereselor și speranțelor în acțiune. Un plan comunitar este un document scris creat de membrii comunității. El subliniază următoarele lucruri:

- poziția din acest moment (resurse, puncte tari și vulnerabile ale comunității);
- poziția dorită (viitorul ideal pentru comunitatea dvs.);
- direcția generală pe care doriți să o urmați pentru a elimina distanța dintre poziția prezentă și viitoare;
- acțiunile specifice din cadrul direcției generale;
- generarea resurselor și capacităților necesare;
- aprecierea succesului va fi înregistrat.

Planurile comunitare sunt fundamentate pe logica și structurile unui proces de planificare care derivă dintr-o viziune largită a acțiunilor specifice și planurilor de acțiune. Procesul corelează viziunea, scopurile, obiectivele și acțiunea într-o structură logică și interrelaționată.

Dezvoltarea unui plan necesită conducere și resurse speciale ceea ce determină evaluarea procesului înainte ca să înceapă. Inițierea unui proces și eșuarea în finalizarea sa dăunează comunității și subminează angajamentul membrilor comunității în viitoarele abordări ale dezvoltării.

Trăsăturile principale ale unui plan de dezvoltare comunitară

- integrat;
- cuprinzător;
- realist;
- corespunzător;
- bazat pe rezultate;
- bazat pe comunitate;
- ușor de înțeles.

Nu toate inițiativele de dezvoltare comunitară necesită planuri formale. Multe rezultate valoroase au fost obținute prin procese mai puțin structurate sau ad hoc. Pe de altă parte, multe inițiative de succes au eșuat pentru că nu a existat nici un plan sau a existat unul prea slab. **Nevoia pentru un plan este dată de complexitatea situației și resursele implicate. Indiferent de formalitatea planificării procesului, acțiunea de dezvoltare comunitară nu este posibilă fără o viziune și un scop comun.**

Beneficiile unui plan comunitar ar fi:

- crearea unui cadru de lucru pe termen lung pentru luarea deciziilor și acțiune;
- asigurarea unei abordări holistice și comprehensive;
- întărirea capacității comunitare prin informarea asupra deciziilor privind dezvoltarea sa;
- asigurarea cu resurse valoroase prin comunicarea acțiunilor și viziunii indivizilor din interiorul și din afara comunității;
- identificarea obiectivelor și acțiunilor măsurabile;
- integrarea perspectivelor membrilor comunității.

Șapte pași în procesul de planificarea comunitară

Procesul de planificarea comunitară nu este liniar sau static, ci este unul dinamic și continuu. Procesul de planificare implică șapte pași:

1. **Crearea unei viziuni comunitare** - va ajuta la conturarea unei imagini a ceea ce ar trebui făcut. O viziune comunitară descrie ceea ce este de dorit și valoros pentru comunitate prin crearea imaginii unui viitor ideal. Alegerea unui proces bazat pe o viziune va permite participarea tuturor persoanelor, generațiilor, ceea ce va indica o construcție suportivă și continuă.
2. **Evaluarea situației curente** - ceea ce va indica poziția în prezent și va ajuta la determinarea capacității comunitare. Evaluarea situației curente implică factori din afara comunității cât și din interiorul ei ceea ce implică identificarea punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și provocărilor și se construiește pe eforturile depuse în trecut și se întărește prin rezultatele evaluării.
3. **Fixarea scopurilor** - sunt direcțiile largi care vor elimina distanța dintre poziția prezentă și viitoare. Dacă se abordează viziunea ca o destinație, scopurile sunt căile prin care veți ajunge la punctul final. În acest sens, scopurile conturează mecanismele prin care se realizează viziunea.
4. **Stabilirea obiectivelor** - care sunt specifice și se raportează la scopurile ce trebuie atinse. Obiectivele sunt direcții de acțiune specifice, măsurabile și intercorelate pentru a pune în practică scopurile propuse. De obicei sunt necesare câteva obiective pentru a atinge un scop. Dacă se consideră scopurile ca direcții pentru a finaliza viziunea, obiectivele sunt bornele utilizate pentru a marca aceste căi.
5. **Dezvoltarea planurilor de acțiune** - se referă la a răspunde la întrebări simple: cine, cum, când și unde. Planurile de acțiune descriu pașii concreți necesari pentru a îndeplini fiecare obiectiv, se referă la indivizii care sunt responsabili pentru fiecare acțiune, timpul necesar pentru implementare și resursele necesare.

6. **Implementarea planurilor de acțiune** - implică realizarea angajamentelor și activităților menționate în planul de acțiune.
7. **Evaluarea progresului și rezultatelor** - reprezintă modalitatea de a se asigura că se vor atinge scopurilor propuse. Evaluarea este măsurarea progresului și rezultatelor care vor ajuta la determinarea poziției în timpul deplasării către atingerea obiectivelor, scopurilor și viziunii fixate. Este important să se anticipeze succesul de-a lungul acțiunilor și categoria de rezultate dorite de-a lungul activităților programate.

Următorii factori contribuie la succesul planificării

- Viziune amplă;
- Angajament pe termen lung;
- Conducere;
- Resurse - financiare, fizice și umane;
- Sprijin - comunitar și politic;
- Evaluare realistă a situației prezente;
- Dorința de a construi pe realizările și eforturile din trecut;
- Proces cuprinzător și capacitatea de a lucra în echipă;
- Angajament puternic și disciplina de a respecta timpul prevăzut de execuție din procesul de planificare;
- Deplasare dincolo de abordările tradiționale și confortabile pentru a se identifica posibilitățile inovative și opțiunile valide;
- Angajament pentru a utiliza planul ca un instrument și a realiza modificările și ajustările necesare.

Atunci când se demarează planul de dezvoltare comunitară și se iau decizii asupra activităților și resurselor, vor exista opinii diferite. Viziunea va ajuta la fundamentarea și direcționarea acestor decizii dificile, iar scopurile vor ajuta la păstrarea pe coordonatele trasate și concentrarea asupra rezultatelor dorite.

8.3. Implementarea și ajustarea planului

Crearea unui plan cuprinzător de dezvoltare comunitară poate fi un proces ce are nevoie de timp, dar recompensa pentru timpul și energia consumată în această fază începe să apară atunci când se implementează planul. Implementarea are propriile activități care pot fi marcate de anumite schimbări:

- Integrarea și coordonarea unei varietăți de sarcini și activități;
- Existența unui bun administrator al resurselor;
- Sprijinirea cetățenilor pentru a se concentra asupra rezultatului final;
- Manifestarea unei atitudini pozitive atunci când lucrurile nu merg în modul cum le-ați proiectat;
- Identificarea și construirea capacității comunitare;
- Luarea deciziilor importante atunci când resursele sunt limitate;
- Acordarea timpului astfel încât acțiunile să nu concureze cu altele;
- Motivarea membrilor comunității;
- Menținerea integrității comunității;
- Comunicarea și sărbătorirea rezultatelor.

Succesul organizării activităților listate mai sus solicită conducere și structuri puternice pentru a sprijini implementarea. Când se inițiază procesul de dezvoltarea comunitară, trebuie să se descopere nucleul de persoane active în toate activitățile întreprinse. Într-un grup mic, formulele organizatorice și de comunicare sunt probabil tot ceea ce este de dorit pentru ca lucrurile să meargă bine. Când se acționează în

direcția implementării planului de dezvoltare comunitară, nivelul și natura activităților pot să nu mai permită realizarea unei abordări cauzale. Altfel ar fi necesară o structură sau organizație care să sprijine eforturile organizatorului procesului.

Implementarea eficientă necesită o structură și un proces cu roluri și responsabilități clare. Este important să se sublinieze că există mai mult decât un singur rol prezent în dezvoltarea comunitară. Asemenea exemple de roluri sunt:

- persoanele responsabile cu elaborarea și implementarea activităților de dezvoltare comunitară;
- facilitatorul sau coordonatorul care renunță și coordonează organizațiile și resursele comunitare ce sunt dorite a planifica și implementa o inițiativă de dezvoltare comunitară;
- un partener care este una dintre organizațiile ce au format parteneriatul comunitar în elaborarea și implementarea activităților dezvoltării comunitare;
- promovatorul care promovează și sprijină activitatea de dezvoltare comunitară prin cunoștințe, experiență, energie și entuziasm;
- agențiile de finanțare care sprijină activitățile dezvoltării comunitare.

Întrebările cheie pentru a evalua modul în care o structură organizațională este creată pentru a vă sprijini eforturile sunt:

- Cine ar trebui implicat?
- Care este rolul primar al structurii organizaționale ce va fi dezvoltată?
- Ce alte roluri ar trebui să îndeplinească?
- Ce resurse pot fi utilizate pentru a asigura succesul implementării planului și a sprijini structura organizațională?
- Se pot dezvolta parteneriate care să sprijine implementarea procesului de dezvoltare?

Ca și în multe aspecte ale dezvoltării comunitare, este foarte important să existe claritate în privința naturii proiectului pentru a se asigura că membrii comunității înțeleg ceea ce trebuie făcut și cum se pot implica. Este dificil să se invite la participare dacă scopurile, sarcinile și așteptările nu sunt clare.

De-a lungul procesului, piatra de temelie este dată de utilizarea planului de dezvoltare comunitară pentru a fundamenta activitățile și încuraja participarea. De foarte multe ori s-a constatat că se creează un plan de dezvoltare comunitară, se lansează într-o activitate și ulterior se abandonează viziunea și scopurile ce trebuie atinse. Ca mecanisme ale responsabilității împărțite ce alimentează respectarea angajamentelor, parteneriatele sunt mijloace foarte folositoare pentru a împărți sarcinile, implementa planurile de dezvoltare și îndeplini anumite roluri posibile.

8.4. Menținerea tendinței

Crearea unui fundament de management privat pentru dezvoltarea comunitară și inițierea primilor pași într-un proces pe termen lung sunt etape care au o anumită încărcătură emoțională, dar mult mai provocatoare sunt construirea și menținerea tendinței. Domeniile cheie necesare pentru a dezvolta o abordare prin care să se mențină tendința eforturilor de dezvoltare comunitară sunt:

- Conducere;
- Parteneriat;
- Construirea capacității comunitare;
- Finanțare;
- Revederea și adaptarea planului de dezvoltare comunitară;
- Comunicație;
- Utilizarea sprijinului tehnic și expertizei.

8.4.1. Conducere

Conducerea consistentă și profesională este esențială pentru o dezvoltare comunitară eficientă. Rolul liderului comunitar este de a construi capacitatea comunitară, de a fi deschis, în timp, schimbării și adaptării, iar scopul liderului este de a încuraja împuternicirea comunității, nu de a o controla.

Caracteristicile liderului

- Comunică eficient viziunea comunității;
- Focalizează energia asupra rezultatelor;
- Motivează indivizii și organizațiile să acționeze împreună pentru un scop comun;
- Dezvoltă procese eficiente pentru a rezolva problemele privind interesele și conflictele.

Un lider al dezvoltării comunitare trebuie să construiască și să mențină conștient relațiile în comunitate. Dacă membrii comunității îl percep că reprezintă un set particular de interese sau are o altă agendă, nu vor privi activitatea lui ca legitimă.

Deschiderea este un ingredient cheie pentru conducerea dezvoltării comunitare ceea ce se traduce prin vizibilitatea și accesibilitatea membrilor comunității: ei trebuie să cunoască cine este organizatorul, unde poate fi contactat și să înțeleagă motivația lui de a juca un rol de conducere în dezvoltarea comunitară. Pentru a avea succes, un lider trebuie nu numai să comunice valorile procesului de dezvoltare comunitară, ci trebuie să le trăiască. În acest sens, pentru ca procesul să funcționeze, este necesar să facă ceea ce spune.

Pentru a se asigura că inițiativa dezvoltării comunitare are o conducere puternică, trebuie să se ia în considerare aplicarea unui set minimal de recomandări:

- Identificarea abilităților de conducere necesare și căutarea indivizilor care le posedă;
- Asigurarea că persoanele aflate în poziții de conducere au o înțelegere clară a ceea ce se așteaptă de la ei;
- Asigurarea că așteptările comunității sunt raportate la ceea ce se poate în mod rezonabil îndeplini;
- Sprijinirea liderilor cu bune practici, structuri organizaționale co-respunzătoare și abilități de dezvoltare;
- Convingerea că viziunea, scopurile și obiectivele planului de dezvoltare comunitară sunt clare și bine-înțelese;
- Asigurarea unui feedback constructiv persoanelor aflate în roluri de conducere;
- Recunoașterea succesele și discuții asupra ceea ce nu funcționează;
- Dezvoltarea unei capacități continue de conducere în comunitatea dvs.

Absența conducerii sau o conducere slabă poate amenința întreg procesul de dezvoltare comunitară, motivele principale fiind:

- Dezinteres;
- Lipsa capacităților și abilităților;
- Lipsa suportului;
- Schimbarea mediului de conducere în comunitate;
- Lipsa continuității;
- Oameni care sunt voluntari sau selectați pe baze slabe (favoritism, oamenii doresc să lucreze, oamenii nu știu să spună nu).

8.4.2. Parteneriat

Parteneriatele sunt mijloacele adecvate pentru construirea structurilor și proceselor comunitare eficiente pentru dezvoltarea comunitară. Un parteneriat este definit ca o relație în care două sau mai multe părți cu scopuri compatibile prin care se elaborează o înțelegere pentru a împărți activitatea, riscurile și rezultatele. Parteneriatele pot fi formate dintr-o multitudine de motive, dar constau în:

- Împărțirea autorității;
- Investiții și resurse comune;
- Rezultate în beneficii mutuale;
- Împărțirea riscului și responsabilității.

Un parteneriat nu este un proces care:

- Să fie un simplu proces prin care se strâng oamenii care doresc să facă ceva;
- Există o motivație ascunsă;
- Nu există încredere sau dorința pentru parteneriat;
- Nu există o împărțire a riscului, responsabilității și beneficiilor;
- O persoană acumulează toată puterea de a conduce procesul;
- Comunitățile sau grupurile se înțeleg să lucreze împreună pentru a obține fonduri.

Parteneriatele bazate pe comunitate

Definim un parteneriat ca „parteneriat bazat pe comunitate“ atunci când se întâmplă într-o comunitate, implică membrii comunității și are impact și beneficii directe asupra comunității. În fond, parteneriatul pentru dezvoltare comunitară există atunci când insistă asupra participării și împuternicirii locale, există conducere și includere planificată, se consolidează abilitățile locale și colective și se sprijină antreprenorii și oamenii de afaceri locali.

Pași pentru a construi parteneriate puternice

Parteneriate puternice viabile nu prea se întâmplă. Abilitățile, cunoștințele și experiența sunt cerințe necesare când sunt adunați cetățenii pentru a se forma parteneriate utile și productive. Pentru a avea un parteneriat eficient trebuie să se cunoască ce fac partenerii, să se decidă rolurile și responsabilitățile fiecăruia, să se elaboreze și aplice un plan și, în final, să se evalueze rezultatele și să se realizeze adaptările cuvenite.

Logica și abilitățile utilizate în procesul de planificare comunitară sunt similare cu logica și abilitățile utilizate pentru a construi și menține parteneriatele eficiente. Cu cât se va depune mai mult efort în dezvoltarea parteneriatului, cu atât acesta va fi mai puternic.

Organizațiile sau grupurile care intră în parteneriat au de obicei propria identitate și activitate, ceea ce determină că nu toți partenerii doresc să fie implicați în aceeași măsură în parteneriat. Ca urmare este necesar să se identifice, înțeleagă și agreeze în avans rolul și responsabilitățile fiecărui partener.

Factori pentru succesul parteneriatului

- Viziune, scopuri și obiective comune pentru parteneriat;
- Roluri și responsabilități clar definite pentru membri;
- Angajament puternic pentru viziune și scopuri;
- Planuri de acțiune detaliate;
- Procese de comunicare eficiente;
- Resurse adecvate;
- Angajament pentru evaluare și adaptare.

8.4.3. Construirea capacității comunitare

Construirea capacității comunitare implică multe aspecte și considerații, de multe ori apreciindu-se că se referă la abilități, cunoștințe și capacități, dar se pot include, în aceeași măsură, acces, conducere, infrastructură, timp, angajament și resurse.

Dezvoltarea capacității comunitare înseamnă anticiparea riscurilor, îmbunătățirea lucrurilor și împărțirea controlului. De asemenea, implică schimbare, pregătire și creșterea puterii pentru cei care anterior nu o dețineau. Oferirea oportunității oamenilor de a se exprima, adapta la schimbare și învăța se poate realiza cel mai bine atunci când membrii comunității au o direcție comună și sunt implicați în proces.

Dezvoltarea comunității este un proces de construire a capacității care urmează următoarele direcții pentru a avea succes:

- Evaluarea a ceea ce este cuprins în plan, rol și acțiune;
- Înțelegerea abilităților și cunoștințelor necesare pentru variate roluri sau acțiuni;
- Identificarea disfuncțiilor;
- Dezvoltarea unor strategii de eliminare a disfuncțiilor;
- Dezvoltarea strategiilor de sprijinire a indivizilor în timp ce ei învață să aplice noi abilități și cunoștințe.

Strategiile comune utilizate pentru dezvoltarea abilităților și cunoștințelor sunt:

- Ateliere de pregătire;
- Accesarea oportunităților de pregătire oferite de comunitate;
- Consiliere și lucrul în echipă;
- Învățarea auto-didactă;
- Pregătire în activitate.

Problematika construirii capacității comunitare se abordează diferit de persoanele aflate în roluri plătite sau sunt voluntari în comunitate. Dezvoltarea comunitară pentru voluntari este în principal motivată de ceea ce îi interesează. Întotdeauna se încearcă utilizarea membrilor și organizațiilor din comunitate ca resurse pentru capacitatea de dezvoltare. Numărul abilităților, cunoștințelor și capacităților pe care indivizii și organizațiile le impun vor deveni dimensiuni foarte importante în construirea capacității comunitare.

Eșuarea în a construi pe abilitățile, capacitățile și cunoștințele membrilor se întâmplă de cele mai multe ori atunci când inițiativa de dezvoltare comunitară se desfășoară în situații de risc, respectiv atunci când dezvoltarea comunitară nu poate fi susținută fără participarea activă și continuă a membrilor comunității. Oamenii nu participă dacă se întâmplă să nu le fie valorizate și recunoscute contribuțiile lor sau dacă participarea nu le îmbunătățește situația lor particulară.

8.4.4. Finanțarea dezvoltării comunitare

Obținerea resurselor financiare poate fi o provocare majoră pentru inițiativa de dezvoltare comunitară, în special la începutul procesului. Atunci când se deplasează către acțiunea concretă este mult mai ușor să se găsească și garanteze finanțarea de la instituții financiare, investitori, programe guvernamentale, fundații și sponsori din sectorul privat sau chiar de la membrii comunității. Problema cheie pentru suportul financiar este dată de capacitatea de a identifica ceea ce se dorește a se face, de ce se dorește aceasta și care sunt beneficiile ce vor rezulta din acțiunea lor.

Colectarea fondurilor a devenit într-o mare măsură un domeniu al expertizei și experienței valoroase și multe organizații au personal sau o persoană sau voluntar, cu expertiză în acest domeniu. În acest sens, este recomandat să se abordeze acești cetățeni, să li se spună ceea ce se dorește să se facă și să se aprecieze dacă au anumite idei sau sugestii privind eventuale beneficii.

În anumite zone, administrațiile locale asigură finanțare pentru inițiativele de dezvoltare comunitară existând structuri regionale sau statale care funcționează ca servicii de dezvoltare comunitară și/sau consilii de dezvoltare economică ce structurează resursele în beneficiul comunității. Cel mai adesea aceste servicii constau în expertiza tehnică pe care comunitățile o pot folosi ca să-și sprijine activitățile.

Donațiile și contribuțiile locale sunt alte posibilități de explorat. Sediile unor obiective comunitare, cum ar fi bibliotecile, bisericile și alte organizații comunitare sunt pregătite pentru a contribui cu spațiul pentru întâlniri, în schimbul unor sume modice sau gratis. De asemenea, membrii comunității se oferă ei înșiși să contribuie cu expertiză și abilități specifice.

Nu există nici o îndoială că începerea unei activități de dezvoltare comunitară de la un nivel minim poate fi o provocare, dar trebuie amintit că primii pași ai procesului nu trebuie să presupună costuri mari. Este important să se realizeze de un grup angajat și creativ al membrilor comunității sau organizațiilor care să permită lucrurilor să funcționeze. Dacă grupul de dezvoltare comunitară este informal, va fi important să se găsească o organizație din comunitate care să fie de acord să acționeze ca sponsor pentru cererile de finanțare. Mulți finanțatori, datorită legislației și sistemului de taxe, vor fi incapabili să găsească fonduri pentru un grup de indivizi care nu sunt formal organizați.

Găsirea sprijinului financiar nu este necesar numai la începutul procesului. Managementul financiar adecvat este o cerință esențială pentru a menține credibilitatea în efortul de dezvoltare comunitară prin obținerea unui maximum de beneficiu sau valoare din resursele care sunt disponibile. Este recomandat să se acorde atenție la:

- Transparența deciziilor financiare;
- Respectarea standardelor de înregistrare a agențiilor de finanțare;
- Realizarea unei evaluări lunare a situației financiare;
- Administrarea corespunzătoare a resurselor disponibile.

Următorii pași vor asigura grupul să fie mai bine pregătit pentru a căuta finanțări sau pentru a solicita sprijin financiar. Finanțarea ar putea să vină de la orice sursă, incluzând, dar fără a se limita la ele: o instituție tradițională de credit cum ar fi o bancă sau un sindicat; colectare de fonduri sau donații; organizații caritabile, biserici sau fundații; programe guvernamentale; parteneri sau investitori strategici.

Indiferent de resursele financiare sau de abordare, următorii pași vor ajuta la ghidarea acțiunilor:

- Asigurarea că există o structură legală înființată, cu un consiliu director, un grup care să supervizeze activitatea;
- Dezvoltarea unui plan pentru a ilustra cum se corelează cu celelalte inițiative din comunitate ;
- Prezentarea sprijinului pentru plan celor ce au autoritate și influență de decizie în comunitate;
- Determinarea bunurilor disponibile în comunitate și evaluarea realistă a limitelor;

- Sublinierea nevoilor existente și a decalajului existent între bunuri și nevoi;
- Determinarea motivației de sprijinire a inițiativei;
- Fixarea priorităților și proiectarea unui buget cu o periodizare rezonabilă;
- Dezvoltarea unui pachet financiar, plan financiar sau o cerere pentru asistență financiară și elaborarea acestor documente ca realiste, factuale și cuprinzătoare;
- Pregătirea unui plan de finanțare și desemnarea oamenilor pregătiți pentru a identifica și obține fondurile;
- Coordonarea activităților și asigurarea unei comunicări deschise pentru a se asigura continuitatea proiectului;
- Asigurarea că procesul de finanțare este condus de cei mai pricepuți și entuziaști oameni, care vor fi capabili să răspundă la întrebări și să genereze interes.

Diferite modele de finanțare

Finanțarea unei inițiative de dezvoltare comunitară implică, ocazional, o varietate de instrumente financiare sau surse de finanțare. Anumite grupuri necesită mai puțini bani și pot acoperi costurile prin colectare de fonduri tradițională. Altele pot acționa la scară mare și pot solicita împrumuturi bancare, granturi guvernamentale și anumite forme de asistență financiară externă.

Dezvoltarea comunitară atinge punctul în care se solicită generarea de venituri sau crearea unei resurse sustenabile de finanțare. Fiecare direcție de finanțare ar putea include, dar fără a fi o listă limitată, următoarele recomandări:

- Investiție locală;
- Echitate și fonduri de capital pentru a se sprijini accesul la împrumuturi;
- Profit sau venit provenit din acordurile cu industria locală;
- Cercuri de împrumut sau forme de împrumut locale;
- Cooperative de lucru sau noi cooperative de generare a venitului;
- Dezvoltare economică comunitară - producerea și împărțirea profitului.

Fiecare dintre recomandările de mai sus reprezintă puncte de vedere exprimate pentru a avea o vedere de ansamblu cuprinzătoare, dar cel mai adesea, într-o inițiativă de dezvoltare comunitară, componenta de finanțare este croită în funcție de circumstanțele comunității și fiecare dintre ele este diferită. Pentru că o parte semnificativă a dezvoltării comunitare se referă la stabilirea unor noi modele și abordări financiare, acest domeniu a devenit de mare interes pentru cetățeni. Cea mai bună cale de a învăța despre diferite opțiuni financiare este să se consulte specialistul din activitatea locală de dezvoltare comunitară sau dintr-o instituție financiară.

8.4.5. Analiza și adaptarea planului de dezvoltare comunitară

Un plan de dezvoltare comunitară este o activitate continuă care este proiectată să asigure structura și ghidarea pentru activitățile de dezvoltare comunitară. O dată pe an, o revedere a procesului ar trebui realizată. Această revedere este nevoie să fie deschisă și cuprinzătoare.

Întrebările cheie ce pot fi incluse în analiza de bilanț pot să fie următoarele:

- Ce s-a realizat în ultimul an?
- S-a diminuat decalajul dintre poziția inițială de la implementarea planului și poziția unde se dorește să se ajungă?
- Ce schimbări s-au produs în ultimul an și cum a răspuns planul de dezvoltare comunitară la acestea?
- Care sunt energiile care vor ajuta la construire?
- Care sunt provocările la care trebuie să se răspundă?

- Scopurile și obiectivele sunt semnificative?
- Pentru a atinge scopurile și viziunea este nevoie de noi acțiuni?
- Care sunt abilitățile și resursele de care este nevoie pentru a fi eficienți?

Pentru că planul de dezvoltare comunitară este semnificativ numai în momentul la care oamenii îl creează, ar trebui să fie modificat pentru a cuprinde schimbările majore care au loc în comunitate. O analiză anuală a planului aduce comunitățile și organizațiile împreună pentru a întări viziunea pe care o au asupra comunității și pentru a vedea cât de bine se corelează elementele componente.

Orice efort pe termen lung are perioade de acțiune și energie intensă, dar și perioade de activitate redusă în care indivizii și organizațiile se regroupează, decid care sunt următorii pași și se pregătesc pentru aceasta. Este important să se înțeleagă și să se recunoască acest fapt. Cetățenii și organizațiile sunt motivați să sprijine procesele de dezvoltare comunitară atunci când cred că acțiunea este importantă și va produce beneficii pentru comunitate, acțiunea este valorizată și respectată, cred că aduc o contribuție și percep aprecierea și recunoașterea contribuției lor.

Cele mai bune căi de a ține indivizii și organizațiile motivați sunt implicarea cât mai mult posibil, recunoașterea contribuțiilor, sărbătorirea succesului, încurajarea noilor veniți, indivizi și organizații, să devină implicați, împărțirea sarcinilor, crearea oportunităților pentru indivizi și organizații să preia un alt rol, să-și acorde un timp de analiză și să-și revadă angajamentul.

Pentru a menține motivația oamenilor trebuie să relaționeze grupurile mici cu organizațiile. Implicarea noilor veniți, indivizi sau organizații, este foarte importantă pentru a menține motivați, dar într-o măsură egală este important să se creeze oportunități pentru indivizi sau organizații prin schimbarea rolurilor sau acordarea unei pauze în derularea procesului.

Dacă motivația sau angajamentul nu sunt prezente, se poate considera că procesul nu a înregistrat succes. Va trebui să se reanalizeze timpul acțiunii sau procesului desfășurat și să se sublinieze că dezvoltarea comunitară nu se poate întâmpla fără interesul și implicarea activă a comunității.

8.4.6. Comunicarea

Comunicarea este esențială pentru a menține tendința unui proces de dezvoltare comunitară; totuși, ca și multe aspecte ale procesului, comunicarea eficientă ia timp și presupune efort. Comunicarea este un proces cu două direcții care implică schimb, transfer și înțelegerea informațiilor. Cu toate că mișcarea mijloacelor electronice ne permite o comunicarea globală instantanee, comunicarea efectivă depinde de tehnologie. În acest sens, este necesară înțelegerea oamenilor și grupurilor cu care se comunică, claritatea gândirii și exprimării, crearea oportunității pentru inițiativă și disponibilității de a asculta și răspunde la solicitări și selectarea unor mijloace combinate de comunicare.

Comunicarea este un mecanism primar pentru construirea unui sprijin continuu a dezvoltării comunitare pentru a se demonstra cu claritate că procesul este deschis. Comunicarea este un instrument important pentru:

- A crește conștientizarea dezvoltării comunitare și a încuraja participarea;
- A dezvolta sprijinul și a menține tendința acțiunilor;
- A permite membrilor comunității să participe cu diferite cunoștințe, abilități și capacități;
- A sprijini o opțiune sau decizie particulară;

- A primi informații și feedback;
- A evita și soluționa conflicte.

Dacă se descoperă că percepțiile comunității privind acțiunile și rezultatele diferă de ale organizatorului sau sunt greșit înțelese, atunci există un semnal clar că nu se manifestă o comunicare eficientă. De obicei este înglobată multă energie în fazele inițiale pentru a sprijini dezvoltarea planului, dar cel mai adesea, pentru că implementarea consumă timp și energie, accentul pe comunicare poartă să scadă. Eșecul în susținerea unei comunicări eficiente de-a lungul dezvoltării comunitare este o greșeală comună care, dacă nu este corectată, poate submina eforturile de implementare a procesului.

Comunicarea eficientă presupune existența capacității de a asculta, conștientiza modurile nonverbale de comunicare, scrie și vorbe eficient, facilitează conversația sau discuția, manifestarea unui comportament deschis și răspunderea la feedback.

Întrebări cheie pentru o comunicare eficientă:

- Cu cine se dorește comunicarea?
- De ce se comunică?
- Ce se dorește a se comunica?
- Cum se va crea un proces deschis astfel încât să se implice și alții?

În multe alte aspecte ale procesului de dezvoltare comunitară trebuie proiectate răspunsurile la întrebări în avans și să dezvoltați o strategie pentru a comunica. Multe comunități identifică nevoia de a comunica eficient și dezvoltă o strategie sectorială ca parte a planului de dezvoltare comunitară.

8.4.7. Utilizarea expertizei și sprijinului tehnic

Proiectarea și implementarea unui plan de dezvoltare comunitară eficientă necesită o paletă largă de abilități și îndemânări care pot fi identificate în comunitatea dvs. Este foarte important să se invite membrii comunității să contribuie și să pună în aplicare abilitățile și îndemânările lor la procesul de dezvoltare comunitară.

În anumite situații se poate solicita suport tehnic și expertiză externe pentru a întări și sprijini procesul de dezvoltare comunitară:

- Abilitățile și îndemânările necesare nu sunt în întregime dezvoltate în cadrul comunității;
- Este clar ceea ce trebuie realizat dar se solicită asistență pentru a identifica și aplica instrumentele și tehnicile cele mai eficiente;
- Membrii comunității sunt prea implicați în activitate și nu mai au timp să contribuie cu abilitățile lor;
- Doriți să fie desfășurat pe o perioadă scurtă și este nevoie pentru a concentra resursele.

Indiferent de motiv, utilizarea sprijinului tehnic și expertizei este un moment foarte folositor pentru a construi și menține tendința mai degrabă prin sprijinirea eforturilor decât prin direcționarea și controlarea lor. Planul și expertiza comunitară ar trebui să modeleze cum și când trebuie utilizată expertiza tehnică.

Există multe abilități tehnice și resurse ale oamenilor care pot fi folosite pentru sprijin. Atunci când se apelează la expertiză externă este necesar să se comunice ceea ce se dorește și se pot anticipa rezultate eficiente ale expertului tehnic. De asemenea, expertul tehnic trebuie perceput ca o resursă care trebuie direcționată cu atenție pentru a se asigura că are cele mai bune îndemânări și cea mai valoroasă expertiză.

Dacă se angajează un individ sau o organizație pentru a îndeplini anumite activități în comunitate, este nevoie să se dezvolte un proces formal de selecție care implică:

- Descrierea a ceea ce se dorește să se realizeze;
- Solicitarea de propuneri de la indivizii sau organizațiile capabile să desfășoare această activitate;
- Dezvoltarea criteriilor pentru analiza și evaluarea propunerilor ;
- Contactarea persoanei potrivite activității și evaluarea abordării care o propune;
- Elaborarea unui cadru de înțelegere sau a unui contract care să sublinieze ce va trebui făcut, produsele sau rezultatele așteptate și salarizarea care să fie făcută.

Cu toate că procesul ia timp, va asigura că direcția este bună și se dezvoltă un proces obiectiv pe care membrii comunității îl pot înțelege foarte ușor. Suplimentar, dacă apar probleme de-a lungul furnizării sprijinului tehnic, se pot invoca produsele sau rezultatele prevăzute a fi realizate în contract. Un membru al comunității ce are experiență în managementul resurselor umane se poate implica să dezvolte un proces de selecție care să funcționeze eficient.

9. Răspunsuri la problemele comunitare

9.1. Neînțelegerea propriei comunități

În general, se întâmplă ca oamenii să se afle în postură să emită diferite presupuneri asupra tipului de comunitate și a ceea ce funcționează sau nu în activitatea ce o proiectează. Când se desfășoară o inițiativă de dezvoltare comunitară, a presupune sau a ghici se dovedește o tactică deficitară. **De o importanță vitală este cunoașterea comunității și culegerea de informații corespunzătoare despre ea.** Prin evaluarea comunitară se proiectează un proces capabil să adune informațiile și datele statistice despre comunitate. Obiectivul unei evaluări comunitare este de ajuta la înțelegerea naturii comunității și crearea unei baze de informații pentru membrii acesteia. **Fără a avea aceste informații, este dificil să se dezvolte o abordare comună a mediului și a problemelor cu care se confruntă comunitatea.**

Evaluarea implică, pentru anumite comunități, identificarea punctelor tari și slabe, oportunităților și amenințărilor, în timp ce pentru altele poate însemna o analiză detaliată a tuturor sectoarelor vieții comunitare. Modalitatea de reliefare a detaliilor necesare pentru înțelegerea comunității dvs. va influența foarte mult procesul de dezvoltare comunitară.

Un aspect comun prezent în cadrul provocărilor comunitare este dezvoltarea unui proces evaluativ necesar corelării nevoilor și circumstanțelor. Comunitățile pot eșua în capcana colectării informațiilor pentru că sunt percepute a fi prea ușor disponibile. O mare parte a informațiilor despre comunitate și mediu poate exista, dar colectarea de informații fără concentrare pe un scop se poate dovedi a nu fi de ajutor.

Pentru crearea unei imagini a comunității explorate se pot urmări, în faza inițială, următoarele coordonate:

- tendințele demografice - curente și proiectate;
- problemele și tendințele sociale;
- problemele și tendințele economice;
- problemele și tendințele de mediu;
- oportunitățile și problemele din perspectiva membrilor comunității;
- oportunitățile și problemele din perspectiva liderilor comunității;
- tendințele și problemele din afara comunității care au sau vor avea un impact asupra comunității dvs.

Sursele comune de informații ce pot ajuta la conturarea dimensiunii comunitare sunt:

- rapoartele și studiile realizate de administrațiile locale și regionale;
- informațiile provenite de la alte structuri statistice guvernamentale;
- activitatea universităților și colegiilor;
- articole din cotidiene și săptămânale;
- interviurile;
- focus-grupuri;
- conversațiile informale.

De cele mai multe ori experții în problemele comunitare sunt chiar membrii și organizațiile comunității. Dacă sunt necesare mai multe informații din comunitate, este recomandat să solicitați informații organizațiilor și indivizilor implicați în oferirea de servicii sociale și sectorului de voluntari. Dacă sunt relevante tendințele economice, oamenii activi din sectorul privat și sindicate vor fi sursele informaționale cele mai indicate în analiza comunității.

9.2. Transformarea planului în acțiune

Dacă se elaborează un plan de dezvoltare comunitară pentru prima dată, pașii necesari pentru crearea viziunii, scopurilor, obiectivelor și planurilor de acțiune par să nu se mai sfârșească, dar această etapă va aduce beneficii după multă vreme. Implicarea și atragerea unui număr mare de membri ai comunității este esențială pentru succesul pe termen lung.

Activitățile și oportunitățile comunitare se întâmplă concomitent cu procesul de planificare, ceea ce necesită o viziune comună asupra comunității pentru a coordona acțiunile.

Totuși, multe comunități au descoperit că procesul de planificare poate fi frustrant dacă nu se concentrează asupra acțiunilor sau rezultatelor vizibile. Dacă se consideră că activitatea este încetinită de planificare sau se manifestă frustrare datorită lipsei unei acțiuni concrete atunci este indicat să se:

- ierarhizeze scopurile și obiectivele;
- concentreze energia asupra domeniilor prioritare;
- analizeze activitatea anumitor priorități pentru a se organiza activitatea și a se raporta la capacitatea prezentă a comunității;
- solicite celor implicați în proces idei și sugestii asupra modului de a merge mai departe;
- analizeze situația și modul în care angajarea suportului și expertizei tehnice ajută la continuarea procesului;
- evalueze avantajele oportunităților din prezent, dar în maniera în care să fie asemănătoare cu activitatea ce trebuie desfășurată în dezvoltarea comunitară.

9.3. Eșuarea în evaluarea rezultatelor

Multe comunități eșuează în evaluarea rezultatelor într-o manieră sistematică datorită faptului că nu anticipează ce succese se vor înregistra sau ce informații pot fi necesare pentru a-și evalua rezultatele eforturilor lor. Ca parte a procesului de planificare, în timp ce se pune în aplicare planul, este necesar să se colecteze informațiile necesare pentru a se evalua rezultatele procesului de implementare. Dacă evaluarea succesului planului este bazată pe informații confuze sau incomplete, disponibile numai la jumătatea sau sfârșitul procesului, nu va aduce credibilitatea în implementarea strategică.

Anumite comunități manifestă rezistență la evaluare pentru că percep ca fiind dificil și complicat să lucreze sau să implice „străini“ pentru a face judecăți asupra comunității lor. Pentru a se elimina confuzia trebuie înțeles că evaluarea este numai un instrument care ajută la înțelegerea a ceea ce s-a urmărit și la analizarea rezultatelor înregistrate pentru a se pune în practică viziunea. De asemenea, evaluarea nu este neapărat o judecată prin care acțiunile sunt desemnate ca fiind „bune“ sau „greșite“ și nu implică activități complexe și tehnice. Într-o evaluare este nevoie să se exploreze răspunsurile la patru întrebări:

- Ce a funcționat și de ce?
- Ce nu a funcționat și de ce?
- Cum s-ar putea face diferit lucrurile?
- Ce ajustări și schimbări sunt necesare?

Procesul dezvoltat privind răspunsurile la aceste întrebări depinde de complexitatea activităților dvs. de dezvoltare comunitară și de mărimea cunoștințelor și înțelegerii dobândite. Evaluările dezvoltării comunitare pot fi o provocare pentru că ar trebui să aibă atât o dimensiune cantitativă cât și una calitativă. Informațiile concrete despre ceea ce s-a întreprins sunt importante, dar la fel de importante sunt informațiile despre percepțiile membrilor comunității asupra procesului, rezultatelor dobândite și beneficiile finale privind dezvoltarea comunitară.

Dezvoltarea comunitară are riscuri care implică, cel mai adesea, noi modalități de acțiune. Este important să se recunoască că riscurile sunt asumate și că se pot întâmpla greșeli asemănătoare. Prin învățarea din aceste greșeli se asigură că informațiile necesare sunt disponibile pentru a ajusta și adapta activitatea, precum și pentru a minimaliza riscurile.

Evaluarea sprijină angajamentul comunității în a păstra coordonatele de lucru și obține rezultatele scontate. Suplimentar, evaluarea informațiilor este un element important în finanțarea propunerilor. Agențiile finanțatoare doresc cel mai adesea să cunoască ceea ce s-a realizat în trecut, pentru a aprecia dacă ar trebui să sprijine noi

proiecte. De asemenea, poate fi un domeniu ce are nevoie de expertiză externă pentru a ajuta la demararea proiectului.

9.4. Diminuarea resurselor financiare

Finanțarea a devenit, în ultimul timp, o provocare majoră pentru inițiativele de dezvoltare comunitară, pentru că cel mai adesea nu corelează tipurile de programe cu fondurile disponibile. De obicei, abordarea bazată pe proiecte, pe care finanțatorii și instituțiile financiare au adoptat-o, precum și conflictele privind scopurile pe termen lung au condus la îmbunătățirea substanțială a comunității.

Sponsorizarea și finanțarea, la scară mare sau chiar pentru inițiative mai mici, pot fi dificile din mai multe motive. Cele mai comune dificultăți întâlnite se raportează la următoarele zece motive:

- lipsa unor surse de finanțare pentru activități specifice de dezvoltare comunitară;
- lipsa unor inițiative de finanțare care să asigure „banii de bază“ pentru sprijinirea primilor pași ai procesului de dezvoltare comunitară;
- abordări pe termen scurt și cu riscuri scăzute impuse de finanțatori pentru grant-uri sau împrumuturi;
- confuzie și schimbare a criteriilor de eligibilitate pentru programe;
- dificultate și/sau confuzie în procesele de aplicare pentru finanțare;
- capacitate limitată a organizațiilor de dezvoltare comunitară pentru a structura fondurile și a face plățile;
- cereri de finanțare sau planuri de proiect insuficient documentate;
- lipsa experienței pentru colectarea de fonduri;
- credibilitate limitată din partea finanțatorilor sau neacordarea creditelor;
- competiție ridicată pentru resurse limitate.

Problemele de mai sus pot fi atribuite finanțatorilor datorită modalităților de proiectare și distribuire a finanțării, dar altele sunt generate de comunitate. Pentru a se evita problemele de finanțare, multe grupuri comunitare consideră că este necesar să angajeze personal calificat și să elaboreze un plan de acțiune. Calificările dorite pentru acest rol includ abilități de planificare, abilități narative, cunoașterea granturilor și creditorilor, experiență în colectarea de fonduri, înțelegerea parteneriatului de investiții și, cel mai important, o încredere totală în activitatea ce trebuie finanțată.

Planurile de proiect, cererile de finanțare și propunerile pot varia în funcție de dimensiunea fondurilor solicitate. Anumite planuri sunt foarte elaborate și includ atât un prospect al organizației și un plan strategic detaliat, cât și prezentări privind proiecții financiare asupra veniturilor și cheltuielilor. Alte solicitări se pot limita la schițarea activităților generale și a structurii de finanțare.

Atunci când se analizează o cerere de finanțare, următoarele dimensiuni sunt întrebări fundamentale care ar trebui luate în considerare:

- Cine este organizația finanțată? Care este statutul legal?
- Cine este implicat? Cum va acționa și accepta responsabilitatea pentru fonduri?
- Pentru ce sunt necesare aceste fonduri? Ce este necesar să fie atins prin activitatea ce se va desfășura?
- Cum se raportează activitatea propusă cu imaginea sau activitățile complementare ce există în comunitate?
- Cine va sprijini sau recunoaște acest grup sau cererea sa?
- Ce bunuri sau valori vor fi prezente în activitate, de la sponsor sau din alte surse?
- Cum se vor distribui fondurile? Există un proces de evaluare și contabilitate?
- Ce rezultate sunt așteptate și când?

9.5. Roluri confuze

Dezvoltarea comunitară aduce schimbare, creează noi relații și produce schimbări de putere. Anumiți membri ai comunității pot să perceapă o pierdere a puterii sau se pot simți amenințați de noile relații care le văd că se dezvoltă. Manifestarea rezistenței sau sentimentul de amenințare al acestei forme de schimbare este un proces natural. Rolurile confuze pot să apară în procesul de dezvoltare comunitară, în special atunci când inițiativa are un scop larg.

Cu toate că rolurile confuze pot să nu fie evitate complet, se pot realiza câteva lucruri pentru a minimaliza aceste probleme:

- conștientizarea schimbării ce va decurge în dezvoltarea comunitară se va realiza prin anticiparea transformării și discutarea cu cei care vor fi afectați;
- aprecierea situației comunitare, în special atunci când este probabil să se producă roluri confuze;
- identificarea acțiunilor a elimina disfuncțiile apărute;
- dezvoltarea încrederii și promovarea comunicării în dublu sens;
- dezvoltarea unui dialog deschis astfel încât cei care rezistă schimbării să știe ce se întâmplă și de ce;
- promovarea viziunii și scopurilor comune planului de dezvoltare comunitară;
- invitarea și încurajarea celor mai afectați de dezvoltarea comunitară și oferirea unor roluri de conducere și participare activă;
- crearea condițiilor de lucru prin care structurile să lucreze mai degrabă pentru minimalizarea diferențelor decât în scopul accentuării lor.

Puterea dezvoltării comunitare se concentrează pe modul cuprinzător și holistic de acțiune. Atunci când dorim să realizăm munca propusă, este necesar să împărțim activitatea în piese manevrabile. Modalitatea de a divide și organiza activitatea poate avea un mare impact asupra rolurilor confuze și luptelor de putere. Cu intențiile cele mai bune și încredere, membrii și organizațiile comunității pot acționa, ceea ce-i va influența pe ceilalți fără ca ei să știe. Dacă percepeți tensiune sau confuzie în responsabilitățile grupului sau indivizilor, examinați cu seriozitate cum ați organizat munca.

Personalitatea sau caracterul unei persoane poate cauza puternice lupte. Este important să se încerce să se transpună sugestiile în practică, dar rețineți că o soluție bună poate fi ca un individ să părăsească procesul sau activitatea. Dacă acesta este cazul, scopul dvs. este să organizați acest proces cu cât mai puține sentimente puternice în această privință.

9.6. Conflicte nerezolvate

Conflictul și dezacordul se pot înregistra în orice activitate, dar este esențial să fie clar exprimate. Dezacordurile devin periculoase atunci când sunt interzise, iar evitarea sau ignorarea conflictelor crește riscul escaladării tensiunilor și o amplificării diferențelor.

Cheia rezolvării cu succes a conflictelor sau dezacordurilor este dată de:

- Identificarea clară a cauzei problemei, nu a simptomului;
- Înțelegerea problemei și a celor implicați;
- Separarea problemei de persoană;
- Identificarea unor opțiuni posibile pentru rezolvarea problemei;
- Alegerea unei opțiuni și acționarea în conformitate cu aceasta.

Membrii comunității pot fi elemente de schimbare sau de rezistență în proces, în funcție de implicarea în dezvoltarea acestor activități sau de înțelegerea limitată a ceea ce se întâmplă. De foarte multe ori se poate întâmpla să se considere că un proces cuprinzător este prea dificil sau că anumite elemente din comunitate nu sunt în mod real interesate și, de aceea, nu este nevoie să fie implicate. De aceea, este necesară o activitate de propagandă pentru a face cunoscut planul și a fi cuprinzător. În acest sens, este mai degrabă recomandat să se implice toate interesele și perspectivele comunității în procesul de dezvoltare comunitară decât să se identifice conflictele după finalizarea lui.

9.7. Aplicare inadecvată a instrumentelor și tehnicilor

Una dintre cele mai comune probleme privind utilizarea inadecvată a instrumentelor și tehnicilor este necunoașterea a ceea ce reprezintă.

Un instrument reprezintă o serie de pași ai unui proces specific, un exercițiu și o listă de verificare ce poate fi proiectată în detaliu și apoi aplicată în circumstanțe variate. Exemple de instrumente sunt chestionarele de evaluare comunitară, inventarele de abilități și listele de propuneri de finanțare.

O tehnică este mai puțin tangibilă și este o modalitate de desfășurare a unei sarcini stabilite. Exemple de tehnici sunt abordările de proiectare ale comunității, moduri de comunicare eficientă și idei de a promova medierea eficientă a grupului.

Instrumentele și tehnicile utilizate în dezvoltarea comunitară sunt într-o evoluție și schimbare continuă, iar ceea ce funcționează bine într-o comunitate poate să nu ofere aceeași satisfacție în alta. Cu toate acestea se poate identifica un set de instrumente și tehnici care să garanteze aplicarea pentru toate circumstanțele ce nu pot fi identificate. Comunitățile pot și trebuie să învețe din experiența altora, dar trebuie să adapteze și să redefinească ceea ce funcționează în alte locuri la propriile circumstanțe.

Atunci când se explorează instrumentele și tehnicile adecvate pentru comunitatea dvs., se pot formula următoarele întrebări:

- Pentru activitatea proiectată este o condiție esențială dispunerea de instrumente și tehnici utile și eficiente?
- Utilizarea instrumentelor și tehnicilor este necesară înainte de procesul de dezvoltare comunitară?
- Membrii comunității vor înțelege necesitatea nevoii utilizării instrumentelor și tehnicilor, pentru atingerea obiectivelor propuse?
- Instrumentele și tehnicile folosite vor necesita ajustări pentru a fi eficiente în comunitatea dvs.?
- Instrumentele sau tehnicile eficiente sunt adecvate unui grup sau individ?
- După utilizarea cu succes a instrumentelor și tehnicilor, care este următorul pas?

GLOSAR

Următorii termeni nu sunt definiții ci doar note cu privire la diferite concepte legate de creșterea veniturilor comunităților la nivel local. Ei sunt în primul rând destinați lucrătorilor comunitari dar, pot să fie de interes și pentru planificatori, activiști, membrii cu pregătire științifică, studenți, cercetători, manageri și administratori care sunt implicați în eliminarea sărăciei și într-o dezvoltare continuă în comunitățile cu venituri scăzute.

Actori - toate persoanele sau grupurile de persoane care primesc joburi, activități, responsabilități în implementarea proiectului.

Acțiune - apare acolo unde există grupuri și înseamnă a face ceva în grupul tău sau în grupul tău țintă, în contradicție cu a învăța mereu ceva despre acesta. Cea mai eficientă modalitate de instruire este cea de tip acțiune unde participanții învață să facă ceva practic. Scopul mobilizatorilor este să stimuleze și să creeze un ghid de acțiune comunitară, să formeze un grup pentru aceasta, mobilizând membrii comunității în acțiune, obligându-i să se miște în vederea realizării obiectivelor propuse.

Aculturație - desemnează procesul de învățare a unei noi culturi, care implică copiere, imitație, asimilare. Adesea înseamnă mișcarea spre o nouă societate unde cultura este diferită, reprezentând o parte a mecanismului de adaptare ce rezultă din contactele și interacțiunile reciproce între grupuri de indivizi ce aparțin de culturi diferite. Munca de mobilizator conduce la schimbări sociale în comunitate, unde membrii acesteia trebuie să acultureze, să meargă către aculturație pentru o nouă schimbare în comunitate.

Altruism - unul din elementele esențiale ale întăririi și creșterii unei comunități, fiind definit ca nivelul în care o unitate, un organism sau grup este capabil să facă sacrificii pentru dezvoltarea aceluși organism sau grup. În societatea umană, actul de altruism este reprezentat de efortul necesar mobilizării mijloacelor de îmbunătățire și de alocare a resurselor incluzând timpul, piața muncii, energia pe care comunitatea le așteaptă să fie plătite de către membrii săi.

Analiza situației - procedura de-a lungul căreia fiecare din caracteristicile și prioritățile problemei dintr-o comunitate a fost identificată. Rolul unui mobilizator este să se asigure că cea mai mare parte a membrilor comunității participă în observarea și analizarea situației comunitare.

Animația - stimularea sau mobilizarea comunității pentru ca aceasta să se miște, să fie vie și să se dezvolte. Adesea, termenul este utilizat ca substitut pentru mobilizare. Animația înseamnă unitatea și mobilizarea comunității. Cu alte cuvinte, membrii comunității să fie aceia care fac ceva pentru comunitate și să nu se aștepte ca alții din afară ei să facă ceva pentru ea. Trainingul în managementul comunitar face loc animației sociale, ca un pas, prin utilizarea metodelor de instruire, pentru creșterea capacității comunității sau a organizațiilor din comunitate să decidă, să planifice, să conducă propria sa dezvoltare. Trebuie încurajată instruirea membrilor comunității, a liderilor care au datoria să se asigure de controlul comunitar, a reprezentanților instituțiilor publice, autorităților locale sau liderilor comunitari să abandoneze rolul de patron în furnizarea de facilități și servicii.

Apatia - unul din cei cinci factori ai sărăciei și dependenței, adesea în legătură cu filosofia fatalistă, implică inerție, dezinteres, absența responsabilității în cadrul activității comunitare.

Așezări umane și habitat - adăposturile și habitatele umane înseamnă mai mult decât tehnologia unor construcții de case, casele existând pentru oameni și prin oameni. Construcția caselor trebuie să fie dublată de dezvoltarea serviciilor

comunitare cum ar fi accesul la o piață, apă, sănătate, enculturație, educație a tinerilor, comunicații, transport. Așezările umane urbane sau rurale nu sunt doar o colecție de infrastructuri sau de ocupanți umani ci reprezintă o comunitate, o organizare socială care implică atribute umane, credințe, concepte, dimensiuni economice și politice, familii și alte instituții sociale ca limba sau tradiția. Dezvoltarea așezărilor umane este o dezvoltare comunitară.

Banii - simbol cultural care poate fi utilizat ca măsură și ca și mijloc de transferare a bunăstării și ca o modalitate de stocare, de depozitare a acesteia. Banii și bunăstarea nu sunt același lucru, cei doi termeni nu trebuie confundați.

Baze comunitare - este o mare diferență între comunitate bazată și comunitate locală. Dacă o agenție furnizează un serviciu în comunitate, cum este de exemplu cel clinic, ne referim la comunitate ca la una locală și nu bazată. Se numește comunitate bazată o activitate de construcție de servicii sau organizații care pot să fie alese, selectate și controlate. În comunitate, cel mai important lucru este ca luarea deciziei să fie bazată la nivelul comunității, decizia trebuie să fie din interior, pentru comunitate și din comunitate.

Boala - unul din cei cinci factori ai sărăciei. Este mult mai pragmatic și mai productiv pentru o societate sau comunitate să prevină îmbolnăvirile, să limiteze resursele alocate pentru tratamentul membrilor comunității și investițiile în echipamente și abilități specializate în tratarea mai multor persoane prin promovarea a ceea ce se numește îngrijirea primară pentru sănătate.

Brainstorming - procesul structurat social în sesiunile de instruire unde grupul este pregătit să devină un grup participativ de luare a deciziei care să nu fie dominat de indivizi singulari. Regulile și procedurile acestui proces sunt schițate prin lucrul împreună facilitând participarea în grupurile de luare a deciziei. Mobilizatorii sunt încurajați să învețe tehnicile de a fi traineri utilizând brainstorming-ul ca metodă de dezvoltare în luarea deciziilor.

Bunăstare - termen corelat cu cel de valoare; reunește bunuri și servicii care au valoare în cadrul comunității.

Capacitatea - aptitudinea, abilitatea actorilor în a realiza ceva pentru ei.

Caritate - Ajutorul pentru săraci sau oameni aflați în nevoie este o valoare universală, întâlnită în toate religiile din lume. Caritatea presupune „a da“, fără a cere ceva în schimb. Dar doar prin „a da“ și nu a cere nimic în schimb se poate crea dependența ce poate stopa dezvoltarea proprie.

Ciclul mobilizării - un set de intervenții prin care mobilizatorul realizează stimularea comunitară și angajează activitățile proprii pentru dezvoltarea acesteia. Se numește ciclu pentru că tot setul este compus din activități logice și funcționale care pot fi repetate de câte ori este nevoie.

Comitetul de implementare în comunitate - acel grup de persoane care decide modalitățile de dezvoltare ale comunității și care sunt responsabile pentru realizarea acestora în întreaga comunitate.

Comitetul de proiect - înseamnă alegerea dintre membrii comunității a unor responsabili care se vor ocupa de buna desfășurare a proiectului.

Comunitate - comunitatea nu este doar o colecție de indivizi și de credințe umane, este un superorganism care face parte din cultură, un sistem socio-cultural, compus din interacțiunile dintre oameni care conduc la schimbarea atitudinilor și comportamentelor lor. Comunitatea include șase dimensiuni: tehnologică, economică, politică, instituțional socială, dimensiunea axiologică și aceea referitoare la percepțiile membrilor comunității.

Constrângeri - bariere care apar în activitățile ce duc la atingerea obiectivelor. Un proiect bine schițat identifică în mod curajos constrângerile și generează o strategie de

depășire a acestora. Când agențiile de caritate sau organizațiile donatoare consultă liderii comunitari sau reprezentanții comunității, ei adesea întrebă dacă comunitatea așteaptă proiecte. În urma acestei întrebări la care se răspunde prin da, agențiile pot să raporteze către bordurile lor sau către donatori că este o participare comunitară. Acest lucru este incorect, deoarece este o consultare și nu o participare comunitară în luarea deciziilor, în alegerea și planificarea proiectelor ținând cont de prioritățile comunității în contrast cu prioritățile agențiilor.

Contribuția - mulți oameni fac confuzie între participare și contribuție, considerând că participarea comunitară înseamnă doar contribuție comunitară. Din nefericire, sunt multe cazuri când membrii comunității au contribuit doar prin muncă sau alte resurse (pământ, bunuri). Metodologia de promovare a participării înseamnă participarea în luarea deciziilor nu contribuție prin resurse.

Contribuție comunitară - când participanții vin din afara comunității nu înseamnă că este vorba de o contribuție comunitară. Membrii comunității sunt cei care trebuie să contribuie efectiv. Participarea comunității înseamnă luarea deciziilor împreună, înseamnă a face activități bazate comunitar sau centrate pe comunitate, contribuția comunității este necesară în a asigura sprijinul membrilor comunității în propriile lor proiecte. Recomandăm ca cel puțin 50 de procente din input-urile fiecăruia din proiectele comunitare să fie suportate de comunitatea însăși. Input-urile comunității adaugă valoare proiectelor venite din afară. Timpul petrecut de membrii comunității împreună, în special în comitete executive de decizie și de planificare a proiectelor, contribuie la formarea de abilități în management. Este important, ca întotdeauna, să se estimeze participarea comunității în raport cu input-urile din afara ei.

Costuri directe legate de muncă - acelea care în afaceri sunt plătite de către angajatori către angajați pentru producerea de bunuri și servicii pe care ei le vând.

Costuri indirecte ale muncii - venituri și salarii pe care oamenii de afaceri le plătesc angajaților care nu lucrează direct în producție (de exemplu, gardienii).

Costuri materiale directe - ceea ce întreprinzătorul plătește pentru cumpărarea de materiale cu scopul obținerii de bunuri și servicii.

Creșterea comunitară, întărirea comunitară - capacitatea unei comunități în dezvoltarea abilităților membrilor săi de a se ajuta singuri, fiind mai mult decât adăugarea de alte servicii comunitare sau facilități ca drumuri, sănătate, apă, acces la educație sau îngrijire de sănătate. Este mijlocul de creștere a abilităților și a tăriei, însemnând mai multe abilități, mai multă încredere și mult mai multă organizare efectivă. Spre deosebire de caritatea sau donațiile de resurse din afară, poate să faciliteze acțiune în proiectele comunitare dar numai dacă membrii comunităților sunt bine implicați de la început în decizia acțiunilor comunitare, să identifice resursele din comunitate și să dezvolte un sens al proprietății și responsabilității în facilitățile comunale de la început până la sfârșit. Întărirea comunitară reprezintă capacitatea de a face folositoare deciziile luate la nivelul legislației și de a avea capacitatea practice și abilități de a lua decizii în legătură cu propria dezvoltare.

Creșterea conștientizării - una din cele mai importante responsabilități ale lucrătorilor comunitari ce constă în furnizarea de informații simple și cu acuratețe mare având drept scop ajutarea membrilor grupului țintă de a înțelege, a conștientiza problemele cu care se confruntă și de a le trata și rezolva mai eficient în concordanță cu resursele proprii comunități.

Cultura - Cultură, în științele sociale, înseamnă întregul sistem social, totalitatea atitudinilor și comportamentelor învățate, organizate pe șase dimensiuni: tehnologică, economică, politică, instituțională, ideologică și perceptivă asupra lumii. Unitatea de bază a culturii este simbolul, cultura nu este moștenită genetică ci este transmisă prin simboluri de comunicare ce determină comportamente învățate care transcend de la un individ la altul. Adesea, se cheamă că este superorganică pentru că este compusă din sisteme care depășesc entitățile biologice umane.

Democrație - înseamnă puterea poporului. Sunt mai multe tipuri de democrație-democrație reprezentativă unde oamenii își aleg reprezentanți (exemplul membrilor din Parlament), să ia deciziile pentru ei și democrația participativă unde oamenii sunt implicați în luarea deciziilor. Mobilizatorii trebuie să promoveze democrația în proiectele Comunitare.

Dependența sau sindromul dependenței - atitudinea membrilor unui grup care consideră că nu-și pot rezolva propriile probleme fără un ajutor din afară.

Descentralizarea - procesul prin care se realizează trecerea puterii de la centru la nivel local.

Dezvoltare - mulți oameni cred că dezvoltarea înseamnă creștere cantitativă, dar adesea principalele creșteri sunt de tip calitativ. Dezvoltarea înseamnă creșterea mijloacelor prin care să faci ceva mai bine și astfel să poți deveni mai complex și mai puternic. Dezvoltându-se, comunitățile devin mult mai complexe. Pentru un mobilizator, dezvoltarea comunității înseamnă că toate cele șase dimensiuni ale comunității trebuie schimbate: tehnologic, economic, politic, social, ideologic și dimensiunea privind credința generală în lume.

Dezvoltarea capacităților. Creșterea capacității - creșterea abilității unei comunități ori organizații în vederea atingerii obiectivelor propuse.

Dezvoltarea comitetelor - comitetul de dezvoltare, executiv sau de implementare, este ales din comunitate și are responsabilitatea de a atinge toate obiectivelor convenite. Este produsul eforturilor de organizare din comunitate.

Dezvoltare comunitară - mulți oameni pleacă de la ideea că dezvoltarea comunitară înseamnă simpla îmbogățire și creșterea capitalului bunăstării sau al veniturilor, dar dezvoltarea comunitară înseamnă mai mult fiind o schimbare socială unde comunitățile devin mai complexe adăugând instituții, unde crește puterea colectivă și apar schimbări calitative în organizare. Dezvoltarea înseamnă creșterea în complexitate și întărirea celor șase dimensiuni ale culturii (tehnologică, economică, politică, instituțională, valorică și de credințe).

Dezvoltarea individuală, dezvoltarea omului - documente de training sau ghiduri care au rolul de a dezvolta capacitatea umană.

Dimensiunile culturii - fiecare dimensiune care compune sistemul socio-cultural se bazează pe comportamente învățate în cadrul comunității, interacțiunile dintre ele conducând la un sistem cultural superorganic. Cele șase dimensiuni ale culturii sunt tehnică, economică, instituțională, axiologică, politică și dimensiunea credințelor și percepțiilor referitoare la universul înconjurător.

Dimensiunea economică a comunității - reprezintă comportamentele, căile și mijloacele diferite de producere și de alocare a bunurilor necesare și a serviciilor care conduc la bunăstare economică în cadrul comunității.

Dimensiunea instituțională a comunității - dimensiunea instituțională sau socială a comunității este alcătuită din acțiunile umane, căile pe care oamenii le identifică în vederea realizării scopurilor, comportamentele, așteptările lor și interacțiunea dintre toate acestea în cadrul unui sistem socio-cultural complex. Ea include diferite instituții (căsătoria, prietenia, poliția, statul etc.) sau alte fapte ale comportamentului uman.

Dimensiunea legată de percepții și credințe a comunității - o structură de idei contradictorii pe care oamenii le au în legătură cu natura și universul, cuvinte, lumea din jurul lor, rolul pe care ei îl au, cauze și efecte, natura timpului, mijloace și comportament. Credințele ca element cultural sunt transmise prin simboluri de comunicare, nu genetic sau biologic. Credințele și percepțiile printre membrii comunității sunt afectate de activitățile de mobilizare și pot să însemne un factor important în considerarea planificării în vederea mobilizării activității.

Dimensiunea politică a comunității - bazată pe comportamentele învățate, căile variate și mijloacele de alocare a puterii și luării deciziei în cadrul unei comunități. Nu este același lucru cu ideologia care este considerată dimensiunea valorică a comunității. Dimensiunea politică include tipuri de guvernământ și sisteme de management dar și oamenii în grupuri mici care iau decizii fără a avea un lider recunoscut.

Dimensiunea tehnologică a comunității - capitalul, instrumentele și comportamentele specializate care sunt folosite în dezvoltarea mediului fizic. Reprezintă interfața între umanitate și natură. Multe persoane cred că dezvoltarea înseamnă numai creșterea tehnologiei, dar aceasta este numai una din cele șase dimensiuni ale culturii care pot să schimbe comunitatea.

Dimensiunea valorică a culturii - structura de idei, adesea paradoxale, inconsistente, contradictorii pe care oamenii le au despre bine și rău, despre frumos și urât, despre drept și greșit, care justifică și explică comportamentele lor.

Enculturație - procesul de învățare, oarecum sinonim cu socializarea, prin care achiziționăm simboluri, învățăm comportamente, reguli de conviețuire în comunitate referitoare la cele șase dimensiuni ale culturii. Noi pornim în procesul de enculturație încă de la naștere și continuăm până la moarte.

Eradicarea sărăciei, prevenirea prin eradicare - mobilizatorii trebuie să lucreze împreună cu membrii comunității pentru eliminarea problemelor sociale (sărăcia) prin analizarea cauzelor și acțiunea asupra lor. Există două abordări complementare de eliminare a sărăciei: abordarea comunitară și cea privată. Reducerea sărăciei înseamnă să faci sărăcia mai mică prin găsirea căilor de eradicare spre deosebire de prevenirea ei care, temporar, tratează simptomele sărăciei.

Facilitate - sunt două căi care pot fi folosite pentru facilitare în dezvoltare, în creșterea comunității. Una se referă la metode de facilitare, de instruire și de organizare a participanților care devin mai performanți prin învățare, alta este stabilirea posibilităților de dezvoltare a mediului la care fiecare individ să contribuie, a posibilităților de dezvoltare cu referire la regulile administrative, la proceduri și practici, la atitudinile liderilor, a experților tehnici și suportul pe care administratorii îl furnizează pentru creșterea resurselor și a veniturilor la nivel local.

Facilitate comunală - înlesnire necesară desfășurării în bune condiții a vieții în comunitate. Facilitățile individuale sunt facilități proprii ale indivizilor sau familiilor, cum ar fi de exemplu casa. Alte facilități ca drumuri, servicii de apă, școli aparțin grupurilor, fiind comunale.

Factorii sărăciei - există cinci mari factori ai sărăciei, ca problemă socială și aceștia sunt: ignoranța, boala, apatia, lipsa de onestitate și dependența. Ca factori secundari pot să contribuie absența pieței, infrastructura insuficient dezvoltată, lideri slabi, proastă guvernare, subocupare, lipsă de specializări, lipsă de capital sau altele.

Guvernanta - termen mult mai larg decât guvernământ, guvernare, cel puțin formal se referă la luarea deciziilor, la control, la management, coordonare și proces de creștere în fiecare organizație și în fiecare comunitate. O bună guvernanta este participarea onestă, responsabilă, practică, progresivă, transparentă, de egalitate, democratică cu respectul tuturor membrilor.

Habitat - se referă la locul unde trăiește cineva. Habitatul uman este mai mult decât casa în care trăiește omul. El nu este doar o colecție de case, este o comunitate de oameni, care include pe lângă structura fizică și sistemul de facilități comunitare (apă, sănătate, transport, piață, energie, bunuri, îngrijirea sănătății, educație, securitate) de care membrii comunității au nevoie. Satul sau orașul nu pot exista fără oameni, el este de fapt efortul și viziunea oamenilor concretizate prin activitățile acestora.

Ignoranța - unul din cei cinci factori majori ai sărăciei, reprezentat de atitudinea oamenilor care nu fac nimic pentru a se dezvolta și a dezvolta propria comunitate.

Implementarea - se referă la începerea și completarea activităților descrise în designul proiectului.

Independența - din punct de vedere pur teoretic, independența unei persoane, a unui grup sau a unei comunități înseamnă că cineva din afară nu este implicat în luarea deciziilor privind dezvoltarea. Este important să se încurajeze creșterea nivelului de independență în toate domeniile, în defavoarea dependenței.

Indicator de monitorizare - criterii calitative și cantitative pentru măsurarea și evaluarea rezultatelor obținute în urma activităților desfășurate în cadrul proiectului, a obiectivelor și ieșirilor. Indicatorul de monitorizare trebuie să fie verificabil din punct de vedere obiectiv.

Informațiile de management - ceea ce este necesar în procesul de luare a deciziilor. Datele diferă de informațiile de management.

Input (intrări) - termenul input are înțelesuri diferite ca verb sau ca substantiv. Ca substantiv reprezintă resursa care este utilizată într-un proiect ori o întreprindere productivă, iar ca verb se referă la faptul de a introduce ceva în ceva, de exemplu să introduci informațiile într-un computer.

Instruirea în managementul comunitar - are cinci obiective:

- 1) creșterea conștientizării - se referă la problema de rezolvat, la conștientizarea, înțelegerea ei;
- 2) informarea - obținerea de informații despre problemă și soluția ei;
- 3) achiziționarea de abilități - modalități de rezolvare a problemei;
- 4) încurajarea - motivarea necesară demarării acțiunii, etapă foarte importantă
- 5) mobilizarea - oamenii, organizați ca o unitate, trebuie să determine prioritățile întregului grup, nu doar ale liderului, să decidă asupra acțiunii, a planificării și să implementeze acțiunea.

Pe scurt, instruirea văzută ca organizare pentru a face mai eficientă și mai transparentă luarea deciziei în acțiune.

Instruirea în managementul comunității - metodă de întărire a comunităților cu venituri scăzute cu scopul reducerii sărăciei și promovării participării comunitare (participarea membrilor comunității prin mobilizarea și organizarea lor).

Instruirea pentru acțiune - element al întăririi comunității și al grupurilor din comunitate. Nu este numai un transfer de informații și abilități, ci necesită implicarea în activitatea practică.

Integritatea - cinste, onestitate. Pentru ca proiectele ce vizează dezvoltarea comunitară să reprezinte o reușită este esențial ca fiecare mobilizator, întreprinzător sau lider comunitar să dispună de această trăsătură caracterială.

Investiție - plasare de fonduri pentru realizarea obiectivelor trasate în proiectele de dezvoltare comunitară. Sunt trei lucruri care trebuie realizate pentru a obține bunăstarea în cadrul comunității: să consumi, să stocezi și să investești.

Întărirea - creșterea capacității sau a abilității de a atinge obiectivele.

Judecarea - aprecierea unui fenomen în funcție de un anumit criteriu, diferă de monitorizare care este o observație liberă a valorilor.

Lipsa de onestitate - unul din cei cinci factori majori ai sărăciei, include printre altele corupția și înseamnă că bunăstarea din comunitate este folosită ilegal, secret și că se acordă beneficii doar unor indivizi care au o poziție importantă în comunitate și de regulă, reprezentanților instituțiilor locale sau chiar la nivel național. Rezultatele lipsei integrității și onestității contribuie la apatie și sărăcie. Ca mobilizatori aveți rolul de a mobiliza comunitatea să promoveze transparența, integritatea, onestitatea în grupurile pe care voi le organizați.

Management - funcționare, control, coordonare și luare a deciziei pentru rezolvarea problemelor fiecărei organizații, agenții, departament, asociații sau ale unui proiect.

Managementul informației - procesul de a manageria informația, care include colectarea, depozitarea, analizarea, comunicarea și utilizarea acesteia.

Managementul participativ - înseamnă că într-un departament sau agenție, staff-ul acesteia participă la variate nivele în luarea deciziilor. În comunitatea bazată pe proiecte, întreaga comunitate participă în luarea deciziilor majore și executive.

Mobilizare - îndemnul de a acționa în cadrul grupurilor sau comunităților. Termenul nu este sinonim cu organizarea sau cu animația socială. Animația socială include atât mobilizarea cât și organizarea.

Monitorizarea - observarea regulată, înregistrarea, analizarea și raportarea activităților și rezultatelor unei activități sub formă de proiecte sau activități similare.

Motivația - ansamblul de mijloace prin care cineva poate fi determinat să facă ceva, să aibă un anumit comportament. Atunci se poate spune că este motivat. Plata în bani nu reprezintă singurul mijloc de motivare. Persoanele pot fi motivate să facă ceva pe baza loialității sau dragostei față de alte persoane, familie, triburi, țări sau comunități. Alții pot să fie motivați să facă ceva pentru că ei vor să vadă rezultatele propriei activități, ceea ce se cheamă satisfacția muncii, motivația fiind actul dorit și nu plata realizării aceluși act.

Obiectiv - obiectivele sunt derivate din scopuri. Spre deosebire de scop care este general, un obiectiv este specific, măsurabil, realizabil și încadrat în timp. El trebuie să fie finit, verificabil, cuantificabil, iar pentru realizarea lui trebuie să dispunem de informații complete.

Oraș - o așezare umană care este caracterizată printr-o densitate de populație și o complexitate socială. Nu există înțelegeri sau accepțiuni de măsurare comune pentru această variabilă.

Organizarea - activitatea de aranjare a membrilor unui grup în diferite roluri, funcții și responsabilități astfel încât organizația respectivă să funcționeze optim în vederea atingerii scopurilor pentru care a fost constituită. Scopul mobilizatorului este să organizeze comunitatea, să realizeze un control al participării active a membrilor comunității care să conducă la dezvoltarea acesteia. Organizarea și mobilizarea pot să meargă împreună și înseamnă animare socială.

Outcome and output (ieșiri, efecte) - output se referă la ceea ce produce un proiect în sensul de rezultate, iar outcome înseamnă efectele aceluși proiect, adică impactul pe care el îl produce la nivel individual, de grup sau comunitar.

Parteneriatul - relația care se stabilește între membrii unui grup în care toți sunt tratați în mod egal datorită înțelegerii prealabile. Activitățile din comunitate au o doză de dependență, ele nu pot să fie în totalitate independente. Scopul real pentru comunitate este să intre în parteneriat cu autoritățile municipale sau districtuale, să lucreze împreună pe baze egale.

Participare comunitară - prin participare comunitară se înțelege mai mult decât contribuția la furnizarea de muncă și de servicii în comunitate, ea presupune și participarea în luarea deciziilor, în alegerea proiectelor comunitare, în planificarea, implementarea, conducerea, monitorizarea și controlul lor. Participarea comunitară este diferită de contribuția comunitară. Animația socială promovează activitatea unor grupuri centrate pe comunitate cu scopul de a face comunitatea mai responsabilă pentru propria dezvoltare, începând cu luarea deciziei privind proiectele care vor fi derulate și stimularea mobilizării resurselor și a activităților de mobilizare. Promovarea participării comunitare are scopul de a asigura participarea tuturor membrilor comunității, prin mijlocirea agenților din afară, la procesul de luare a deciziilor astfel încât decizia efectivă să aparțină comunității în întregime ei și nu parțial.

Plan de lucru - document care descrie modalitatea de implementare a proiectului, listarea actorilor, responsabilitățile acestora și realizarea activităților în timpul planificat.

Planificare - gândirea referitoare la munca care va fi făcută în viitor concretizată într-un program, plan, în funcție de care se va organiza și desfășura activitatea. Un bun plan înseamnă o serie de pași care sunt în concordanță cu situația curentă și care odată urmați conduc spre obiectivele dorite a fi atinse.

Progress record - înseamnă a raporta progresul unui proiect, prezentând rezultatele activităților și modalitățile de atingere a obiectivelor, deoarece donatorii vor să cunoască cum au fost folosiți banii necesari finanțării proiectului.

Proiect - serie logică de activități și investiții care au scopul de a rezolva anumite probleme specifice, într-un timp specific și într-o zonă specifică. Stadiile proiectelor includ: evaluarea, planificarea, implementarea, monitorizarea. Proiectul bazat pe comunitate este unul în care membrii comunității aleg și implementează planurile, monitorizează și controlează proiectul.

Propunere - sugestie sau invitație. În munca de mobilizatori, propunerea reprezintă un document prin care se cer bani sau se încearcă aprobarea unui proiect. Formatul propunerii include: definirea problemei, a soluției, a strategiei pentru a folosi resursele potențiale în vederea depășirii constrângerilor și a modalității de a atinge rezultate măsurabile în raport cu obiectivele.

Provider - furnizorul resurselor necesare realizării obiectivelor.

Raportare - procesul de sintetizare a informațiilor. Raportarea poate fi verbală, scrisă sau electronică.

Resurse - înseamnă orice valoare care ar putea fi folosită ca input pentru proiect. Un fenomen des întâlnit este acela reprezentat de faptul că o mare parte din oamenii săraci consideră comunitatea lor ca fiind lipsită de resurse și caută asistență din afară. Fiecare comunitate prezintă constrângeri, concretizate în credințele referitoare la resurse, care împiedică identificarea exactă a acelor resurse ce pot fi folosite pentru dezvoltare.

Rol - setul de activități și responsabilități care a fost identificat pentru actor. Acesta trebuie să fie determinat logic de către grupul care lucrează, în timpul organizării pentru acțiune.

Satul - așezare umană care este caracterizată prin: număr redus de locuitori, densitate mică, simplitate socială, omogenitate, puțină diviziune a muncii. Nu există mijloace universal agreeate pentru această variabilă.

Sărăcia - este mai mult decât lipsa banilor și a veniturilor, mai mult decât lipsa accesului la facilități și servicii cum sunt apă, drumuri, educație sau clinici. Se poate vorbi despre un spirit al sărăciei prezent într-o atitudine specifică, în ignoranță, în disponibilitatea de resurse, în dependența față de alții, lipsa încrederii, descurajare, lipsa abilităților, lipsa integrității și lipsa unei dezvoltări educaționale susținute. Pe scurt, sărăcia bunurilor de management. Sărăcia este o problemă socială și solicită o soluție socială. Sărăcia poate să fie redusă prin organizarea și ghidarea oamenilor săraci să se ajute unii pe alții și să devină mai puternici ca rezultat al angajării în schimbările calculate. Eradicarea sărăciei solicită, de asemenea, o îmbunătățire a managementului comunitar.

Scopul - când grupurile au identificat problema cu care se confruntă comunitatea, mobilizatorul explică care este soluția la problema pe care grupul o consideră prioritară. Scopul este mult mai general decât obiectivul, obiectivele fiind derivate din scopuri.

Strângere de fonduri - acțiunea de strângere de fonduri este un important aspect al planificării și implementării unui proiect sau al menținerii unei organizații. Mulți activiști comunitari și actori nu au abilități în activitatea de strângere de fonduri fiind necesară implicarea lor în alte elemente ale organizării și dezvoltării unui proiect.

Sustenabilitate - abilitate, continuare, susținere. Termenul este important în asistența pentru dezvoltare, referindu-se la abilitatea de a face ceva, de a fi susținut, de a merge înainte fără suportul din afară. Pentru mobilizator, termenul se referă la continuarea întăririi comunităților prin procesul social după ce el a fost pus în mișcare iar pentru persoanele fizice, medici și ecologiști, sustenabilitatea cere ca activitățile să fie susținute printr-un mediu fizic.

S.W.OT. - analiza punctelor tari și a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor.

Training management - se bazează pe acțiune. Reprezintă mai mult decât un transfer de abilități dezvoltat în mod original pentru managerii cu experiență din corporații comerciale largi. Este utilizat în metodologia mobilizării, organizării și reorganizării sistemului de management prin metoda de animare socială în întărirea capacității de creștere a veniturilor comunitare.

Transparentă - este un important element al întăririi comunității, concretizat în abilitatea de a vedea totul corect. De exemplu, când angajații din sistemul public încearcă să gândească, să ia decizii, să aloce resursele în secret, ei nu sunt transparenți.

Valoarea - expresia unor credințe comunitare. Avem două căi diferite referitoare la valoare care sunt utilizate în contexte diferite: când evaluăm progresul proiectului, noi facem judecăți de valoare (corect sau greșit, bun sau rău, frumos sau urât); când promovăm veniturile pentru generarea de bunăstare în lupta împotriva sărăciei, spunem că banii nu sunt bunăstare luați separat dar, bunăstarea fiecărui bun și serviciu este o valoare (când adăugăm valoare noi creștem bunăstarea).

Valoarea participativă - termenul implică interesul manifestat de comunitate față de un anumit proiect. Înainte de planificarea proiectului situația trebuie să fie evaluată, deoarece la un proiect bazat pe comunitate trebuie să participe întreaga comunitate la observarea, analizarea, identificarea problemelor, a soluțiilor, resurselor și constrângerilor. Evaluarea participativă se realizează când un proiect este implementat sau după ce este finalizat, situația putând fi reevaluată. Întreaga comunitate este întrebată dacă obiectivele au fost reale, ce s-a realizat concret, cine a beneficiat de pe urma proiectului, care sunt lecțiile învățate, cum se va acționa de acum încolo.

Utilitate - atributul utilității este nivelul la care ceva este util, folositor, necesar. Acest atribut este unul din cele două elemente esențiale ale bunăstării și valorii. Utilitate publică, de exemplu iluminatul public, semnifică ceva util pentru societate.

Bibliografie

- Midgley J, (1998), *Social development*, Sage, London
- Stoesy D, Guzzetta C, Lusk M (1999), *International development*, Allyn and Bacon, Boston
- Etzioni, A, „The Spirit of Community“, Fontana Press, 1995
- Gaebler, T, Osborne, D, „Reinventing Government“, Plume, NY, 1992
- Craig, G, „The community care reforms and local government change“, School of Social and Professional Studies, University of Humberside, 1993
- Sandu D, (1999), *Spațiul social al tranziției*, Editura Polirom, Iași
- Rothman, J (2000), Collaborative self-help. Community development: When is the strategy warranted?, în *Journal of Community Practice*, vol 7, no 2/2000
- Sandu D (coord) (1999), „*Social assesment for rural development project*“, WB, 2000
- Mulroy E (2000), Strategy and the evolution of the structure in a community based collaboration in *Journal of Community Practice*, vol 8, no 4/2000

Editura: VANEMONDE
Tel/Fax: 021-331.02.00

UNICEF ROMÂNIA
B-dul Primăverii 48A
011975 București, România

Tel.: +40 21 201 7872-76
Fax: +40 21 317 5255
Website: www.unicef.org/romania
E-mail: bucharest@unicef.org

ASOCIAȚIA HRĂNIȚI COPIII - FEED THE CHILDREN
Str. Cosaci nr. 13, bl. 12, sc. A, et. 7, ap. 43, sector 2
020641 București, România

Tel.: +40 21 243 4161
Fax: +40 21 242 0987
Website: www.hraniti-copiii.ro
E-mail: office@hraniti-copiii.ro

Lucrare realizată și tipărită în 1.000 de exemplare
cu sprijinul Reprezentanței UNICEF în România, cu fonduri
oferite de Comitetul Național German pentru UNICEF.

ISBN: 978-973-1733-05-0
Editura: **VANEMONDE**